

INTEGRIRANA STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE USORA 2022. – 2027.

Srpanj, 2022.

I. SADRŽAJ

II. Uvod4

III. Metodologija kreiranja integrirane strategije lokalnog razvoja	5
IV. STRATEŠKA PLATFORMA.....	6
IV.1. SOCIO-EKONOMSKA ANALIZA	7
IV.1.1. Zemljopisni položaj i prirodne karakteristike	7
IV.1.2. DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE	8
IV.1.2.1. Ukupan broj stanovnika	8
IV.1.2.2. Struktura stanovništva	8
IV.1.2.3. Prostorni raspored stanovništva.....	9
IV.1.2.4. Prirodni priraštaj stanovništva.....	9
IV.1.2.5. Migracije stanovništva	11
IV.1.3. Pregled stanja i kretanja u lokalnom gospodarstvu.....	12
IV.1.3.1. Broj i struktura poduzeća	12
IV.1.3.2. Broj i struktura obrtničkih radnji.....	14
IV.1.3.3. Kretanje ukupnih prihoda i prosječne plaće po sektorima.....	14
IV.1.3.4. Vanjskotrgovinska razmjena i najznačajnija izvozna poduzeća	15
IV.1.3.5. Kapaciteti za unaprjeđenje poslovanja na području općine Usora.....	16
IV.1.3.6. Samo procjena poslovnog okruženja prema LocalAct zasnovanom na europskom Aktu o malom biznisu	17
IV.1.3.7. Turistički potencijali, infrastruktura i usluge	19
IV.1.3.8. Poljoprivredni potencijali i poljoprivredna gazdinstva.....	19
IV.1.4. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada	22
IV.1.4.1. Zaposlenost.....	22
IV.1.4.2. Nezaposlenost	23
IV.1.4.3. Umirovljenici (broj i struktura po vrsti mirovine)	25
IV.1.5. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja	26
IV.1.5.1. Obrazovanje.....	26
IV.1.5.2. Kultura i sport	28
IV.1.5.3. Zdravstvena i socijalna skrb.....	30
IV.1.5.4. Civilna zaštita	32
IV.1.5.5. Sigurnost građana	33
IV.1.5.6. Civilno društvo (nevladine organizacije)	33
IV.1.6. Javna infrastruktura i javne usluge	34
IV.1.6.1. Stanje prometne infrastrukture.....	34
IV.1.6.2. Stanje komunalne infrastrukture i usluga	35
IV.1.6.3. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave	36

IV.1.7. Stanje životne sredine.....	38
IV.1.7.1. Stanje zraka	38
IV.1.7.2. Stanje vodotoka	38
IV.1.7.3. Upravljanje otpadom	38
IV.1.7.4. Mjere za unapređenje energetske učinkovitosti	39
IV.1.8. STANJE PROSTORNO-PLANSKE DOKUMENTACIJE.	39
IV.1.9. Općinski proračun.....	39
IV.1.9.1. Pregled sudjelovanja poreskih i ne poreskih prihoda	39
IV.1.9.2. Struktura rashoda prema funkcionalnoj klasifikaciji	40
IV.2. STRATEŠKO FOKUSIRANJE	40
IV.2.1. SWOT analiza	40
IV.2.2. Strateški fokusi	42
IV.2.3. Vizija i strateški ciljevi razvoja	44
IV.2.3.1. Vizija	44
IV.2.3.2. Strateški ciljevi	45
V. SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI	46
V.1. USKLAĐENOST, KOMPLEMENTARNOST I MEĐUSOBNI UTJECAJ SEKTORSKIH PLANOVA	46
V.2. PLAN LOKALNOG GOSPODARSKOG RAZVOJA	47
V.2.1. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i indikatorima	47
V.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših razina	48
V.2.3. Inicijative međuopćinske suradnje	48
V.2.4. Programi, projekti i mjere	49
V.3. PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA.....	49
V.3.1. Pregled sektorskih ciljeva očekivanim ishodima i indikatorima	50
V.3.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših razina	51
V.3.3. Inicijative međuopćinske suradnje	51
V.3.4. Programi, projekti i mjere	52
V.4. PLAN ZAŠTITE OKOLIŠA	52
V.4.1. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i indikatorima	53
V.4.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših razina	53
V.4.3. Inicijative međuopćinske suradnje	54
V.4.4. Programi, projekti i mjere	54
VI. OPERATIVNI DIO.....	55
VI.1. Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2)	55
VI.2. Plan organizacionih i ljudskih kapaciteta za implementaciju, praćenje i vrednovanje strategije ...	61

PRILOZI	66
Prilog 1: Integrirani pregled lokalne razvojne strategije.....	67
Prilog 2: Tablica varijabli za praćenje indikatora Integrirane strategije lokalnog razvoja općine Usora 2022. – 2027.....	75
Prilog 3: Plan implementacije strateških projekta i mjera za 3 godine (1+2).....	92
Prilog 4: Procjena mogućnosti financiranja prioriteta razvojne strategije općine Usora (2022-2024.) .	92

II. Uvod

Integrirana strategija razvoja općine Usora za razdoblje 2022. – 2027. godine predstavlja ključni strateško-planski dokument kojim se usmjerava razvoj lokalne zajednice u tri najvažnija aspekta: gospodarskom, društvenom i aspektu zaštite okoliša. Ona je sustavni instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem i predstavlja objedinjeni, finalni rezultat faze planiranja s jedne strane, i glavno polazište za fazu implementiranja, s druge strane. U njoj se definiraju strateški fokusi i ciljevi razvoja za narednih 6 godina, te određuju ciljevi i planiraju projekti i mjere za njihovo ostvarivanje u tri ključna sektora: gospodarskom razvoju, društvenom razvoju i zaštiti okoliša.

U izradi Strategije vodeću ulogu je imao Općinski razvojni tim, u čiji rad su uključeni predstavnici više sektora (gospodarski, društveni i zaštita okoliša) i više različitih društvenih aktera (lokalna uprava i javne ustanove, nevladin i privatni sektor). Također, važna je bila uloga Lokalnog razvojnog partnerstva, savjetodavnog tijela koje je sudjelovalo u pripremi strateškog dokumenta, uz suradnju s Općinskim načelnikom, općinskim službama, Općinskim vijećem, NVO sektorom i privatnim sektorom u cjelini. Za vođenje procesa izrade Strategije angažirana je Razvojna agencija Žepče.

Bitno je naglasiti da Strategija obuhvaća i listu prioriternih programa i projekata u svakom sektoru, a koji izravno doprinose postizanju postavljenih ciljeva. Programi i projekti definirani Strategijom nisu samo osnova za korištenje izvora sredstava iz općinskog proračuna, nego i dobra osnova za pristup vanjskim izvorima financiranja, poput županijskih/federalnih/državnih programa za podršku lokalnom razvoju, IPA programa Europske unije, ali i drugih programa podrške lokalnom razvoju u Bosni i Hercegovini.

Kod izrade Integrirane strategije razvoja općine Usora osobito se vodilo računa o ostvarivanju horizontalne intersektorske usklađenosti, te okomite usklađenosti Strategije sa strategijama i planovima na drugim razinama vlasti.

Preduvjet kvalitetne i pravovremene implementacije Strategije jeste prepoznavanje njenog značaja od strane sveukupne lokalne zajednice i viših razina vlasti, ali i uspostava Strategijom predviđenih mehanizama za njenu implementaciju, izvještavanje, ažuriranje i sveukupno operacionaliziranje, a što je zadatak koji Općini, ali i svim drugim akterima u lokalnoj zajednici, predstoji u narednom razdoblju.

Izrazi u ovom dokumentu odnose se podjednako na muški i ženski rod.

III. METODOLOGIJA KREIRANJA INTEGRIRANE STRATEGIJE LOKALNOG RAZVOJA

U izradi Integriranog strateškog plana razvoja općine Usora korištena je standardizirana Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO), prihvaćena i preporučena od strane entitetskih vlada te saveza općina i gradova oba entiteta. MiPRO je u potpunosti usklađena s postojećim zakonskim okvirom kojim je definirano planiranje razvoja na lokalnoj razini, gdje je općinska uprava nositelj procesa izrade i implementacije strategije, uz maksimalno uključivanje i svih drugih aktera života u lokalnoj zajednici. Nadalje, MiPRO je u potpunosti usuglašena s vodećim načelima i pristupima strateškom planiranju koje promovira Europska unija.

Vodeća načela na kojima se zasniva Integrirana strategija razvoja općine Usora su održivost i socijalna uključenost. Održivost kao načelo integrira gospodarski i okolišni aspekt, dok načelo socijalne uključenosti podrazumijeva jednake šanse za sve i pravičnost u smislu identificiranja potreba i interesa marginaliziranih i socijalno isključenih grupa stanovništva.

Nadalje, Integriranu strategiju razvoja karakteriziraju integracija (što znači da su gospodarski, društveni i okolišni aspekt promatrani kao neodvojivi dijelovi jedne cjeline) i participacija (svi zainteresirani akteri su angažirani i doprinijeli su izradi Strategije).

Općina se angažirala u procesu izrade Strategije vođena uvjerenjem da strateško planiranje predstavlja ključni instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem. Proces izrade Integrirane strategije razvoja općine Usora, iniciran od strane Općinskog načelnika i podržan od strane Općinskog vijeća, započeo je donošenjem Odluke broj 01-02-82/21 od 4.5.2021. godine od strane Općinskog vijeća Usora.

Proces je operativno vodio Općinski razvojni tim, a u samom procesu stvoreni su mehanizmi za snažno građansko sudjelovanje, dominantno kroz rad Partnerske grupe – konzultativnog tijela kojeg su činili predstavnici javnog, privatnog i nevladinog sektora. Posebna pozornost je usmjerena na uključivanje i prikladno prepoznavanje potreba potencijalno ranjivih kategorija stanovništva.

Noseći i najvažniji dio Strategije predstavlja njen strateški dio, tj. strateška platforma, koja obuhvaća socio-ekonomsku analizu, strateške fokuse, viziju razvoja i strateške ciljeve razvoja. Strateška platforma Strategije dominantno je djelo Općinskog razvojnog tima. Sektorske planove ekonomskog i društvenog razvoja te plana zaštite i unapređenja okoliša izradile su za tu svrhu formirane sektorske radne grupe, a koje su činili predstavnici ORT-a, javnog, privatnog i nevladinog sektora.

U završnom dijelu procesa, Općinski razvojni tim je na bazi načela integracije, objedinio i uskladio sektorske dokumente, te izradio okvirni trogodišnji plan implementacije (Plan implementacije 1+2), uključujući i plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala neophodnih za proces implementacije Strategije. Kako bi se omogućila učinkovita implementacija Strategije, financijski okvir Strategije i općinski proračun za 2022. godinu su u potpunosti usklađeni.

IV. STRATEŠKA PLATFORMA

IV.1. SOCIO-EKONOMSKA ANALIZA

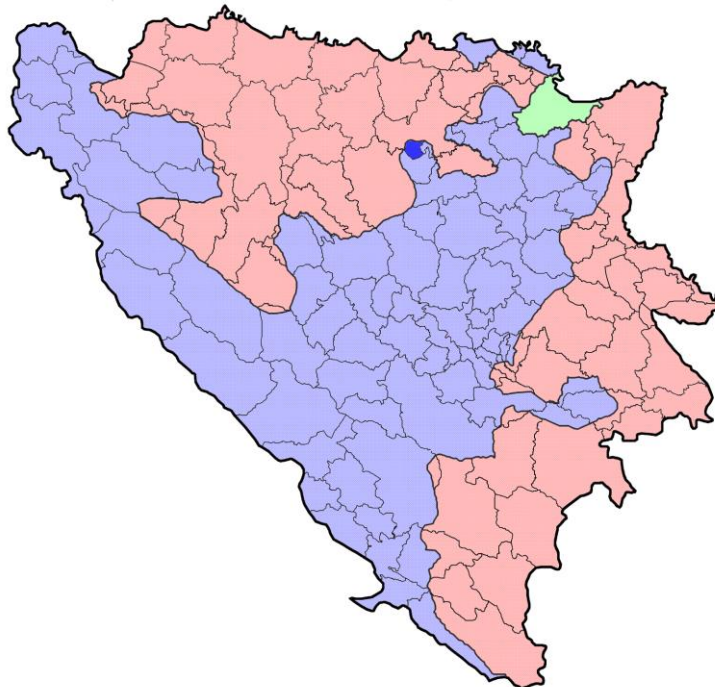
IV.1.1. Zemljopisni položaj i prirodne karakteristike¹

Općina Usora je smještena u središnjoj Bosni, nalazi se u dolini istoimene rijeke na magistralnoj cestovnoj komunikaciji M-4 Doboj – Tešanj – Teslić (nalazi se između Doboja i Tešnja), koja se uključuje na magistralnu cestu M-17 granični prijelaz GP Bosanski Šamac i granični prijelaz GP Doljani, preko Doboja, Zenice, Sarajeva, Mostara i Čapljine. Kroz općinu također prolazi i regionalna cesta R-474a.

Osnovna koncepcija razvoja cestovne mreže bazirana je na planiranoj izgradnji autoceste na koridoru Vc, koja će kao i u ostalim općinama biti osnovna pokretačka snaga razvoja kako gospodarstva tako i ostalih društvenih segmenata Općine Usora.

Općina Usora se nalazi između 44° 41' 55" sjeverne geografske širine i 17° 58' 33" istočne geografske dužine s nadmorskom visinom između 142 – 330 mnm.

Slika 1: Položaj i granice općine Usora unutar BiH i FBiH

Izvor: Gospodarska komora Zeničko-dobojske županije

Kroz općinu protječe istoimena rijeka, a ista ima umjereno-kontinentalnu klimu s relativno blagim zimama i toplim ljetima. Na klimu znatno utiču zemljopisni položaj i reljef (u ovom slučaju blago brdovit) kompleksi zelenih površina i rijeka Usora.

Srednja godišnja temperatura zraka iznosi 11°C. Najtopliji mjesec je srpanj, najhladniji siječanj, a godišnja količina padavina se kreće oko 970 mm. Izraženo je godišnje kolebanje temperature zraka, kao i visoka amplituda apsolutnih ekstremnih temperatura, koja odražava visok stupanj kontinentalnosti klime.

¹Izvor podataka: Službena stranica općine: www.usora.com

Prostor općine Usora je bio nastanjen još u paleolitiku (starije kameno doba), Dr. Đuro Basler i Zdravko Marić su otkrili u Makljenovcu prebivališta čovjeka u tim prapovijesnim vremenima. Ime "Usora" u povijesnim vrelima spominje se prvi put godine 1225. u pismu pape Honorija III. Andriji II. ugarskohrvatskom kralju.

IV.1.2. DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

IV.1.2.1. Ukupan broj stanovnika

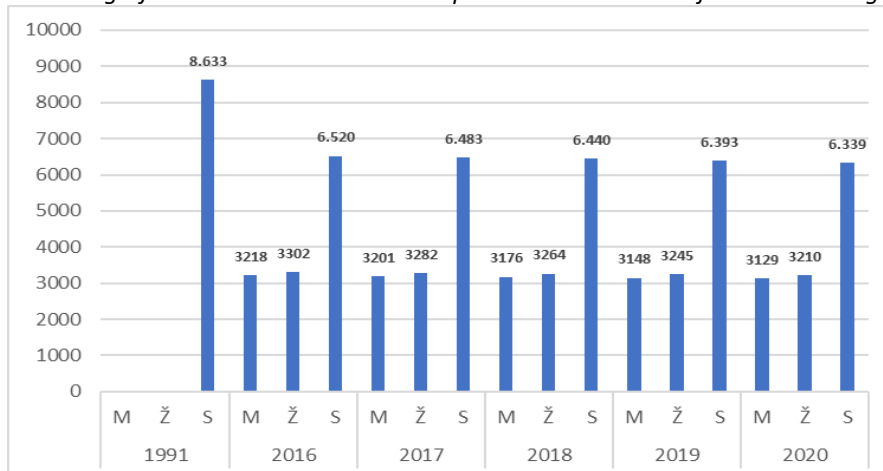
Prema zvaničnim podacima Popisa stanovništva u BiH iz 2013. godine, u općini Usora je ukupno popisano 6.603 osoba², što predstavlja 1,77 % stanovništva Zeničko–dobojske županije, odnosno 0,29 % stanovništva Federacije Bosne i Hercegovine. Međutim, općina Usora je u 2020. godini brojala 6.339 stanovnika, što predstavlja umanjnje za 4 %.

Ukoliko se usporedi broj stanovnika na području Općine u 2013. (6.603) u odnosu na 1991. (8.633) godinu, uočiti ćemo smanjenje od 26,5 %.

S gustoćom naseljenosti od 127,3 stanovnika/km² općina Usora spada u kategoriju gusto naseljenih općina. Gustoća naseljenosti je nešto veća u odnosu na županijsku razinu (115,8 stanovnika/km²) i veća od prosjeka naseljenosti u Federaciji BiH (85 stanovnika/km²) i BiH (75 stanovnika/km²)³.

Na teritoriji Općine u 2020. godini bilo je registrirano 345 poslovnih subjekata, što čini 5,1 % ukupno registriranih pravnih subjekata Zeničko–dobojske županije⁴.

Slika 2. Demografska struktura stanovništva općine Usora za razdoblje 2016.- 2020. godina.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

IV.1.2.2. Struktura stanovništva

²Izvor podataka: „Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH u 2020“ Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, lipanj 2021. godine

³Izvor podataka: „Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH u 2020“ Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, lipanj 2021. godine

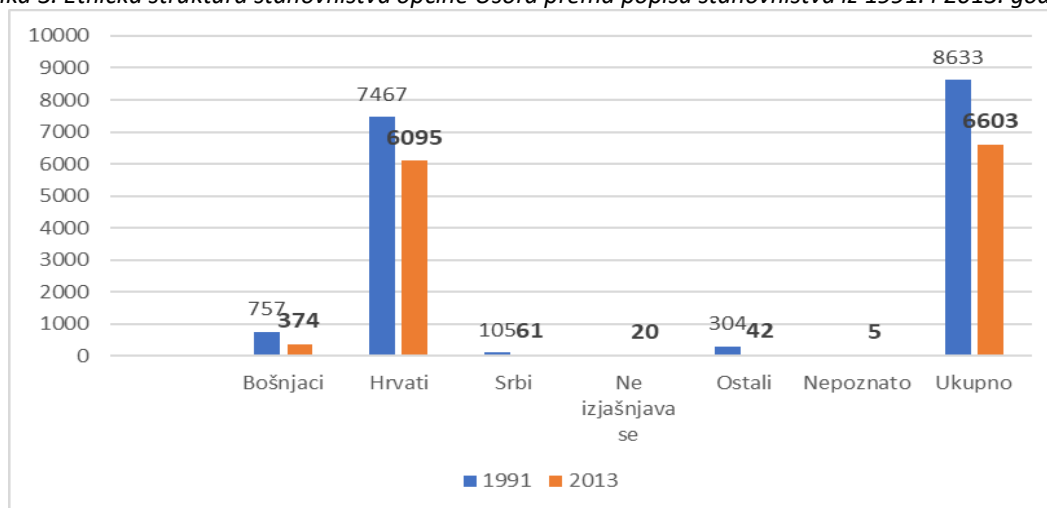
⁴Izvor podataka: „Zeničko–dobojska županija u brojkama“, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2021. godina

Uzimajući u obzir podatke Federalnog zavoda za statistiku a koji se odnose na 2020. godinu, najveći broj od ukupnog broja stanovnika (4.675) pripada grupi stanovništva od 15 do 64 godina starosti, odnosno 73,75 % stanovništva općine Usora. Taj broj istovremeno predstavlja i ukupno radno sposobno stanovništvo. Udio stanovnika starije dobi (65+) godina je relativno velik i iznosi 16,72 % od ukupne populacije stanovništva općine. Udio od 9,53 % mladih (0-14 godina) govori da populaciju općine karakterizira regresivni tip starosne strukture. Starosna struktura stanovništva je nešto povoljnija u odnosu na susjedne općine u Zeničko-dobojskoj županiji, ali ako se u razmatranje uzme podatak da je 1991. godine udio mladih bio cca 20 % onda je jasno da u budućnosti nas očekuje znatno manji postotak radno sposobnog stanovništva u odnosu na ukupan broj stanovnika općine.

Obzirom da općina Usora još uvijek nema urbanu zonu tj urbano središte općine, stanovništvo općine 100 % živi u ruralnim područjima općine.

Etnička struktura stanovništva je ostala relativno neizmijenjena u odnosu na 1991. godinu i ogleda se u blagom povećanju broja Hrvata (za cca 2 %) i smanjenju broja Bošnjaka (cca 1 %), te povećanom broju stanovništva koje se izjašnjava kao Srbi ili iz reda ostalih.

Slika 3. Etnička struktura stanovništva općine Usora prema popisu stanovništva iz 1991. i 2013. godine.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

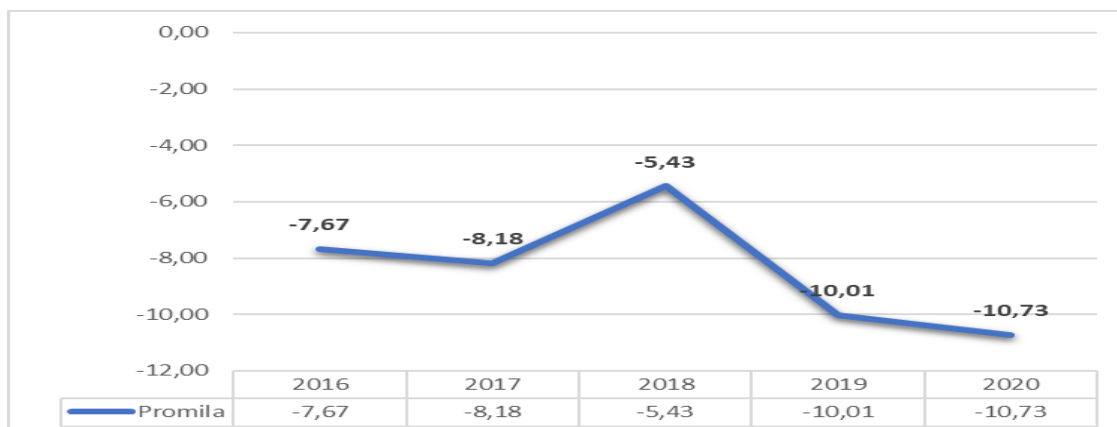
IV.1.2.3. Prostorni raspored stanovništva

Prema popisu stanovništva iz 2013. općina Usora je sačinjena od 13 naseljenih mjesta, od kojih je naseljeno mjesto Sivša najmnogoljudnije i u kojem živi 1.295 osoba ili 13,32 % registriranog stanovništva Općine u 2013. godini. U tri najmnogoljudnija naseljena mjesta općine Usora živi čak 49,71 % ukupnog broja stanovnika općine.

IV.1.2.4. Prirodni priraštaj stanovništva

Kada je riječ o stopi prirodnog priraštaja u Općini Usora od 2016. do 2020. godine, bilježi se trend pada. Prirodni priraštaj u općini Usora u 2016. godini iznosio je -7,67 ‰, dok je taj broj u 2018. godini pao na -5,43 ‰, da bi 2020. godine on dostigao broj od -10,73 ‰.

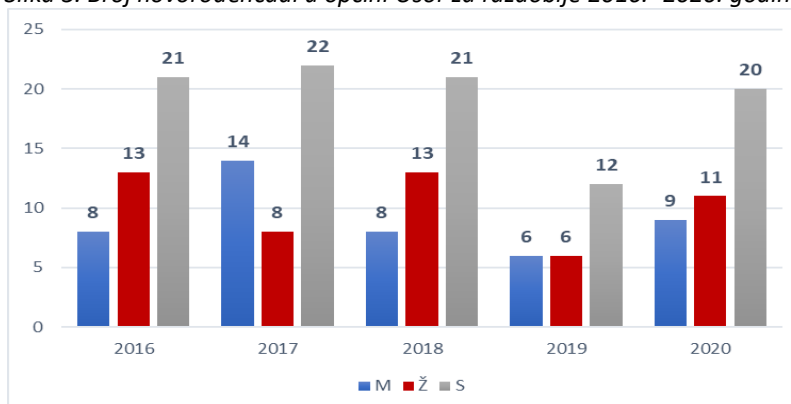
Slika 4. Prirodni priraštaj u općini Usora u razdoblju 2016. - 2020.g. [‰]

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Broj novorođenčadi se također smanjio s 21 u 2016. godini na 20 u 2020. godini, odnosno za 4,76 % u proteklih 5 godina, što se može dovesti u vezu s odlaskom mladih izvan općine Usora.

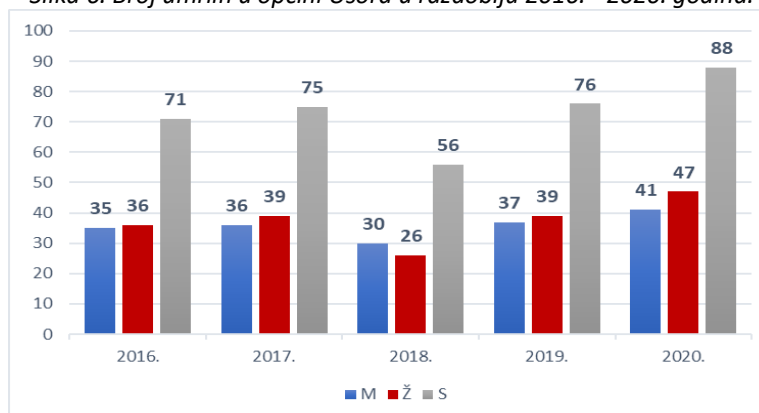
Slika 5. Broj novorođenčadi u općini Usor za razdoblje 2016.- 2020. godina.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Broj umrlih osoba registriranih na teritoriji općine Usora u posljednjih 5 godina je u blagom porastu, te je primjetan veći skok u 2020. godini u odnosu na prethodne i prosječna vrijednost iznosi 73,2 osobe/godina.

Slika 6. Broj umrlih u općini Usora u razdoblju 2016. - 2020. godina.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

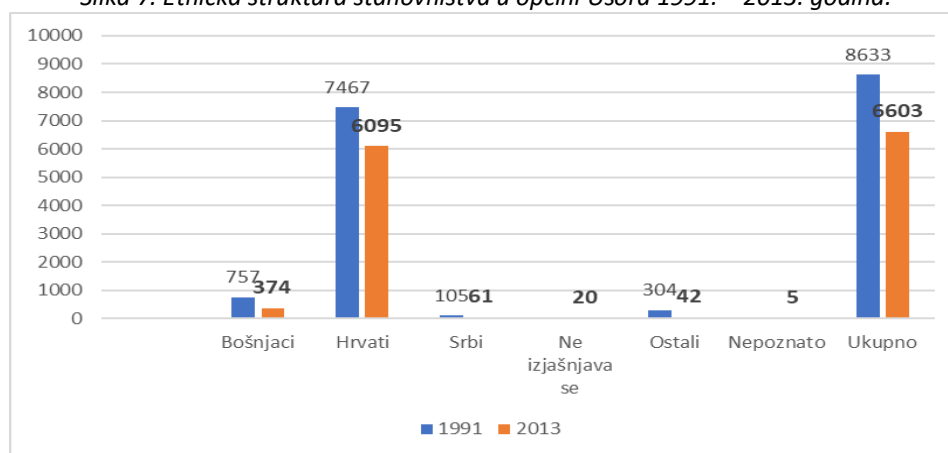
U promatranom razdoblju prosječan postotak rođenih iznosio je 0,32 % od ukupnog broja stanovništva općine, dok je prosječan postotak umrlih bio 1,14 % od ukupnog broja stanovništva općine.

IV.1.2.5. Migracije stanovništva

Najznačajnije migracije na području općine su se odnosile na migracije uzrokovane ratnim dešavanjima. Broj stanovnika općine koji je prema popisu iz 1991. godine iznosio 8.633, smanjio se na 6.603 stanovnika popisanih tijekom popisa provedenog 2013. godine, što predstavlja smanjenje broja stanovnika za 23,51 %.

Kada se promatra etnička struktura stanovništva, migracijama su najviše bili izloženi pripadnici hrvatskog i bošnjačkog naroda, pa se tako s prijeratnih 7.467 stanovnika koji su se na popisu izjasnili kao Hrvati taj broj u 2013. godini smanjio na 6.095. Broj od 105 prijeratnih Srba je u 2013. godini smanjen na 61, a broj Bošnjaka se u odnosu na popis iz 1991. 757, prema popisu iz 2013. godine smanjio na 374.

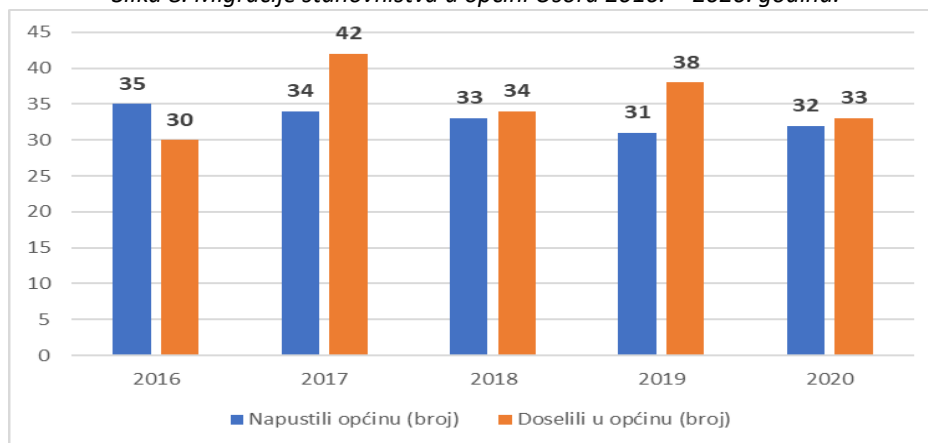
Slika 7. Etnička struktura stanovništva u općini Usora 1991. – 2013. godina.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Podatci o migracijama pokazuju pozitivan migracijski saldo u razdoblju 2017. – 2020. godina. Broj stanovnika općine je, na osnovu pozitivnog migracijskog salda u navedenom razdoblju u blagom porastu kako je vidljivo iz grafikona u nastavku.

Slika 8. Migracije stanovništva u općini Usora 2016. – 2020. godina.

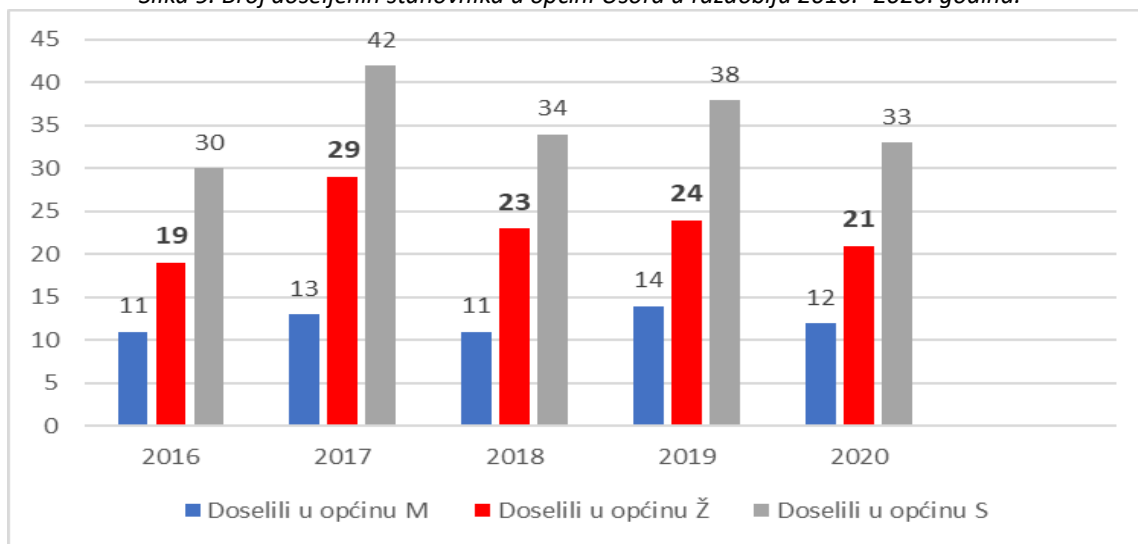

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Analizirajući prikupljene podatke zaključujemo pri iseljavanju prednjači muški dio populacije. Treba istaknuti da se iseljavaju mahom radno sposobni muškarci, što se u konačnici ogleda i u smanjenju sposobne radne snage na teritoriji općine. U prilog ovim podacima ide i činjenica da većina radno sposobne populacije zbog otvorenosti tržišta rada Europske unije i loše ekonomske situacije odlazi u zemlje članice EU na privremeni rad ili za stalno.

Kada je u pitanju doseljavanje stanovništva, situacija je potpuno drukčija, odnosno u Općinu se doseljava većinom ženska populacija s prosjekom od 23,2 Ž na godinu, u razdoblju 2016. – 2020.g., dok je broj muškaraca koji je u istom razdoblju doselio na područje općine Usora u prosjeku iznosio 12,2 M/godišnje.

Slika 9. Broj doseljenih stanovnika u općini Usora u razdoblju 2016.- 2020. godina.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

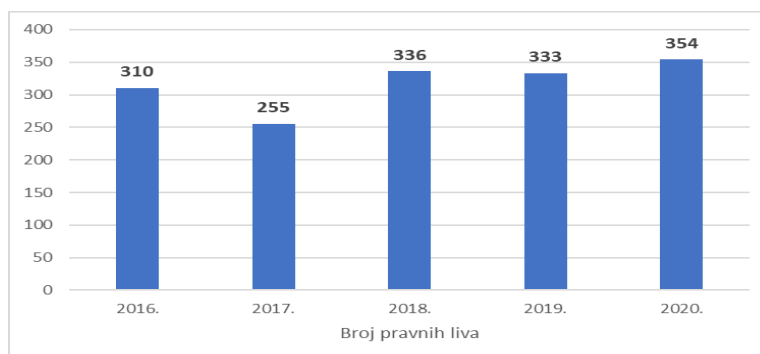
IV.1.3. PREGLED STANJA I KRETANJA U LOKALNOM GOSPODARSTVU

IV.1.3.1. Broj i struktura poduzeća

Gledajući indeks razvijenosti u 2020. godini, Općina Usora je poboljšala rang za 6 mjesta, s 37. na 30. mjesto. Rastu je najviše doprinio rast indikatora rasta prihoda od poreza na dohodak po stanovniku s 0,37 u 2019. na 0,52 u 2020. godinu, odnosno, rast prihoda na dohodak po stanovniku za 37 % s 84,0 KM u 2019. na 115,0 KM u 2020. godini.

Na području Općine, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u 2020. godini bilo je registrirano 345 poduzeća, što je povećanje za 3,5 % poduzeća u odnosu na 2019. godinu, a 2,61 % više u odnosu na 2018. godinu.

Slika 10. Broj registriranih pravnih osoba na području općine Usora u razdoblju 2016. - 2020. godina.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Kada promatramo strukturu registriranih poduzeća na području općine Usora (345 registriranih poduzeća u 2020. godini) klasificiranih prema obliku registracije, a sukladno podacima Porezne ispostave Usora, u 2021. godini od ukupnog broja registriranih poduzeća čak 107 otpada na obrte (fizičke osobe).

OVAKO VELIKI broj poduzeća (54,9 poduzeća na 1000 stanovnika⁵) na relativno malom zemljopisnom prostoru dovodi se u vezu s naporima općine Usora da stvori povoljno poslovno okruženje.

U cilju poboljšanja poslovnog okruženja, Općina Usora usvojila je Program poticaja za razvoj gospodarstva koji je obuhvatio osobe mlađe od 40 godina i žene bez obzira na dob, u smislu sufinanciranja otvaranja poslovnih subjekata i u tu svrhu se godišnje izdvaja 30.000,00 KM.

Svake godine u općini Usora provodi se program poticaja za razvoj gospodarstva podržavanjem poduzetnika u prvoj i drugoj godini njihovog poslovanja višestrukim isplatama i za realizaciju istih, sredstva se planiraju u proračunu općine Usora.

Poticanje registriranih poljoprivrednih gazdinstava i registriranih obrta u poljoprivredi vrši se kroz Program finansijskih poticaja za unapređenje primarne poljoprivredne proizvodnje, koji se donosi svake godine.

Prema Odluci o komunalnim pristojbama („Službeni glasnik općine Usora“, broj: 10/14 i 01/18) od obveze plaćanja komunalne pristojbe na istaknutu firmu oslobođene su fizičke i pravne osobe koje registriraju proizvodnu djelatnost i to: za prve dvije godine 100 % i za treću godinu 50 % ukupnoga iznosa komunalne pristojbe. Istom Odlukom propisano je da ratni vojni invalidi preko 50 % invalidnosti, komunalnu pristojbu na istaknutu firmu plaćaju u iznosu od 50 % od propisane pristojbe, ukoliko je ratni vojni invalid registrirao osnovnu, dopunsku ili dodatnu djelatnost kao fizička osoba.

Jasna vizija gospodarskog razvoja općine Usora definirana je kroz uspostavu i opremanje poduzetničkih zona Žabljak i Srednja Omanjska.“⁶.

Kada su u pitanju grane industrije, Općina Usora ima izrazito razvijenu metaloprerađivačku industriju u kojoj posluje međunarodno poznata i istaknuta poduzeća iz ovog sektora. Druge grane industrije su zastupljene u manjem obimu.

⁵Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

⁶ Općina Usora, „Dostava podataka“, broj: 02-11-236/20 od 24.06.2020. godine

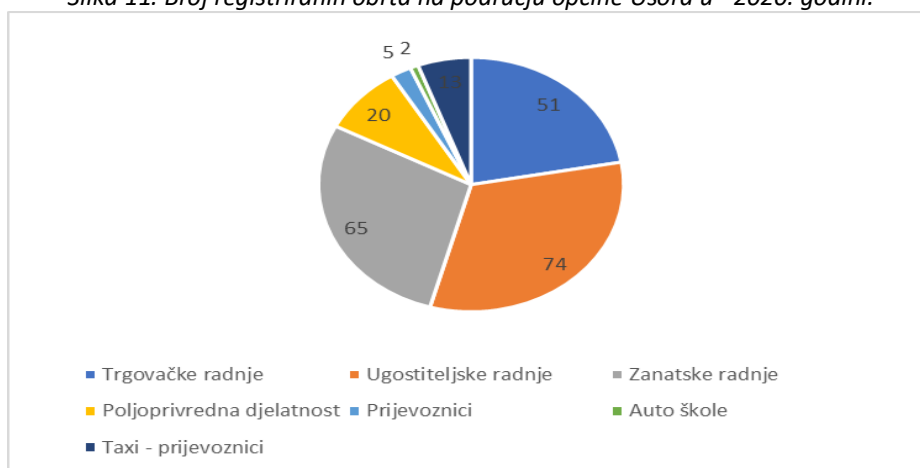
Dvije najznačajnije firme iz ovog sektora, kada su u pitanju izvoz i broj uposlenih su Imaco Systemtechnik d.o.o. Usora, sa 130 uposlenih i vrijednošću izvoza u 2019. od 13.935.817,28 EUR i Preis Usora d.o.o. sa 160 uposlenih i vrijednošću izvoza u 2019. od 12.064.392,86 KM.⁷

IV.1.3.2. Broj i struktura obrtničkih radnji

U okviru poduzetničke djelatnosti prema tipu organiziranja, u 2020. godini u registru samostalnih obrtnika registrirano je 107 obrtnika.

Najveći postotak registriranih obrta u 2020. godini se odnosi na obrte vezane za ugostiteljske radnje (74 obrta ili 32,17 %), zanatske radnje (65 registriranih obrta ili 28,26 %) i trgovačke radnje (51 obrt ili 22,17 %). Iz oblasti poljoprivredna djelatnost registrirano je 20 obrta ili 8,7 %.

Slika 11. Broj registriranih obrta na području općine Usora u - 2020. godini.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Malo poduzetništvo, čiji su nositelji obrtničke radnje i mikro poduzeća, predstavlja značajan segment gospodarstva općine Usora. Razvoj ovakvog vida gospodarske djelatnosti doprinosi razvoju malih i srednjih poduzeća i zapošljavanju radne snage.

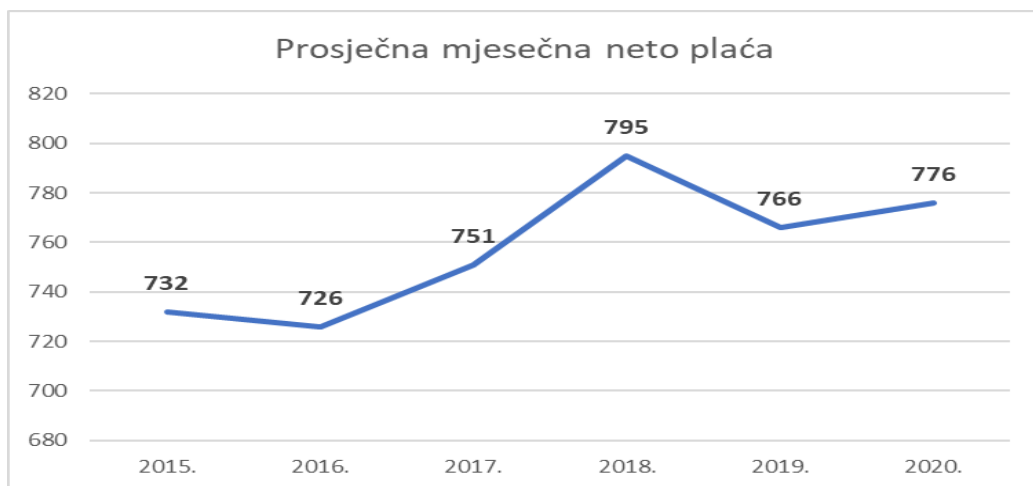
IV.1.3.3. Kretanje ukupnih prihoda i prosječne plaće po sektorima

Ukupni prihodi poduzeća na području općine Usora u 2020. godini iznose 11.437.631 KM prema www.bisnode.ba.

Prosječna mjesečna plaća na razini Općine u 2016. godini je iznosila 726 KM, dok je prosječna mjesečna plaća u 2020. godini iznosila 776 KM. Dakle, u rasponu od 4 godine prosječna mjesečna plaća na razini Općine je porasla za 6,4 %.

Slika 12. Prosječna neto plaća na području općine Usora u razdoblju 2015. - 2020. godina. [KM]

⁷ Izvor: Gospodarska komora Zeničko-dobojske županije, KARTA PRIVREDNIH POTENCIJALA ZDK, 2020.

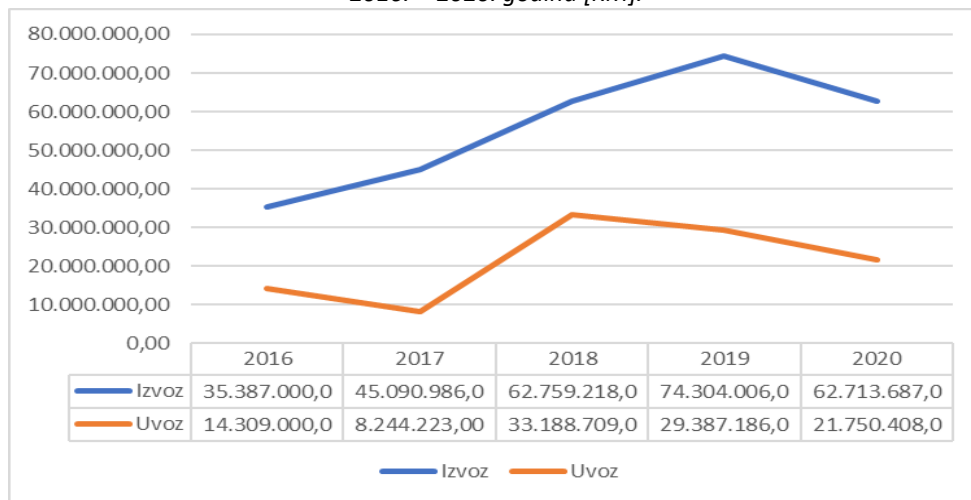
Izvor: Federalni zavod za statistiku

IV.1.3.4. Vanjskotrgovinska razmjena i najznačajnija izvozna poduzeća

Prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, ukupan izvoz poduzeća s područja općine Usora u razdoblju 2016. – 2020. godina imao je tendenciju rasta i u 2020. godini je dostigao iznos od 62.713.687,00 KM, što je za 43,57 % više nego u 2016. godini. Najuspješnija godina po pitanju izvoza u promatranom razdoblju bila je 2019. godina kada je ostvarena vrijednost izvoza od 74.304.006,00 KM i u kojoj je pokrivenost uvoza izvozom bila 252,84 %.

Što se uvoza tiče na području općine Usora u razdoblju 2018. – 2020. godina zabilježen pad uvoza roba i usluga, pa je tako u 2018. godini ostvaren uvoz u vrijednosti od 33.188.709,00 KM, što je za 34,5 % više nego u 2020. godini kada je uvezeno roba u vrijednosti 21.750.408,00 KM. Pokrivenost uvoza izvozom u 2020. godini bila je 288,33 %.

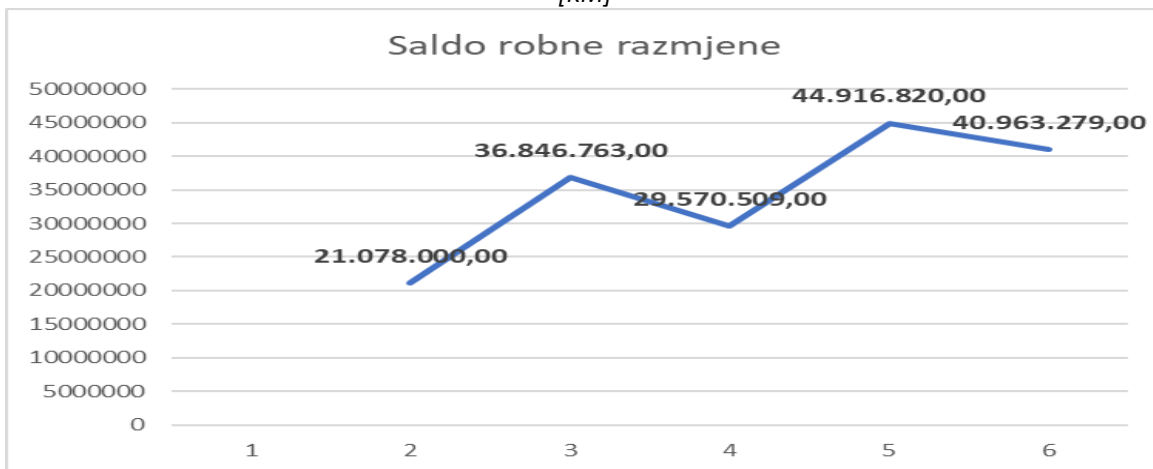
Slika 13. Prikaz vrijednosti ukupnog uvoza i izvoza poduzeća registriranih na području općine Usora u razdoblju 2016. – 2020. godina [KM].

Izvor: Vanjsko trgovinska komora BiH

Općina Usora je u razdoblju 2016. – 2020. godine imala pozitivan saldo robne razmjene, ali koji uz manje oscilacije ima pozitivan trend i u 2020. godini i iznosio je 40.963.279,00 KM i veći je za 48,54 % u odnosu na 2016. godinu.

Slika 14. Saldo robne razmjene poduzeća registriranih na području općine Usora u razdoblju 2016. - 2020. godina [KM]

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

IV.1.3.5. Kapaciteti za unaprjeđenje poslovanja na području općine Usora

Općina Usora spada u krug razvijenijih gospodarskih sredina i prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja za 2020. godinu nalazi se na 30 mjestu u Federaciji BiH. Općina Usora je poboljšala rang za 6 mjesta, s 37. na 30. mjesto. Rastu je najviše doprinio rast indikatora rasta prihoda od poreza na dohodak po stanovniku s 0,37 u 2019. na 0,52 u 2020. godinu, odnosno, rast prihoda na dohodak po stanovniku za 37 % s 84,0 KM u 2019. na 115,0 KM u 2020. godini.

Bitan faktor razvitka Općine je otvaranje novih poslovnih subjekata, iskorištenje kapaciteta poslovnih zona i zapošljavanje stanovništva, te povrat uplaćenih poreza. Prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja u Općini Usora trenutno je uposleno 1.780 osoba što je 38,1 % radno sposobnog stanovništva, ili 51,1 % aktivnog stanovništva, dok je prema podacima Porezne uprave broj zaposlenih 2032.

Poznato je da jedinice lokalne samouprave po svojim ovlastima ne mogu imati izravnog utjecaja na gospodarstvo, ali svakako mogu svojim planskim aktivnostima, zakonskom regulativom i raspoloživim infrastrukturnim i prirodnim resursima stvarati uvjete za razvoj gospodarstva, privlačenje kapitala, povećanje broja poduzeća i broja zaposlenih, a sve u cilju razvoja općine i stvaranja boljih uvjeta života. Upravo ove aktivnosti općina Usora je postavila kao prioritete u pogledu gospodarskog razvoja općine, što je polučilo i konkretne rezultate u vidu formiranja:

- dvije poduzetničke zone, formirane od strane općine,
- Udruge poslodavaca i obrtnika Usora.

Poslovne zone

Razvojem poslovnih zona stvaraju se mogućnosti za dodatno stimulativno djelovanje prema poduzetnicima koje bi u konačnici stimuliralo brži razvoj postojećih poduzeća i privlačenje izravnih stranih investicija. U proteklom razdoblju na području Općine formirane su 2 industrijske zone i to:

1. Poduzetnička zona „Žabljak“

Poduzetnička zona Žabljak osnovana je Odlukom br: 01-05-51/08 od 12.05.2008. god. (Službeni glasnik općine Usora, broj: 03/08). Obuhvat poduzetničke zone je proširivan u dva navrata i to Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke br: 01-05-294/14 od 28.10.2014. godine (Službeni glasnik općine Usora, broj: 9/14) i Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke br: 01-05-132/19 od 4.6.2019. godine (Službeni glasnik općine Usora, broj: 6/19).

Zonu karakterizira dobra prometna povezanost te blizina važnijih regionalnih prometnica, koridor Vc, te magistralne ceste M4 i M17. Ukupna površina zone s uključenim prometnicama je 273.700 m² (27,37 ha). Infrastruktura u obuhvatu zone je većim dijelom izgrađena, tako su urađene asfaltna prometnice uz sve parcele, nogostupi, rasvjeta, oborinska odvodnja i kanalizacija čije se puštanje ubrzo očekuje.

Vlasnička struktura u poduzetničkoj zoni je takva da su površine većim dijelom u privatnom vlasništvu. Zauzeće površina aktivnim korisnicima je 41 % ili 112.217 m².

U Poduzetničkoj zoni aktivno je 8 gospodarskih subjekata, koji upošljavaju 379 uposlenika.

2. Poduzetnička zona „Srednja Omanjska“

Poduzetnička zona „Srednja Omanjska“ utemeljena je 29.12.2014. godine Odlukom Općinskog vijeća općine Usora o utemeljenju poduzetničke zone Srednja Omanjska (Službeni glasnik općine Usora, broj 10/14). Općinsko vijeće općine Usora je dana 4.6.2019. godine donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o utemeljenju Poduzetničke zone Srednja Omanjska (Službeni glasnik općine Usora, broj 6/19).

Ovom Odlukom je postojeći obuhvat zone od 240.911 m² (24,09 ha) proširen za dodatnih 272.189 m² (27,21 ha), tako da poduzetnička zona Srednja Omanjska sada obuhvata ukupno 513.100 m² ili 51,31 ha.

Postojeća (izgrađena) infrastruktura obuhvaća:

- Rekonstruirana asfaltna prometnica (širine 6m) u dužini 725 metara;
- Postojeća asfaltna prometnica koju treba rekonstruirati (širine 4,7m) u dužini 303 metara;
- Izgrađen nogostup u punom profilu u dužini 1020 metara, a u tijeku je postupak ugovaranja nastavka rekonstrukcije;

Trenutno u zoni posluju 3 značajna gospodarska subjekta s cca. 200 uposlenih.

IV.1.3.6. Samo procjena poslovnog okruženja prema LocalAct zasnovanom na europskom Aktu o malom biznisu

LocalAct je metodologija⁸ usklađenog lokalnog djelovanja na razvoju malih i srednjih poduzeća i poduzetnika (u daljem tekstu MSPiP) prema načelima i standardima koji važe u zemljama Europske

⁸[Metodologija lokalizacije Akta o malom biznisu](#)

unije. Njome se omogućuje brzo fokusiranje i koncentracija lokalnih resursa na poboljšanja poslovnog okruženja i instrumenata podrške za MSPiP, koja poduzeća smatraju važnim za njihovo poslovanje i razvoj, a lokalna vlast izvodivim, s aspekta njenih mogućnosti i resursa.

Stupanj ostvarenja indikatora za MSPiP na lokalnom nivou, kako ih definira LocalAct zasnovan na europskom Aktu o malom biznisu je, prema ocjeni članova Općinskog razvojnog tima općine Usora sljedeći:

- Još uvijek nedostaju politike, odnosno instrumenti podrške za MSPiP, u sljedećim područjima:
 - suradnja visokog obrazovanja s poslovnom zajednicom, gdje su otpočele inicijative koje su ostvarile pomak sa stanja u kojem nema dijaloga o unapređenju suradnje visokog obrazovanja s poslovnom zajednicom, do inicijative o uspostavljanju i reguliranju suradnje visokog obrazovanja s poslovnom zajednicom;
 - MSP ne sudjeluje u unapređivanju životne sredine/energetske efikasnosti;
 - nema promocije upotrebe sustava i standarda upravljanja životnom sredinom;
 - ne postoji podrška sajamskim nastupima MSPiP,.;
- Trenutno se radi na oblikovanju i planiranju uvođenja politika/instrumenata u sljedećim područjima:
 - uređenje baza podataka o gospodarskim subjektima, kao analitička osnova za praćenje MSPiP, koja se dopunjava i ažurira prvenstveno podacima koji se dobivaju od Poreske uprave, i radi se detaljna analiza o stanju u gospodarstvu;
 - Služba za gospodarstvo i financije je općinski organ koji je na određen način nadležan za pitanja gospodarstva odnosno obrta, te je u suradnji i zainteresiranim subjektima i službama nadležna za izradu strateških razvojnih dokumenata, i fokusira se na podršku i razvoj poduzetničkog duha, mikro, malih i srednjih poduzeća;
 - ponuda i potražnja obrazovnih profila nastoji se uskladiti s potrebama gospodarstva, te je u tu svrhu potrebno vršiti anketiranje privatnog sektora o kadrovskim potrebama koje će biti i osnova za izradu Lokalnog akcionog plana zapošljavanja 2022 - 2025. godina.;
 - Akcioni plan s konkretnim mjerama za pojednostavljenje propisa i akata u nadležnosti JLS, koji su od značaja za MSPiP, i koje je usvojilo Općinsko vijeće.
- Specifične politike i instrumenti se već sprovode u sljedećim područjima:
 - Financijske podrška za firme u nastajanju postoji i ogleda se u javnim pozivima od strane Općine svim zainteresiranim za osnivanje biznisa. Ovi javni pozivi se obvezno objavljuju jedanput godišnje, a ponekad i dva puta što ovisi od dostupnih financijskih sredstava.
 - U konzultacije s privatnim sektorom se uključuje veći broj poduzeća i njihovih udruženja, uzimajući u obzir strukturu lokalnog gospodarstva, a rezultati su dostupni javnosti kroz aktivnosti ureda Općinskog načelnika, i dostupni su putem web stranice Općine;
 - Veliki broj firmi ima uvedene standarde kvaliteta/tehničke standarde EU,
 - Postoji pripremljen pregled i poduzete su aktivnosti za pojednostavljenje uvjeta i dozvola za gradnju (poslovnih) objekata;
 - Visina komunalnih pristojbi i naknada planski je usmjerena prema pojeftinjenju komunalnih pristojbi i naknada, u skladu s konsultacijama urađenim s MSPiP, što se posebno odnosi na industrijsko – poslovne zone.
 - Rješenje o registraciji zanatske djelatnosti se izdaje za najviše tri dana, a moguće ga je dobiti za jedan dan ukoliko je sva potrebna dokumentacija potpuna;

- Pruža se finansijska podrška MSPiP, s transparentnim procedurama i praćenjem efekata, koja uključuje suradnju s nadležnim institucijama Federacije BiH, a obuhvata i općinske poticaje za MSPiP i poljoprivredne proizvođače;

IV.1.3.7. Turistički potencijali, infrastruktura i usluge

Iako općina Usora ima izražene resurse u turističko – rekreativnoj oblasti, slično kao i kod općina u neposrednom okruženju, o nekom razvijenom turizmu teško je govoriti. Mogućnosti za razvoj turizma su prepoznatljive i strateški ih treba iskoristiti.

Prilike koje se pružaju za razvoj turizma na području općine Usora, s obzirom na postojanje prirodnih resursa, ogledaju se kroz kreiranje ponude u lovnom i ribolovnom, ruralnom, sportsko – rekreacijskom i vjerskom turizmu.

Na području općine Usora djeluje jedno lovačko društvo, koje predstavlja značajan potencijal za razvoj lovnog turizma. Dugoročni cilj ovog društva su kontinuirane aktivnosti na zaštiti divljači, zaštiti šumskog područja i samom razvoju lovnog turizma na općini Usora.

Rijeka Usora je bogata ribom i u njoj žive: klijen, šljivar, mrena, škobalj, nerijetko som i mnoge druge vrste koje se u rijeci pojavljuju u nešto manjem broju primjeraka, te koje u istu dođu iz rijeke Bosne u koju se rijeka Usora ulijeva. U svrhu razvoja riječnog turizma neophodno je izgraditi popratnu infrastrukturu duž riječnih korita u vidu šetnica, biciklističkih staza, ribolovnih staza i sl.

U pogledu razvoja turizma veliki nedostatak predstavlja to što Općina Usora nema razvijene strateške planove u oblasti turizma, kao i to što je svijest o turističkim potencijalima općine na veoma niskom nivou. Nedostatak turističke zajednice na nivou općine dodatno utiče na nerazvijenost turističke ponude. Prema važećoj zakonskoj regulativi osnivanje turističke zajednice vrši se na razini Županije, ali se u praksi takav pristup pokazao neučinkovitim, te je potrebno raditi na osnivanju Turističke zajednice na razini općine, a koja bi bila nadležna za realizaciju strateškog plana u oblasti turizma.

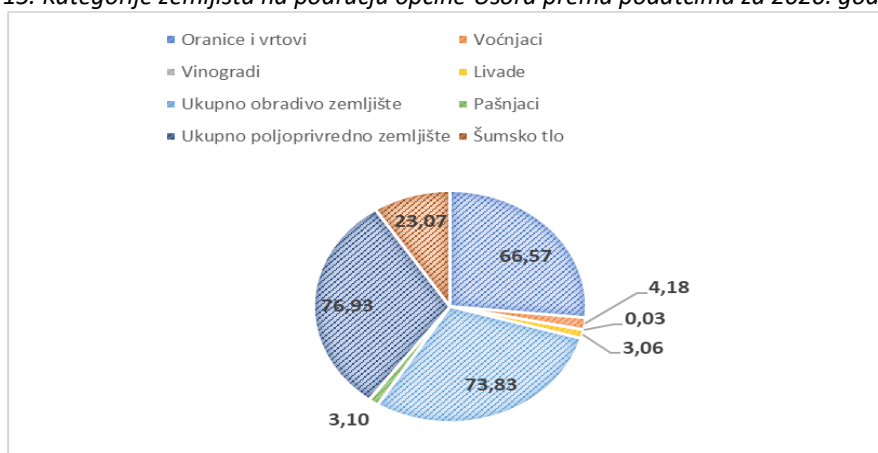
IV.1.3.8. Poljoprivredni potencijali i poljoprivredna gazdinstva

Općina Usora ima vrlo povoljne agrarno – ekološke uvjete za razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje, međutim tu proizvodnju nije razvijala, nego je poljoprivreda uglavnom bila dodatna djelatnost. Od ukupne površine općine, na poljoprivredno zemljište otpada 3.772 ha.

Obradivo zemljište čini 73,83 %, pašnjaci 3,10 %, a šumsko i neplodno tlo 23,07 % od ukupno kategoriziranog zemljišta. U pogledu vlasničke strukture privatna svojina je dominantna.

Oranice i vrtovi čine 66,57 % ukupno poljoprivrednog zemljišta na području općine, dok voćnjaci zauzimaju 4,18 %.

Slika 15. Kategorije zemljišta na području općine Usora prema podacima za 2020. godinu [%]

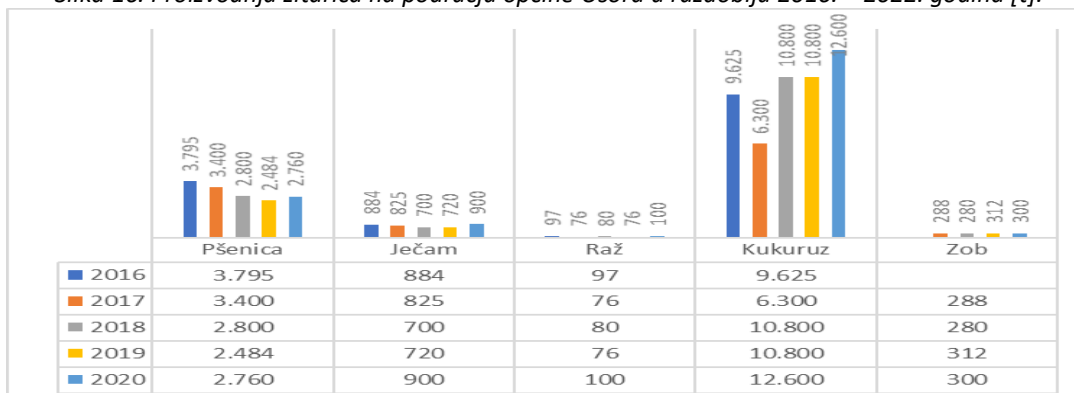

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvojem

Neplodnost zemljišta je jedan od ograničavajućih faktora postizanja dobrih prinosa u poljoprivredi. Poljoprivrednici nemaju praksu vršenja kemijske kontrole, tako da se korištenje mineralnih đubriva vrši neracionalno, što dovodi do smanjenja produktivnosti. Još jedan od faktora koji dovodi do nešto manjih prinosa po jedinici površine je usitnjenost parcela (mali broj parcela s površinama većim od 2 ha) pa je teško primijeniti moderne agrotehničke mjere i mehanizaciju.

Na području općine Usora većinom je zastupljena proizvodnja žitarica. U promatranom razdoblju 2016. – 2022. godina, od ratarskih kultura najzastupljeniji je kukuruz, zatim pšenica, ječam, zob i raž.

Slika 16. Proizvodnja žitarica na području općine Usora u razdoblju 2016. – 2022. godina [t].

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Stočarstvo

Stočarstvo predstavlja jedan od potencija općine Usora, ukoliko se sagledaju površine pašnjaka i livada. Unatoč tome, stočni fond na području općine, u zadnjih nekoliko godina, doživljava lagani pad. Razlozi su visoke cijene hrane za ishranu stoke i nelojalna konkurencija uvoznih stočnih proizvoda koja sve više ugrožava domaću proizvodnju. Također, niske premije i izostanak državnih poticaja dodatno otežavaju bavljenje stočarstvom u većem obimu, izuzev za svoje vlastite potrebe.

Obzirom da se na općinskom nivou ne vode zasebne statistike koje bi tretirale ovu granu poljoprivrede, njeno trenutno stanje nije moguće detaljno analizirati.

Voćarstvo

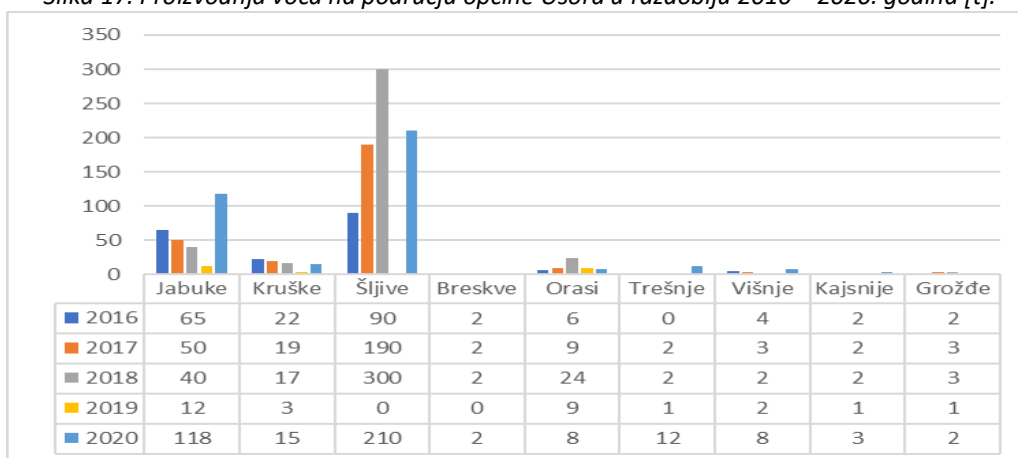
Razvoj voćarstva je pogodan za gazdinstva koja uz odgovarajuće uvjete posjeduju i manje zemljišne površine u odnosu na ratarstvo.

Najzastupljenije voćne kulture na području općine Usora kada su u pitanju visoko stablašice su šljiva, jabuka i kruška. Voće se uglavnom prodaje na lokalnom tržištu i prerađeno u rakiji i džemova na obiteljskim gazdinstvima. Katastarski, ukupne površine pod voćnjacima na općini Usora 205 ha.

Kada su u pitanju ostale sorte voća, postoje manji nasadi breskve, oraha, trešnje, višnje, kajsije i grožđa

Po proizvedenim količinama dominantne su proizvodnja šljive (210 tona u 2020. godini), a zatim slijedi proizvodnja jabuke (118 tona) te ostalih vrsta voća.

Slika 17. Proizvodnja voća na području općine Usora u razdoblju 2016 – 2020. godina [t].

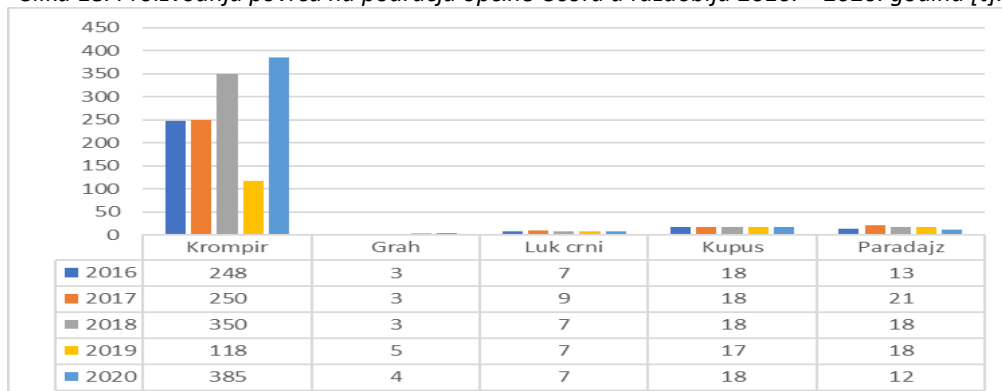
Izvor: Federalni zavod za statistiku

U cilju unaprjeđenja proizvodnje voća pored povećanja površina zasađenih voćem treba težiti i povećanju kako prinosa tako i kvaliteta plodova.

Ratarstvo

Ratarstvo kao grana poljoprivredne proizvodnje na općini Usora postepeno mijenja svoju sliku. Vrsta usjeva je direktno vezana za kretanja na tržištu - pšenicu sve više zamjenjuju kukuruz i ječam. Na području općine Usora u 2020. godini ostvarena je proizvodnja povrća od ukupno 426 tona od čega čak 385 tona pripada proizvodnji krumpira. Od ostalih kultura, zastupljeni su kupus, paradajz, luk crni i grah.

Slika 18. Proizvodnja povrća na području općine Usora u razdoblju 2016. – 2020. godina [t].

Izvor: Federalni zavod za statistiku

U promatranom razdoblju 2016. – 2020. godina uočava se porast proizvedenih količina povrća koji je osobito izražen u 2020. godini kada je uočeno značajno povećanje proizvodnje od 258 % u odnosu na 2019. godinu.

Poljoprivredne apoteke

Cjelokupni razvoj poljoprivrede općine Usora prati postojanje jedne poljoprivredne apoteke koja uspijeva da zadovolji potraživanja poljoprivrednih proizvođača na općini Usora.

Registracija poljoprivrednih gazdinstava, klijenata i obrta

Tablica 1. Broj registriranih poljoprivrednih gazdinstava, obrta i broj klijenata na području općine Usora u 2020. godini.

1.	Ukupan broj registriranih poljoprivrednih gazdinstava i klijenata na području općine Usora	449
1.1.	Broj članova gazdinstva	757
1.2.	Broj ženskih članova	248
1.3.	Broj muških članova	468
1.4.	Broj članova s nezavršenom osnovnom školom	63
1.5.	Broj članova sa završenom osnovnom školom	210
1.6.	Broj članova sa srednjom stručnom spremom	401
1.7.	Broj članova s višom stručnom spremom	25
1.8.	Broj članova s visokom stručnom spremom	17
2.	Broj registriranih poljoprivrednih obrta	20

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije općine Usora

IV.1.4. PREGLED STANJA I KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA

IV.1.4.1. Zaposlenost

Prema podacima Poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine, a koji se odnose na ukupnu zaposlenost po svim sektorima: gospodarska društva, samostalni poduzetnici, državne ustanove,

fondovi, banke i sl. , trend zaposlenosti u posljednjih pet godina pokazuje povećanje broja zaposlenih radnika koji rade na području općine Usora. Nešto manji broj zaposlenih radnika zabilježen je u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu i on je iznosio 1.802, što je za 19 manje u odnosu na broj zaposlenih radnika u 2018. godini. Ukupan broj radno sposobnog stanovništva je 4.675⁹, što je 73,7 % od ukupnog broja stanovnika općine.

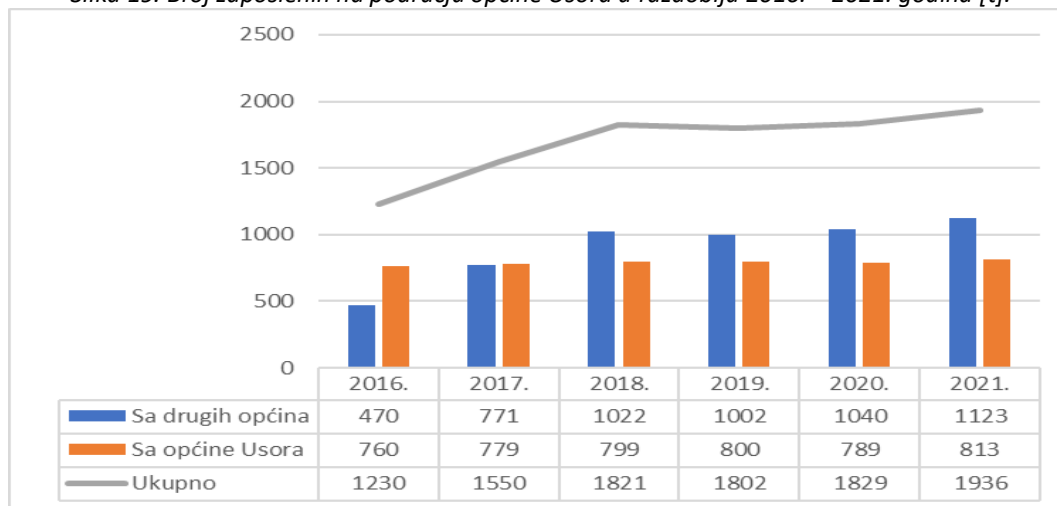
Prema broju zaposlenih, općina Usora je na 4. mjestu u Zeničko–dobojskoj županiji.

Ukoliko se promatra struktura zaposlenih klasificirana prema spolu, uočava se da je broj zaposlenih muškog spola dosta veću u odnosu na broj zaposlenih ženskog spola.

Rad osoba koje se ne nalaze na listama registriranih zaposlenika, odnosno „rad na crno“ je evidentan problem kako u cijeloj Bosni i Hercegovini, tako i na području općine Usora. I pored aktivnog angažmana nadležnih inspeksijskih organa na suzbijanju ove pojave, s obzirom na strukturu gospodarstva općine teško je u potpunosti eliminirati angažiranje uposlenika „na crno“. Ipak pojačane kontrole gospodarskih subjekata dale su rezultata pa tako bilježimo opadajući trend upošljavanja radnika bez prijave nadležnim institucijama.

U promatranom razdoblju, evidentan je značajan porast broja zaposlenih kao i značajan priliv radne snage izvan granica općine Usora. Priliv velikog broja radne snage s područja drugih općina ukazuje na nedostatak kvalificirane radne snage i na nedostatak relevantnih kadrova.

Slika 19. Broj zaposlenih na području općine Usora u razdoblju 2016. – 2021. godina [t].

Izvor: Porezna ispostava Usora

Smanjenju broja nezaposlenih, a osobito iz populacije mladih, doprinose i mjere aktivne politike zapošljavanja, koje provodi Federalni zavod za zapošljavanje u suradnji sa Službom za zapošljavanje ZDK.

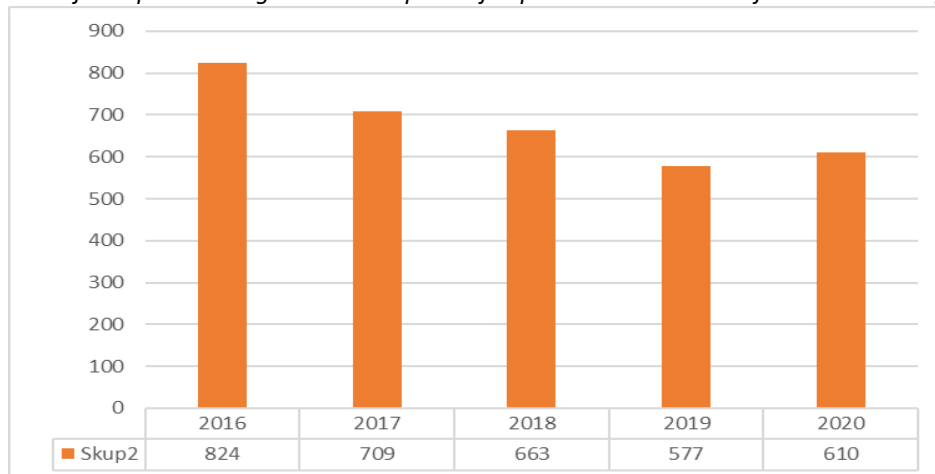
IV.1.4.2. Nezaposlenost

Pregledom stanja uočava se da je broj nezaposlenih u proteklih 5 godina ima blagu tendenciju pada sa izuzetkom 2020. kada se broj nezaposlenih usljed posljedica izazvanih pandemijom blago povećao, tako da je ukupan broj registriranih aktivnih tražitelja posla na području općine u 2020. godini je iznosio 610

⁹Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

nezaposlena što je za 25,97 % manje u odnosu na 2016. godinu, a odnos broja nezaposlenih u odnosu na broj stanovnika općine iznosi 1:10,3.

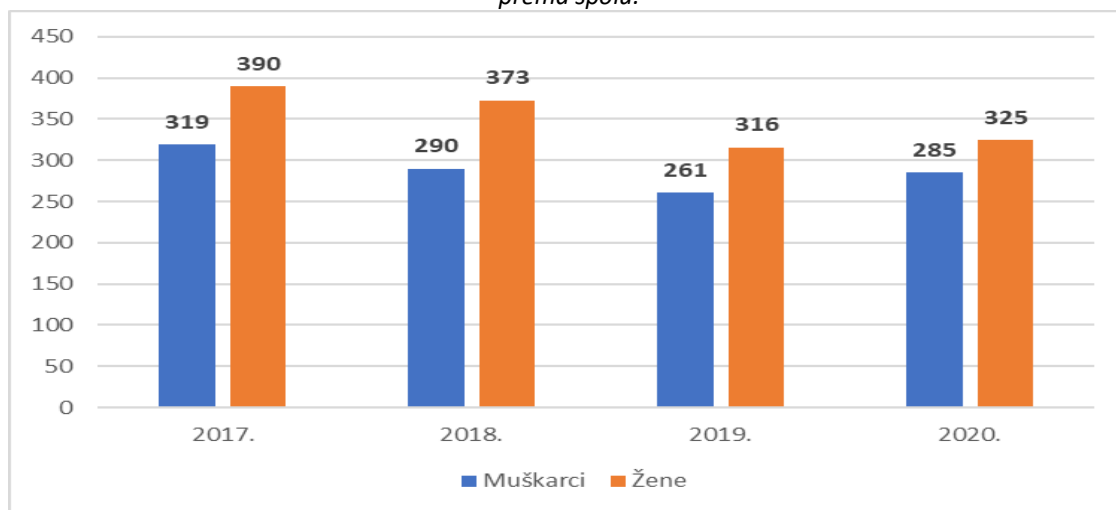
Slika 20. Broj nezaposlenih registriranih na području općine Usora u razdoblju 2016. – 2020. godina.

Izvor: Županije u brojkama; Bilteni Službe za zapošljavanje ZDŽ

Što se tiče broja tražitelja posla, klasificiranom prema spolu, u razdoblju 2016. – 2020. godina, broj tražilaca posla ženskog spola je nešto veći u odnosu na muškarce.

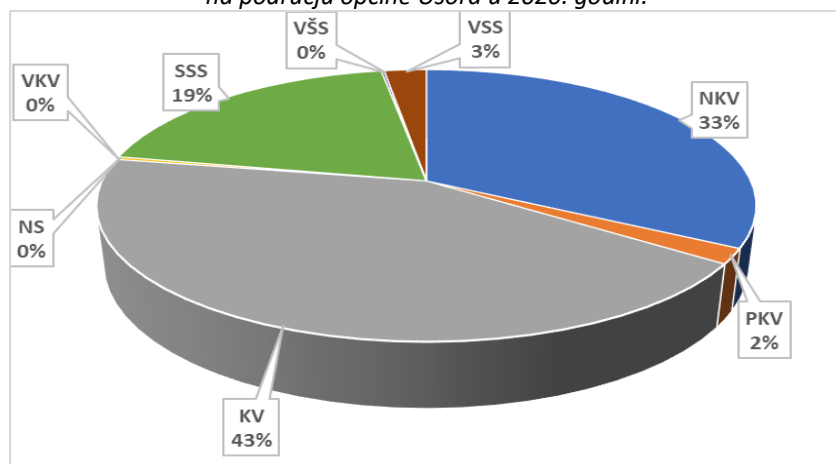
Slika 21. Broj nezaposlenih registriranih na području općine Usora u razdoblju 2016. – 2020. godina, klasificiran prema spolu.

Izvor: Županije u brojkama; Bilteni Službe za zapošljavanje ZDŽ

Kod analize obrazovne strukture, odnosno sudjelovanja pojedinih stupnjeva stručne spreme u ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osoba u 2020. godini, kvalificirani radnici (KV) čine najbrojniju grupu u ukupnom broju registriranih nezaposlenih osoba i njihov udio iznosi 43,11 %, i u odnosu na 2016. godinu njihov broj je manji za 1,42 %. Drugu grupu u ukupnom broju registriranih nezaposlenih osoba čine nisko kvalificirana osoba (NKV) čije sudjelovanje u ukupnom broju aktivno nezaposlenih osoba u 2020. godini iznosi 32,79 %, i u odnosu na 2016. godinu njihov broj je veći za 0,26 %, radnici sa srednjom stručnom spremom (SSS) čine 19,34 % ukupnog broja registriranih nezaposlenih osoba i u odnosu na 2016. godinu njihov broj je veći za 1,5 %. Sudjelovanje ostalih stupnjeva stručne spreme u ukupnom broju aktivno nezaposlenih radnika iznosi 4,75 %.

Slika 22. Udio broja nezaposlenih klasificiran prema stupnju stručnog obrazovanja u ukupnom broju nezaposlenih na području općine Usora u 2020. godini.

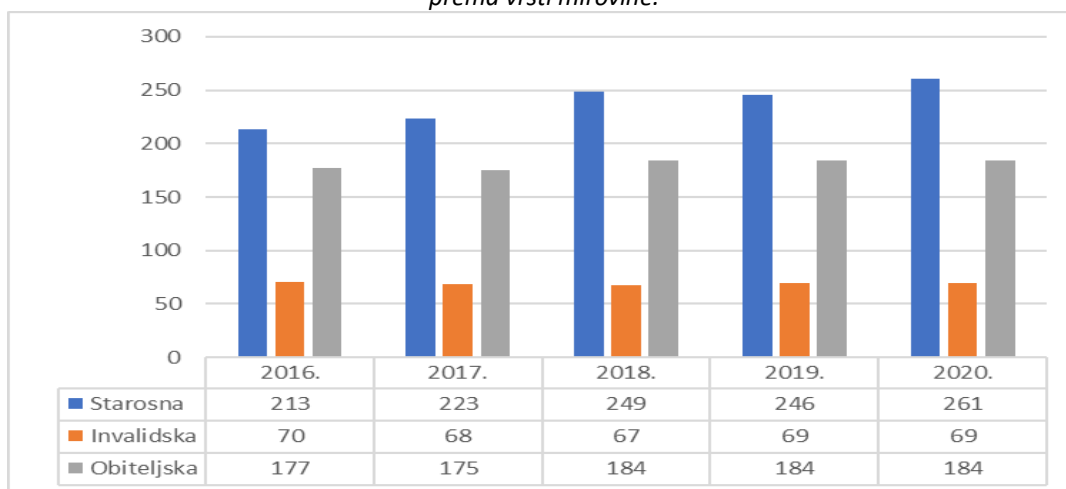
Izvor: Županije u brojkama; Bilteni Službe za zapošljavanje ZDŽ

IV.1.4.3. Umirovljenici (broj i struktura po vrsti mirovine)

Na području općine Usora je u 2020. godini registrirano 514 umirovljenika, od čega je njih 261 u starosnoj mirovini (58,78 %), 69 umirovljenika je u invalidskoj mirovini i čine 13,42 % ukupnog broja umirovljenika, te 184 osobe koje uživaju obiteljsku mirovinu ili 35,8 % ukupnog broja umirovljenika.

Broj umirovljenika u razdoblju 2016. - 2020. godina ima tendenciju porasta i u 2020. godini ukupan broj umirovljenika je za 10,51 % veći nego u 2016. godini.

Slika 23. Broj umirovljenika registriranih na području općine Usora u razdoblju 2016.-2020. godina, klasificiran prema vrsti mirovine.

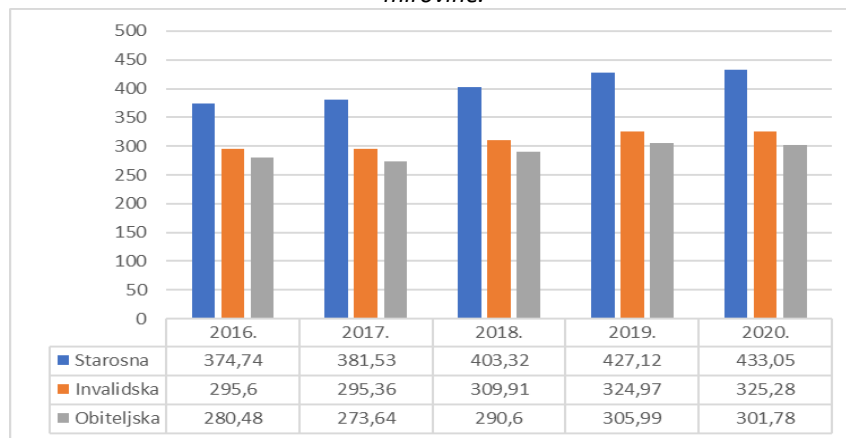

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Najugroženije su stare osobe bez ikakvog staranja od strane obitelji. Ove osobe ostvaruju i primanja po osnovu tuđe njege i zaštite i jednokratnih socijalnih pomoći. Visina mirovine u promatranom razdoblju 2016. – 2020. godine se značajnije mijenjala, pa je tako prosječna starosna mirovina na području općine Usora u 2020. godini iznosila 433,05 KM i za 13,46 % je veća nego 2016. godine. Prosječna invalidska

mirovina u 2020. godini je iznosila 325,28 KM i za 9,12 % je veća u odnosu na 2016. godinu, dok je prosječna obiteljska mirovina sa iznosom od 301,78 KM u 2020. godini za 7,06 % veća od iste u 2016. godini.

Slika 24. Prosječna visina mirovine u općini Usora za razdoblje 2016. – 2020. godina, klasificirana prema vrsti mirovine.

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

IV.1.5. PREGLED STANJA I KRETANJA U OBLASTI DRUŠTVENOG RAZVOJA

IV.1.5.1. Obrazovanje

Općina Usora je nadležna za osnovno i srednje školstvo na svome području, a na području općine nalazi se jedna matična osnovna škola i to:

Tablica 2. Osnovne škole koje djeluju na području općine Usora

Naziv ustanove	Broj područnih škola
OŠ „Ivana fra Frane Jukić“	4

Izvor: Zeničko-dobojski županija u brojkama 2021

Predškolsko obrazovanje

Na području općine Usora djeluje i ustanova predškolskog odgoja „Ivančica“. Javna predškolska ustanova "Ivančica" Usora, čiji je osnivač općina Usora, smještena je u Žablaku. Zgrada Javne predškolske Ustanove posebno je dizajnirana za rad s djecom predškolske dobi, te je ista trenutno u fazi izgradnje. Predškolski odgoj se trenutno odvija u objektu pod zakupom koji je prilagođen potrebama. Također JPU posjeduje i vlastito moderno igralište za djecu.

Misija osnivanja JPU "Ivančica" Usora je da roditeljima pruži kontinuiranu stručnu podršku u obavljanju roditeljskih uloga, pomogne u izgradnji odgovornog roditeljstva i odgovarajućih kompetencija za kvalitetnu podršku razvoju, kao i da u suradnji sa školama i okruženjem osigura kontinuitet razvoja i učenja djeteta.

JPU "Ivančica" Usora se financira kombinacijom vlastitih sredstava i sredstava donatora - firma Imaco Systemtechnik doo Usora, s kojim ugovor ističe u svibnju 2022. te je dogovoreno njegovo produljenje do kraja 2023. nakon čega će Općina u potpunosti preuzeti obvezu financiranja vrtića.

Na čelu JPU "Ivančica" je ravnateljica, a od stručnog kadra ustanova ima 5 stalno uposlenih odgajateljica, jednu njegovateljicu i jednu odgajateljicu pripravnicu. Ovisno o potrebama JPU, broj odgajatelja će se povećavati. Od pomoćnog osoblja u JPU djeluje kuharica i spremačica. Ustanova trenutno ima 10 uposlenih.

Vrtić pohađaju djeca od godine dana do polaska u školu. Trenutni kapaciteti ustanove su 60 djece, dok se u novoj zgradi, s većim prostornim kapacitetima, očekuje 125 djece.

Osnovno i srednje obrazovanje

Djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja prenesena je s razine Županije na Općinu Usora, što je nakon Općine Žepče, drugi slučaj prenošenja nadležnosti nad osnovnim i srednjim obrazovanjem na jednu lokalnu zajednicu u FBiH, a što je predviđeno i Ustavom FBiH.

Ukupan broj učenika, koji se obrazuju u općini Usora u osnovnoj i srednjoj školi u školskoj 2020./2021. prema podacima Federalnog zavoda za statistiku je 450. Ukupan broj zaposlenog nastavnog osoblja u osnovnoj školi u 2021. godini iznosi 41.

Promatrajući podatke o broju učenika u osnovnoj školi u školskoj 2020/21. godini bilježimo porast ukupnog broja osnovaca od 4,05 % u odnosu na školsku 2019/20. godinu.

Od ukupno upisanih 247 učenika osnovne škole u školskoj 2020/21. godini, a koji su raspoređeni u 24 odjeljenja, njih 27 ili 10,9 % pripada učenicima upisanim u prve razrede.

Školske 2019/20. godine osnovnu školu završilo je ukupno 18 učenika.

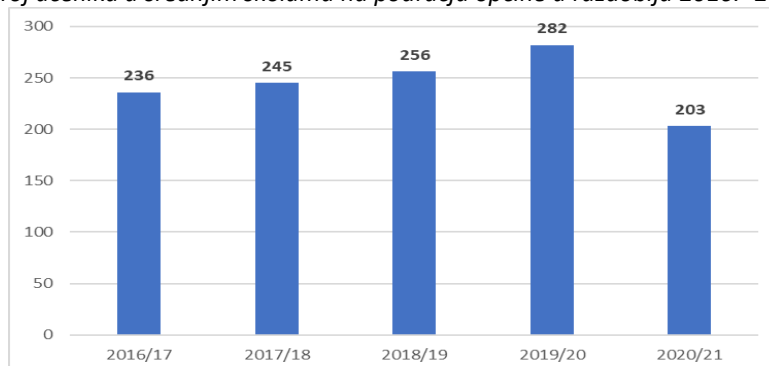
Broj nastavnog kadra u proteklom razdoblju pratio je broj djece upisane u osnovne škole i srednje škole, tako da je odgovarao pedagoškim standardima i omogućava kvalitetno izvođenje nastavnog procesa.

Srednjoškolsko obrazovanje u općini Usora vrši se u jednoj srednjoj školi i to:

- Srednja mješovita škola „Stjepana Radića“.

Ukupan broj učenika srednjih škola u proteklih 5 godina je bilježio porast do školske 2020/21 kada je zabilježeno značajno smanjenje broja učenika, što se ogleda i u statističkim pokazateljima, te imamo podatak da je u 2016/17. godini broj srednjoškolaca iznosio 236 učenika, a u školskoj 2019/20 282 što je za 28 % manje u odnosu na školsku 2020/21. godinu.

Slika 25. Broj učenika u srednjim školama na području općine u razdoblju 2016.- 2021. godina.

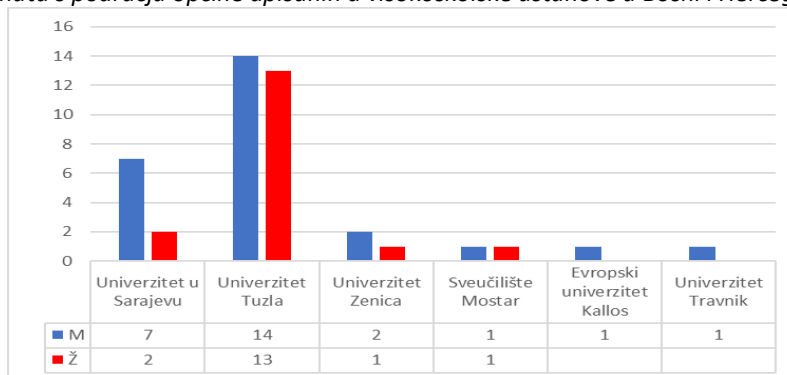

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Ukupan broj nastavnog osoblja uposlenog u srednjim školama na području općine prati broj učenika pa je tako u školskoj 2020/2021 godini u srednjim školama bilo uposleno 37 nastavnika, školu je završilo 57 učenika, a upisano 220 učenika. Srednju školu u školskoj 2019/2020 završila su 84 učenika.

Prema neslužbenim podacima u posljednjih pet godina, fakultete upisuje između 50 – 100 studenata. U 2020/2021. godini broj studenata se smanjio u odnosu na prethodne godine.

Slika 26. Broj studenata s područja općine upisanih u visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini u 2020. godini.

Izvor: Federalni zavod za statistiku

IV.1.5.2. Kultura i sport

Praćenje, zaštita i njegovanje kulturno-povijesnog naslijeđa na području općine Usora ostvaruje se u suradnji s Javnim poduzećem Radio postaja Usora i JU „OPĆA KNJIŽNICA“ Usora“, s 4 kulturno umjetnička društava i drugim udruženjima građana koja imaju za cilj njegovanje kulturne i tradicionalne baštine. Veliki doprinos u njegovanju kulturne baštine daju škole, koje kroz rad školskih sekcija (glazbenih, likovnih, književnih i folklornih) uče mlade ljude da njeguju kulturne baštine od malih nogu.

JU Opća knjižnica Usora utemeljena je krajem 2006. godine, a 2007. registrirana i uvrštena u Proračun ZDK. Relativno je mlada ustanova kulture, ali je za kratko vrijeme osigurala sve uvjete za dobar rad, te stvorila mogućnosti za širenje svoje djelatnosti. Ustanova je zahvaljujući angažmanu menadžmenta izgradila potpuno novi objekt knjižnice i time stekla uvjete za proširenje.

Uvrštena je u Proračun ZDK s tri radna mjesta (ravnatelj koji obavlja poslove bibliotakara, knjižničar koji obavlja dio računovodstvenih poslova i spremačica), a ima potrebu i uvjete za popunjavanje novih radnih mjesta. Osnivač daje potporu u dijelu sufinanciranja materijalnih troškova, a također podupire i programske aktivnosti i projekte. Uspješnim aplikacijama nabavlja se oprema, šire odjeli, popunjavaju knjižni fondovi, usavršavaju stručni djelatnici, sudjeluje u svim važnim aspektima vezanim za kulturu, provode se kapitalni projekti i programske aktivnosti.

Knjižnica i njeni fondovi podijeljeni su na: Posudbeni odjel, Odjel za djecu, Zavičajna zbirka, Audio – vizualna građa s posebnim osvrtom na sudjelovanju ustanove u projektu Digitalni građanin, Odjel Starih i rijetkih knjiga, Periodika i Referentna zbirka.

Pokretna knjižnica radi po načelu redovitih obilazaka područnih odjela osnovne škole Ivana fra Frane Jukića i korisnika vrtića, posudbom knjiga ali i provedbom programskih aktivnosti iz oblasti kulture.

Redovite manifestacije koje provodi ustanova su:

- Ljeto u knjižnici (dvomjesečni program iz različitih oblasti znanja i s različitim grupama korisnika,
- Pokretna knjižnica,
- Sudjelovanje u manifestaciji Advent u Sivši,
- Plasman i promoviranje knjige i autora,
- Izložbe slika,
- Posebni programi s većinskim korisnicima, djecom,
- Obilježavanje značajnijih datuma,
- Obilježavanje godišnjica, simboličnih datuma i blagdana,
- Obilježavanje Nacionalnog dana svjesnosti o bibliotekama,
- Aktivan rad u UBZDK,
- Božić u knjižnici,
- Sudjelovanje na konferencijama bibliotekara, stručnim skupovima, sajmovima knjiga,
- Poseban rad na izdavačkoj djelatnosti i potpora autorima,
- Kazališne predstave,
- Radinice za različite grupe korisnika.

Knjižnica je izgradila i ljetnu pozornicu koja, pored što koristi za provedbu aktivnosti ustanove, redovito i svakodnevno je posjećena od mještana, ponajviše djece. Na pozornicu su postavljene i knjižnične kućice za knjige koje nose simbolične poruke.

U prostoriji knjižnice se nalazi multimidijalna sala koja ima 80 mjesta, a koja se opremi i pripremi sukladno provedbi određene kulturne aktivnosti. Posjeduje svu potrebnu tehničku opremu, kako za djelatnike, tako i za korisnike.

Obzirom na prostorna i logistička ograničenja koja onemogućavaju osnivanje novih javnih ustanova u polju kulture i otežavaju rad postojećim, Općina Usora planira u narednom razdoblju izgraditi namjensku zgradu i osnovati Muzej u sklopu kojega će se njegovati tradicionalna baština i običaji ovoga kraja. Djelatnost nevladinih udruga izražava se kroz amaterske kulturno-umjetničke aktivnosti, s ciljem očuvanja tradicije Hrvata u općini Usora.

Ključni problemi u oblasti kulture je nezadovoljavajuća opremljenost postojećih kulturnih ustanova tehničkim sredstvima i opremom, te smanjenje izdvajanja sredstava za rad ustanova kulture kao i za kulturne manifestacije, s viših nivoa vlasti, unatoč činjenici da na županijskoj razini postoji Zakon o zaštiti

kulturne baštine. Uz navedene činjenice problem stvara i mali broj kvalitetno osposobljenog kadra koji bi se bavio osmišljavanjem i organizacijom novih kulturnih dešavanja, a postojeća podigao na viši nivo.

Sportske djelatnosti ostvaruju se kroz natjecanja županijskih i državnih liga i kupova za različite dobne kategorije i u sklopu međunarodnih natjecanja. Na području općine djeluju klubovi i pojedinci koji su u kategoriji vrhunskoga sporta. Od sportskih klubova na teritoriji općine najznačajniji su:

- Sportsko ribolovno društvo „Klen“,
- Lovačko društvo „Fazan“,
- Sportska udruga „Marko Bratić – Miško“,
- Klub borilačkih sportova „Titanijum“,
- Udruga građana „Nogometni veterani“,
- Karate klub „Usora“,
- Tea kwon-do klub Usora,
- Nogometni klub „Proleter“,
- Nogometni klub „Usora“.

IV.1.5.3. Zdravstvena i socijalna skrb

Zdravstvena skrb

JU Dom zdravlja „Prim. dr. Mijo Grgić“ Usora kao jedina zdravstvena ustanova na području općine pruža zdravstvenu skrb građanima u četiri segmenta i to: primarna, vanbolnička konzultativno – specijalistička, vanbolnička dijagnostička zdravstvena skrb te dio sekundarne zdravstvene skrbi.

U Stacionaru radi i Služba hitne medicinske pomoći 24 sata dnevno. Prema ukazanoj potrebi sukladno ugovoru o pružanju primarne zdravstvene zaštite sa Zavodom zdravstvenog osiguranja angažiraju se vanjski suradnici te se i na taj način nastoji osigurati što kvalitetnija zdravstvena usluga za stanovnike općine Usora.

Trenutno stanje u zdravstvu, prema službenim statistikama u FBiH podrazumijeva da na jednog liječnika opće prakse ili jednog specijalistu medicine dođe 3.753 stanovnika. Plan razvoja JU „Dom zdravlja Prim. dr. Mijo Grgić“ je fokusiran na primarnu zdravstvenu skrb koju treba učiniti kompletno dostupnom građanima općine.

Financiranje rada JU „Dom zdravlja Prim. dr. Mijo Grgić“ Usora vrši se iz više izvora, od čega je najvažniji Zavod za zdravstvenu skrb, zatim participacije korisnika usluga u pokrivanju dijela troškova ili cjelokupnog iznosa zdravstvene usluge, izdvajanja Županije i Općine, te financiranje iz drugih izvora (dotacije, humanitarne i zdravstvene akcije i sl.).

Jedna od otežavajućih okolnosti u pružanju zdravstvene skrbi je i sam teritorijalni položaj općine Usora, zbog koga se do Županijske bolnice Zenica putuje u prosjeku 2 sata. S tim na umu, neophodno je iskoristiti neposrednu blizinu Opća bolnica Tešanj koja može uveliko poboljšati poboljšanje zdravstvene zaštite stanovnika općine Usora.

Obzirom na ograničene ljudske kapacitete, kako u svim javnim ustanovama na području općine Usora, tako i u JU „Dom zdravlja Prim. dr. Mijo Grgić“, detaljne statistike o vrstama oboljenja kod građana se ne vode. Ovo je nešto što je svakako neophodno unaprijediti jer je bez statističkog praćenja teško učinkovito planirati i unaprjeđivati razvoj primarne i sekundarne zdravstvene skrbi na području općine Usora.

Socijalna skrb

Oblast socijalne skrbi je regulirana Federalnim Zakonom o osnovama socijalne skrbi, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom, kao i županijskim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom. Postoji još nekoliko odluka i pravilnika ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike kojima se regulira način ostvarivanja prava iz socijalne skrbi.

Sukladno spomenutim zakonima građani u stanju socijalne potrebe imaju pravo na savjetovanje, pomaganje u prevladavanju posebnih teškoća, pomoć za uzdržavanje, jednokratnu pomoć, doplatu za pomoć i njegu, osobnu invalidninu, osposobljavanje za samostalan život i rad, skrb izvan vlastite obitelji i druge pomoći (pomoć u prehrani, odjeći, obući, pogrebnim troškovima, ogrjevu i isl.).

Poslove socijalne skrbi na području Općine obavlja Odsjek za braniteljsko invalidsku zaštitu, socijalnu zaštitu i društvene djelatnosti Općine Usora. Ovaj odsjek obavlja stručne, administrativne i druge poslove koji se odnose na ostvarivanje prava branitelja i članova njihovih obitelji, zdravstvenu zaštitu, socijalnu zaštitu, rad, zaštitu obitelji prognanika i izbjeglih osoba, civilne žrtve rata, poslovi vezani za prosvjetu (predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje), korištenje kulturno povijesnog i prirodnog naslijeđa, muzejsku, likovnu, kazališnu, glazbenu, filmsku, izdavačku, knjižničnu djelatnost, pomaganje razvoja i rada kulturnih društava i udruga, kontakt s mjesnim zajednicama.

Viši Referent za rad, socijalnu i zdravstvenu zaštitu kao glavni i službeni nositelj aktivnosti socijalne skrbi, obavlja sljedeće poslove:

- izrada informacija i izvješća o stanju u oblasti referata, izvršavanje i provođenje zakona i propisa iz nadležnosti referata,
- zaprima zahtjeve i daje informacije strankama o potrebnoj dokumentaciji za ostvarivanje prava na materijalnu pomoć socijalno nezbrinutih osoba, dječiji dodatak, civilne žrtve rata, neratni invalidi, prava porodilja, duševni bolesnici, zdravstveno osiguranje, jednokratne pomoći, rad s djecom bez roditeljskog staranja, starateljstvo za posebne slučajeve, kategorizacija djece ometene u psihofizičkom razvoju,
- rad sa strankama i pružanje pravne pomoći neukoj stranci,
- vrši potrebna trebovanja i obračune za korisnike prava pri službi,
- izdavanje uvjerenja i potvrda po službenoj dužnosti i na zahtjev stranke,
- pomoć i njega od strane druge osobe, medicinsko vještačenje, suradnja s Institutom
- uspostava i vođenje evidencije o osobama i obiteljima teškog imovinskog stanja i predlaže mjere za zbrinjavanje istih,
- suradnja s Crvenim križem i drugim humanitarnim organizacijama,
- odgovoran je za zakonito, stručno, ažurno i blagovremeno obavljanje poslova,
- obavlja i druge poslove po nalogu nadređenog službenika.

Aktivnosti iz domena socijalne skrbi provodi i Crveni križ kao dragovoljna humanitarna organizacija od posebnog društvenog interesa, koja djeluje i radi po načelima Međunarodnog komiteta Crvenog križa, a koja svoje aktivnosti usmjerava na humanitarni rad kroz materijalna pomaganja i rad na temeljima volonterstva, te katolička crkva i islamska vjerska zajednica kroz karitativne djelatnosti povodom blagdana ili nekih drugih prigoda.

Prava koja se financiraju iz proračuna općine Usora, a koja su definirana županijskim zakonom o socijalnoj zaštiti su:

- privremene i jednokratne novčane pomoći,

- usluge socijalnog i drugog stručnog rada,
- kućna njega i pomoć,
- posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica,
- smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja.

IV.1.5.4 Civilna zaštita

Služba civilne zaštite u općini Usora organizirana je u okviru posebne općinske službe. Služba civilne zaštite Općine u svom djelokrugu i nadležnosti obavlja slijedeće poslove:

- prati i provodi zakone i propise iz oblasti civilne zaštite pod nadzorom i uputama Općinskog načelnika;
- organizira, priprema i provodi zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, te zaštitu od požara i vatrogastva na području općine;
- izrađuje programe i planove rada, analize i izvješća iz djelokruga rada službe;
- surađuje s Federalnom i Županijskom upravom civilne zaštite kao i drugim općinama i tijelima u skladu sa zapovijedima i ovlastima dobivenim od Općinskog načelnika;
- organizira, priprema i usklađuje sa zakonskim propisima funkcioniranje civilne zaštite;
- organizira i koordinira provođenje mjera i spašavanja;
- priprema i vrši obuku građana za provođenje mjera samozaštite, izrađuje programe i elaborate za izvođenje vježbi civilne zaštite;
- vrši procjenu i priprema izvješća o procjeni šteta od prirodnih i drugih nepogoda;
- izrađuje Plan zaštite od požara, izrađuje procjenu ugroženosti na području općine, priprema programa zaštite i spašavanje od prirodnih i drugih nepogoda, te vrši druge poslove iz oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine;
- pruža stručnu pomoć i drugu pomoć dobrovoljnim vatrogasnim društvima radi uspješnog obavljanja poslova zaštite od požara;
- prati prikupljanje financijskih sredstava u oblasti zaštite i spašavanja i protupožarne zaštite i predlaže plan utroška sredstava u skladu sa zakonom;
- vrši kontrolu primjene i održavanje opreme i sredstava za zaštitu i spašavanje i gašenje požara;
- prati aktivnosti oko prirodnih i drugih nepogoda i blagovremeno obavještava nadležne organe i stanovništvo;
- razmjenjuje informacije s županijskim operativnim centrom i obavještava i provjerava sustav za uzbunjivanje i u slučaju potrebe njegovo aktiviranje;
- vrši poslove u vezi s deminiranjem; - priprema Odluka iz domena Službe za OV-e;
- podrška i suradnja sa svim službama Općine.

Na području općine Usora ne postoji profesionalna vatrogasna postrojba te su u tijeku aktivnosti na izgradnji vatrogasnog doma.

Sukladno odluci OV Usora, pored zaštite od požara i vatrogastva postrojba općine Usora se bavi i aktivnostima na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, a prvi od koraka jeste procjena izloženosti općine katastrofama, u suradnji sa ostalim općinskim službama, na osnovu čega se prave operativni planovi prevencije i djelovanja. Trenutno sse nabavlja oprema za rad postrojbe.

Zbog svojih prirodnih i zemljopisnih karakteristika općina Usora izrazito je ugrožena sljedećim rizicima:

- klizišta,
- poplave,
- požari,
- grad,
- suša,
- mraz,
- zaostala neeksplozirana ubojita sredstva (NUS) iz prethodnih ratova.

IV.1.5.5. Sigurnost građana

Općina Usora spada u relativno sigurne sredine. To pokazuju podatci Ministarstva unutarnjih poslova Zeničko-dobojske županije o kriminalitetu na području koje pokriva Policijska stanica Usora. Broj kaznenih djela počinjenih u 2020. godini je 26, što predstavlja stopu od 0,41 % po stanovniku općine. Generalno promatrajući broj kaznenih djela u proteklih 5 godina bilježi tendenciju pada pa je tako broj kaznenih djela u 2020. godini manji za 21,88 % u odnosu na 2016. godinu.

Analizirajući strukturu kriminaliteta dolazi se do zaključka da prevladavaju djela vezana za imovinske delikte i na njih u 2020. godini otpada 72 % evidentiranih kaznenih djela, zatim slijede ostala kaznena djela s udjelom od 24 %. U 2020. godini, kao ni u prethodne 3 nisu zabilježena kaznena djela iz oblasti krvnih delikata.

U promatranom razdoblju, proteklih pet godini, nije zabilježeno ni jedno kazneno djelo čiji su počinitelji malodobne osobe.

IV.1.5.6. Civilno društvo (nevladine organizacije)

U općini Usora, prema podacima objavljenim na službenoj web stranici općine, postoji 26 registriranih udruga. Najzastupljenije su sportske udruge (ukupno 7 udruga) i kulturno-umjetničke udruge (ukupno 4 udruge), te ostale udruge koje okupljaju mlade, umirovljenike i ostale grupe stanovništva (ukupno 9 udruga). Djelovanje udruga, gledano u cjelini, trebalo bi doprinijeti poboljšanju upravljanja razvojem lokalne zajednice u kojoj udruge djeluju. Postoji nekoliko udruga koje mogu poslužiti kao primjer uspješnog funkcioniranja i djelovanja u lokalnom i regionalnom razvoju. One mogu predstavljati model za korištenje i prijenos dobre prakse za razvoj civilnog sektora u općini Usora, te za jačanje njegovog doprinosa upravljanju razvojem.

Sadašnji način rada udruga je da se u pravilu ne uključuju u rasprave o pitanjima od društvenog interesa i ne sudjeluju u odlukama važnim za razvoj zajednice. Djelovanje većine udruga najčešće je fragmentirano, i ograničeno na kratkotrajne kampanje s nedovoljno razvijenim strategijama, te stoga bez većeg utjecaja. Postoji znatan nedostatak udruga/udruženja ekološkog i omladinskog profila, ali i udruženja čije članove povezuju interesi za ostvarivanjem određenih prava. S obzirom na njihov pretežno lokalni karakter, svojim potrebama su prvenstveno vezani za proračunska sredstva općine, koja nisu dovoljna za osiguranje njihovog nesmetanog rada. Za naprednije djelovanje nedostaje, kao i u većini općina u BiH, Program razvoja nevladinog sektora, podrška osnivanju novih NVO i njihova međusobna koordinacija, kao i osposobljavanje i usmjeravanje NVO sektora na realizaciju projekata od strateškog značaja, a posebno projekata EU i drugih domaćih i međunarodnih razvojnih fondova.

IV.1.6. JAVNA INFRASTRUKTURA I JAVNE USLUGE

IV.1.6.1. Stanje prometne infrastrukture

Ukupna dužina svih javnih cesta na području općine iznosi 150 km, od čega je 20 km lokalnih cesta, 14 km regionalnih puteva i 2 km magistralnih puteva, s tim da nije okončana kategorizacija lokalnih cesta.

U proteklih 5 godina bilo je značajnijih ulaganja u razvoj cestovne mreže koja je u nadležnosti općine, tako da duljina mreže lokalnih cesta iznosi 130 km u koju su uključene nekategorizirane i lokalne ceste. Nužno je izvršiti kategorizacije cesta što je u nadležnosti Vlade Zeničko-dobojske županije.

Iz općinskog proračuna se redovito izdvajaju značajna sredstva za financiranje sanacije i izgradnje puteva na području općine, ta sredstva su u 2020. godini iznosila 677.500,00 KM.

Tablica 3. Iznos finansijskih sredstava izdvojen iz općinskog proračuna u svrhu sanacije i izgradnje lokalnih cesta na području općine Usora u razdoblju 2016. – 2020. godina [KM].

Godina	2016	2017	2018	2019	2020
Uložena sredstva u KM	50.768	205.000	384.500	423.500	677.500

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije

Razvoj cestovne mreže u općini Usora u narednom razdoblju je baziran na planiranoj izgradnji autoceste na koridoru Vc, koja će biti osnovna pokretačka snaga razvoja kako gospodarstva tako i ostalih društvenih segmenata općine Usora. Planirani sustav naselja u općini Usora treba da bude opredjeljujući pokretač za razvoj buduće mreže lokalnih i nekategoriziranih cesta. Rekonstrukcija i modernizacija lokalne i cestovne mreže podrazumijeva rekonstrukciju trase ceste u cilju poboljšanja vertikalnih i horizontalnih elemenata trase ceste, asfaltiranje kolovoza, postavljanje prometne opreme i propusta i izgradnju pješačkih staza uz kolovoz.

Iz izvještaja PU Usora je vidljivo je da se u zadnjih pet godina broj prometnih nezgoda značajno smanjio. Detaljnija struktura prometnih nezgoda dana je narednom tablicom.

Tablica 4. Broj prometnih nezgoda i stradalih osoba

Vrsta prometne nezgode (PN)	2016	2017	2018	2019	2020
PN s poginulim osobama	0	0	1	0	0
PN s teško ozlijeđenim osobama	1	0	1	0	1
PN s lakše ozlijeđenim osobama	21	16	14	16	10
UKUPNO PROMETNIH NEZGODA	80	56	67	43	24
Broj poginulih osoba	0	0	1	0	0
Broj teško ozlijeđenih osoba	1	0	1	0	1
Broj lakše ozlijeđenih osoba	21	16	14	16	10
UKUPNO OSOBA	22	16	16	16	11

Izvor: PS Usora

Interventne mjere na prethodno identificiranim lošim putovima i opasnim mjestima se mogu provoditi u dvije faze:

1. Mjere sanacije, koje obuhvaćaju hitne intervencije ili kratkoročne zahvate u vidu kompletiranja nedostajuće cestovne opreme, prometne signalizacije i druge aktivnosti, redovno održavanja cesta (zadaca Službe za gospodarstvo i financije)
2. Mjere rekonstrukcije, koje obuhvaćaju dugoročne zahvate u vidu izgradnje kolovoza s asfaltnim zastorom, izgradnje pješačkih staza, zaštitnih i odbojnih ograda sa sprečavanjem pojavljivanja pješaka na kolovozima.

Imajući u vidu pojačane ekološke kampanje i osvještavanje stanovništva u pogledu upotrebe bicikla kao prijevoznog sredstva, pa samim time i učešće sve većeg broja biciklista u prometu, a u cilju povećanja sigurnosti svih sudionika u prometu, nameće se kao prioritet izgradnja biciklističkih staza, koje bi povezale sve važnije centre u Općini.

IV.1.6.2. Stanje komunalne infrastrukture i usluga

Vodoopskrba gradskog i dijela prigradskih naselja općine Usora je riješena vodovodom. Na vodovod u općini Usora je priključeno ukupno 1.947 potrošača i broj je veći za 239 u odnosu na 2016. godinu.

Vodoopskrbne općinske sustave čine:

- Vodoopskrbni sustav 1. koji se sastoji od izvorišta „Bare“ s tri bunara, izvorište „Duboki potok“ koje se sastoji od dvije bušotine i izvorište „LIPA“;
- Vodoopskrbni sustav 2. koji se sastoji od izvorišta „Makljenovac i izvorišta „Ularice“, s po jednim bunarom.
- Vodoopskrbni sustav „Žabljak“, koji se sastoji od tri bunara;
- Vodoopskrbni sustav „Alibegovci“, koji se sastoji od dva bunara;

Ukupni kapacitet svih izvorišta i vodo zahvata je 35,6 l/s.

Upravljanje nad vodoopskrbom iz općinskog vodovoda je u nadležnosti Općine, koja je komunalnom poduzeću povjerila na upravljanje vodovodnu infrastrukturu. Cijena vode za domaćinstva je MZ Alibegovci 0,70 KM/m³, MZ Žabljak 0,75 KM/m³ i vodovod kojim upravlja JKP USORA 1 KM/m³, bez PDV-a, dok za poslovne i gospodarske subjekte cijena vode iznosi u MZ Žabljak 1,76 KM/m³ i području kojim upravlja JKP Usora cijena vode 2,0 KM/m³ vode bez PDV-a.

Ne postoje precizni statistički podaci o potrošnji vode stanovnika pojedinih kategorija potrošača u općini Usora.

Na gradsku kanalizacijsku mrežu u 2020. godini priključeno je ukupno 0 domaćinstava i 0 poslovnih subjekata¹⁰. Duljina raspoložive općinske kanalizacijske mreže je 9.843,6 m¹. U narednom razdoblju izvršit će se priključivanje korisnika na istu. Stanje postojeće kanalizacijske mreže je zadovoljavajuće.

Sustavom općinske kanalizacije će upravljati poduzeće prema budućoj odluci Općinskog vijeća.

¹⁰ Komunalno Usora

Tablica 5. Pregled investicija namijenjenih izgradnji kanalizacijske infrastrukture u razdoblju 2016. - 2020. g. [KM].

Uložena sredstva u KM	2016	2017	2018	2019	2020
Iz općinskog proračuna	55.200,00	49.778,52	6.702,00	196,00	128.574,15
Iz vanjskih izvora	300.000,00	300.000,00	37.982,42	-	756.318,55
UKUPNO	355.200,00	349.778,52	44.684,42	196,00	884.892,70

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije općine Usora

IV.1.6.3. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave

Općinsku upravu općine Usora čine: Općinski načelnik i Općinsko vijeće Usora.

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga općine kao i upravnih i stručnih poslova koji su zakonom Federacije i zakonom Županije preneseni na Općinu osnivane su Službe za upravu. Rad općinskih Službi za upravu je javan.

Općinske službe u općini Usora su:

- Općinsko pravobraniteljstvo,
- Služba za gospodarstvo i financije,
- Služba za geodetske poslove, katastar nekretnina, imovinsko-pravne poslove i urbanizam,
- Služba stručnih, općih poslova i društvenih djelatnosti,
- Služba za civilnu zaštitu.

Općinske Službe za upravu neposredno obavljaju sljedeće poslove:

- izvršavaju općinske propise i druge akte;
- rješavanje o pravima, obvezama i pravnim interesima građana i pravnih osoba iz samoupravnog djelokruga općine;
- obavljaju nadzor nad djelatnošću javnih poduzeća i ustanova koje obavljaju poslovena temelju javnih ovlaštenja;
- daju inicijative za rješavanje određenih pitanja iz samoupravnog djelokruga općine;
- pripremaju nacрте općinskih propisa i drugih općih akata iz svoje nadležnosti;
- obavljaju druge poslove sukladno ovom Statutu, Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i drugim općinskim propisima.

Ukupan broj uposlenika u Općinskoj administraciji je 23 i to:

- Visoka stručna sprema (VSS)	8,
- Viša stručna sprema (VŠS)	4,
- Srednja stručna sprema (SSS)	7,
- Kvalificirani radnik (KV)	1,
- Nekvalificirani radnik (NK)	1,
- Izorno radno mjesto	2.

Transferi s Općinskog proračuna

Općina Usora redovito u svom proračunu planira izdvajanja za pomoć nevladinim organizacijama koje djeluju na području općine. Iznosi transfera s Općinskog proračuna dani su u narednoj tablici:

Tablica 6. Izdvajanja iz općinskog proračuna u svrhu pomoći nevladinim organizacijama [KM].

Naziv proračunske pozicije	2016	2017	2018	2019	2020
Transfer udrugama proisteklim iz rata	5.000	5.000	5.000	8.200	9.600
Transfer udrugama građana	1.950	4.900	8.800	10.100	10.300
Transfer za Crveni križ	3.000	2.000	3.000	1.000	3.200
Transferi za mlade - realizacija omladinske politike	9.040	10.000	10.000	10.000	19.000
Transfer neprofitnim organizacijama i pojedincima	40.150	55.500	87.800	68.800	66.700
Transfer za sport	65.600	66.000	68.500	69.900	61.900
Ukupno za NVO	133.740	143.400	183.100	168.000	170.700

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije

Člankom 26. Zakona o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, broj 88/07, 4/10 i 7/13) propisano je da jedinice lokalne samouprave mogu propisati dodatne mjere za unaprjeđenje poljoprivrede, odnosno osigurati sredstva u Proračunu Općine za poticanje poljoprivrede.

Na temelju navedenog, Općina Usora je pristupila izradi Programa novčanih poticaja za unapređenje primarne poljoprivredne proizvodnje.

Ciljevi koji se žele ostvariti ovim Programom su:

- Održivost sektora poljoprivrede i utjecaj na razvoj općine
- Intenziviranje poljoprivredne proizvodnje,
- Smanjenje stope nezaposlenosti,
- Ublažavanje porasta troškova sjetve i
- Intenzivniji ruralni razvoj uz očuvanje okoliša i životne sredine.

Pri izradi Programa uzeti su u obzir pokazatelji koji utječu na poljoprivrednu proizvodnju, pokazatelji s terena, primjedbe dane od strane poljoprivrednih proizvođača, prethodna iskustva u primjeni novčanih poticaja, iskustva u razvoju poljoprivrede i sela iz drugih općina BiH, te utvrđena prava i kriteriji za ostvarivanje poticaja za poljoprivredu iz Proračuna Federacije BiH i Proračuna Zeničko-dobojske županije.

Program je pisan na način da se, u uvjetima ograničenih finansijskih mogućnosti, osigura što veća transparentnost i pravednost poticaja, da se podrže poljoprivredni proizvođači, te da se uklone bilo kakve mogućnosti zlouporabe.

Pravo na dodjelu poticajnih sredstava sukladno ovom Programu mogu ostvariti sljedeći korisnici:

1. obiteljska poljoprivredna gospodarstva – fizičke osobe i obrtnici registrirani u poljoprivrednoj djelatnosti, s područja Općine Usora koja su upisana u Registar poljoprivrednih gospodarstava i klijenata (RPG), koji su ažurirali podatke u RPG-u za tekuću godinu i koja ostvaruju poljoprivrednu proizvodnju na području Općine Usora,
2. koja blagovremeno, u roku utvrđenim Javnim pozivom podnesu zahtjev za poticaj s potrebnom dokumentacijom i ispune sve kriterije propisane Programom i
3. osoba koja po kriteriju javnih prihoda nema dugovanja prema Općini Usora, kao i javnim poduzećima i ustanovama čiji je osnivač Općina Usora. Provjeru dugovanja službenim putem vrši Općina Usora.

Uz sve navedeno vođeno je računa i o poštivanju 'Načela dobre poljoprivredne prakse' osobito u pogledu očuvanja zdravlja životne sredine i okoliša.

IV.1.7. STANJE ŽIVOTNE SREDINE

IV.1.7.1. Stanje zraka

Na području općine Usora ne postoje industrijski kapaciteti koji bi uticali na zagađenje zraka, te su kao glavni izvori zagađenja zraka prepoznate male kotlovnice i individualna ložišta u domaćinstvima i automobilske ispušne plinovi. Najveći dio zagađenja uzrokuju upravo zastarjeli i energetske neučinkoviti sustavi grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora kao i korištenje električne energije na energetske neučinkovit način. Ova tvrdnja vrijedi kako za sektor stanovanja tako i za gospodarstvo i javnu administraciju.

IV.1.7.2. Stanje vodotoka

Kroz općinu Usora protiče istoimena rijeka koja se ulijeva u rijeku Bosnu. U promatranom razdoblju nisu evidentirani zagađivači s područja općine Usora koji bi negativno utjecali na kvalitet voda. Najviši vodostaj Usore je u travnju kad je i najveći protok, a najniži u kolovozu, čijem niskom vodostaju prethodi najniži protok vode srpnju i kolovozu. Razlog su velike travanjske oborine i otapanje snijega s okolnih brda, a kolovoz je u ovim krajevima najsušniji mjesec u godini. Uz Usoru prevladaju hidromorfna tla - aluvijalno tlo – fluvisol, kojeg je osobito na lijevoj obali. Šume hrasta lužnjaka i običnog graba rastu u dolini rijeke Usore.

Usora je u većem dijelu toka bujičasta rijeka. Usora se u ranijoj povijesti ubrajala u zlatonosne rijeke, a vjeruje se da je to i dalje u svom gornjem toku, skupa s mnogobrojnim većim i manjim pritokama i potocima. Rijeka Usora je nadaleko poznata po bogatstvu ribe. Iskusi ribolovci znaju da se u ovoj rijeci obitava škobalj, klen, plotica, štuka, bjelica, a u gornjem toku i pastrmka.

IV.1.7.3. Upravljanje otpadom

Javno komunalno poduzeće Usora nadležno je i za skupljanje, odvoz i deponiranje otpada.

Tablica 7. Broj korisnika usluge odvoza smeća i komunalnog otpada u razdoblju 2016. - 2020. godina.

Godina	2016	2017	2018	2019	2020
Broj korisnika	1861	1878	1898	1910	1919

Izvor: Javno komunalno poduzeće Usora

Prikupljanje i odlaganje otpada s područja općine Usora vrši se prema uvjetima i načinima održavanja čistoće i komunalnog reda na javnim površinama i u javnim objektima na području općine Usora.

Na području općine Usora s cca 6.339 stanovnika, godišnje se proizvede oko 1.200 tona ili 4.437 m³ otpada. Komunalna poduzeća godišnje prikupe oko 3.600 m³ otpada koji odlažu na regionalnu deponiju. Na općini Usora nema uređenog sustava organiziranog recikliranja otpada kao ni ponovne upotrebe istog. U planu je izrada Općinskog plana upravljanja otpadom kojeg će zajedno uraditi Općina Usora i komunalno poduzeće.

IV.1.7.4. Mjere za unapređenje energetske učinkovitosti

Objekti individualnog stanovanja-obiteljske kuće na području općine Usora, za grijanje imaju vlastite peći ili kotlovnice u sklopu obiteljskih kuća, a kao energent uglavnom koriste drvo i ugljen.

Javna rasvjeta je još uvijek pokrivena starim tipom žarulja. Kao ni u ostatku BiH, solarni paneli još uvijek nisu u primjeni na javnim objektima uglavnom zbog velikih početnih ulaganja koja općinski proračun nije u stanju da podnese.

Kada su u pitanju mjere za unapređenje energetske učinkovitosti općine, Općina je dužna postupati sukladno Zakonu o energijskoj učinkovitosti u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je usvojen u veljači 2017. godine. Shodno tome, plan Općine u narednom razdoblju je da smanji potrošnju energije od fosilnih goriva za 3 % u objektima pod ingerencijom Općine Usora, primjenom načela energetske učinkovitosti, smanjena potrošnja električne energije u sustavu javne rasvjete općine Usora za 30 %.

IV.1.8. STANJE PROSTORNO-PLANSKE DOKUMENTACIJE.

Od prostorno-planske dokumentacije općina Usora posjeduje:

- Prostorni plan Općine Usora za razdoblje od 2014.-2034. godine („Službeni glasnik općine Usora“ broj: 6/18),
- Urbanistički plan dijela naseljenog mjesta Žabljak za razdoblje od 15 godina (2013.-2028.) („Službeni glasnik općine Usora“ broj: 12/17)
- Urbanistički plan središta naseljenih mjesta Sivša i Srednja Omanjska od 2013.-2025. godine („Službeni glasnik općine Usora“ broj: 6/13),
- Regulacijski plan središta naseljenog mjesta Sivša od 2013.-2028. godine („Službeni glasnik općine Usora“ broj: 6/14).

IV.1.9. OPĆINSKI PRORAČUN

IV.1.9.1 Pregled sudjelovanja poreskih i ne poreskih prihoda

Općinski proračun ostvaruje veće prihode i primitke nego što su isti planirani na godišnjoj razini. Ukupno ostvareni prihodi u Općinski proračun za 2020. godinu su iznosili 3.969.222 KM i veći su za 89,27 % u odnosu na 2016. godinu.

Tablica 8. Planirani i ostvareni prihodi općinskog proračuna u razdoblju 2016. - 2020. godina.

Prihodi u KM	2016	2017	2018	2019	2020
Planirani	2.550.130	3.030.700	3.885.000	5.325.000	4.478.000
Ostvareni	2.097.072	2.365.510	2.716.812	4.095.18	3.969.222

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije općine Usora

Analizirajući navedene pokazatelje zaključujemo da je planirani Proračun pratio realne trendove ostvarenja prihoda i primitaka, i isti je usklađivan sa ostvarenim veličinama putem donošenja izmjena i dopuna Proračuna do kraja fiskalne godine.

Najveći dio prihoda čine porezni i neporezni prihodi uz manje učešće tekućih potpora i primitaka.

Tablica 9. Prihodi općinskog proračuna po osnovu poreza u razdoblju 2016. - 2020. godina [×1000 KM].

Prihodi u KM	2016	2017	2018	2019	2020
Izravni porezi	685	628	702	756	588
Neizravni porezi	229	290	316	410	514
Ostali porezi	-	-	-	-	-
Porezni prihodi (ukupno)	914	918	1.018	1.166	1.102

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije općine Usora

Tablica 10. Neporezni prihodi općinskog proračuna u razdoblju 2016. - 2020. godina [×1000 KM].

Prihodi u KM	2016	2017	2018	2019	2020
Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine	19	14	14	25	5
Naknade, pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	343	360	363	427	471
Novčane kazne	0	0	0	0	0
Neorezni prihodi (ukupno)	362	374	377	452	476

Izvor: Služba za gospodarstvo i financije općine Usora

IV.1.9.2. Struktura rashoda prema funkcionalnoj klasifikaciji

Struktura rashoda prema funkcionalnoj klasifikaciji u općinskom proračunu je prikazana u sljedećoj tablici.

Tablica 11. Lista rashoda općinskog proračuna

Vrsta rashoda	2017. (000 KM)	2018. (000 KM)	2019. (000 KM)	2020 (000 KM)
PLAĆE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH (ukupno)	582	578	638	705
Bruto plaće	439	440	489	548
Naknade troškova zaposlenih i vijećnika	97	92	98	99
Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	46	46	51	58
MATERIJALNI IZDACI (ukupno)	258	254	252	225
TEKUĆI GRANTOVI (ukupno)	746	888	952	987
KAPITALNI GRANTOVI (ukupno)	217	191	280	85
IZDACI ZA KAMATE I OSTALE NAKNADE (ukupno)				
KAPITALNI IZDACI (ukupno)	606	823	1.960	2.501
DOZNAKE VANJSKIM KORISNICIMA (ukupno)				
RASHODI / IZDACI UKUPNO	2.407	2.734	4.082	4.503

IV.2. STRATEŠKO FOKUSIRANJE

IV.2.1. SWOT ANALIZA

Na temelju prikupljenih podataka koji prikazuju trenutno stanje u pojedinim oblastima, odnosno daju osnovu za procjenu lokalnog razvoja, urađena je SWOT analiza Općine Usora, odnosno analiza snaga,

slabosti, mogućnosti i prijetnji s kojima se suočava ova lokalna zajednica. Snage i slabosti predstavljaju interne (unutarnje) faktore, odnosno internu analizu koja treba da ukaže na to što su prednosti, a što nedostaci, dok prijetnje i mogućnosti predstavljaju eksterne (vanjske) faktore, odnosno eksternu analizu koja treba da identificira potencijalne prijetnje lokalnom razvoju, kao i da ukaže na to što su šanse, odnosno mogućnosti za dalji razvoj općine Usora.

SWOT analiza predstavlja most između sadašnjeg stanja, koje je utvrđeno analizom, i željenog budućeg stanja koje se definira strateškim planom razvoja. Ovaj koncept daje sustavnu analizu prijetnji i prilika kao i njihovo usuglašavanje s jakim i slabim stranama općine. SWOT analiza osigurava informacije korisne za usklađivanje općinskih kapaciteta i sposobnosti s okruženjem u kojem općina djeluje.

SNAGE	SLABOSTI
1. Povoljan geografski položaj za razvoj gospodarstva (blizina buduće trase autoputa Vc i autocesta Banja Luka – Doboj – Bijeljina – Beograd, blizina aerodroma Tuzla) 2. Dobra prometna povezanost (buduće čvorište AC i željezničko čvorište u Doboju) 3. Neposredna blizina carinskog terminala 4. Bogatstvo prirodnim resursima (drvena biomasa, solarna energija, vodni resursi, pitka, mineralna i ljekovita voda, kvarcni pijesak) 5. Trend povećanja broja gospodarskih subjekata i registriranih obrta 6. Relativno visok udio radno sposobnog stanovništva u cjelokupnoj populaciji 7. Dovoljne površine za izgradnju gospodarskih kapaciteta, 8. Postojanje poslovnih zona uz kontinuiran rast broja aktivnih pravnih i fizičkih osoba koji ostvaruju sve bolje poslovne rezultate 9. Trend ulaganja prethodnih godina u unapređenje lokalne cestovne infrastrukture, javne rasvjete, vodovodne mreže i odvoza čvrstog otpada 10. Dijaspore sa značajnim finansijskim potencijalom, iskustvom i poslovnim vezama 11. Dostupnost usluga mobilne telefonije na području cijele Općine 12. Potpuna pokrivenost sustavom elektroenergetске mreže i omogućen pristup električnoj energiji svim domaćinstvima. 13. Uspostavljen sustav i razvijena mreža primarne zdravstvene zaštite i zaštite osoba treće životne dobi 14. Dobra pokrivenost Općine institucijama osnovnog obrazovanja, i dostupnost srednjoškolskog obrazovanja 15. Dugogodišnja stabilna lokalna politička situacija 16. Pro aktivnost lokalnih mjesnih zajednica 17. Razvijena poduzetnička infrastruktura 18. Zemljišni resursi za razvoj poljoprivrede 19. Nadležnost Općine Usora nad osnovnim i srednjim obrazovanjem 20. Stabilnost i rast općinskog proračuna i mogućnost kreditnog zaduženja Općine 21. Izvozna orijentacija gospodarskih subjekata na području	1. Velika međusobna udaljenost javnih institucija na teritoriji općine 2. Neposjedovanje međunarodnih certifikata (BFC, ISO) 3. Nedovoljno razvijeni ljudski i tehnički kapaciteti za implementaciju međunarodnih razvojnih projekata 4. Nedostatak modela JPP u izgradnji infrastrukture (posebno komunalne) 5. Razmjerno mali proračun Općine 6. Elektroenergetska infrastruktura ne zadovoljava potrebe gospodarstva 7. Neadekvatna kategorizacija zemljišta, koja značajno otežava poduzetničke aktivnosti povećanjem inicijalnih troškova koji nastaju promjenom namjene zemljišta 8. Nedostatak specijalističkog medicinskog kadra 9. Trend smanjenja broja učenika osnovnih i srednjih škola 10. Nedostatak katastra klizišta i geoloških karata 11. Nedovoljno razvijeni kapaciteti NVO za pripremu projektnih prijedloga 12. Nedovoljno razvijeni kapaciteti Civilne zaštite i vatrogasne jedinice 13. Nedostatak organiziranog sustava cjeloživotnog učenja u Općini Usora 14. Nepostojanje općinskog turističkog ureda i mali broj smještajnih kapaciteta (neizgrađenosti turističkih sadržaja: restorana, motela, hotela) 15. Usitnjenost poljoprivrednih gazdinstava 16. Neusklađenost struktura stručnih profila s potrebama tržišta rada 17. Nedovoljno razvijena komunalna infrastruktura 18. Nedovoljan kapacitet i brzine pristupa internetu na području cijele općine 19. Neiskorišten potencijal za razvijanje seoskih gospodarstava -OPG-ova

općine Usora	
22. Pozitivan migracijski trend (više doseljenih nego odseljenih)	
PRILIKE	PRIJETNJE
1. Regulirani zakonski propisi za projekte javno-privatnog partnerstva 2. Značajan broj stanovnika općine koji se nalazi u dijaspori 3. Izgradnja autoceste (koridor V C) – kvalitetno pozicioniranje općine i općinskih resursa 4. Investiranje u postojeće zone poslovanja i njihovo preoblikovanje u atraktivne poslovne zone privlačne za domaće i strane investitore kao i za dijasporu 5. Izgradnja CARGO terminala na Međunarodnom aerodromu Tuzla 6. Ekonomska valorizacija kulture i sporta kroz razvoj turizma, ITK djelatnosti i kreativne industrije (biznis nove ekonomije) 7. Povećana dostupnost fondova i donacija međunarodnih razvojnih agencija (ulaganja u energetska efikasnost, poljoprivredu, ruralni razvoj) 8. Inicijative međuopćinske suradnje i regionalnog povezivanja 9. Veze s Republikom Hrvatskom, otvaranje zajedničkih poduzeća, iskustva RH i sl. 10. Planski upis učenika prema potrebama tržišta rada 11. Blizina razvijenih općina s prerađivačkim kapacitetima – Tešanj, Dobo 12. Neposredna blizina resursa za banjsko liječenje i rehabilitaciju	1. Administrativno – politički položaj jedinica lokalne samouprave (nesrazmjere između raspodjele nadležnosti i pripadnosti javnih prihoda) 2. Male ovlasti općina i nezainteresiranost viših razina vlasti za razvoj općine 3. Zastoji i sporost provođenja reformi iz nadležnosti viših razina vlasti čime se onemogućava stvaranje poticajnog poslovnog okruženja. 4. Česte izmjene zakonskog i regulatornog okvira što ima za posljedicu nesigurnost i povećan rizik ulazak u biznis. 5. Niska konkurentnost lokalne i nacionalne ekonomije. 6. Nepovjerenje dijaspore prema lokalnom i državnom ekonomskom i društvenom ambijentu. 7. Zagušenost saobraćaja, veliki broj prometnih nezgoda i stvaranje većih gužvi na magistralnom putu M-17 i regionalnom putu M-4 8. Niska ekološka svijest ljudi 9. Smanjenje gospodarskih djelatnosti uslijed pandemije COVID-19 10. Nestabilna politička situacija u BiH 11. Često plavljenje zemljišta uzrokovano neuređenim koritom rijeke Usore 12. Migracije stanovništva uzrokovane lošim gospodarskim prilikama (standardom zaposlenih) 13. Neriješeni imovinsko-pravni odnosi s općinom Tešanj (Distrikt, Izvorište Lugovi i Beglerovac)

IV.2.2. STRATEŠKI FOKUSI

Izdvajanjem jedinstvenih konkurentskih prednosti i razvojnih potencijala Općine i njihovim uparivanjem s vanjskim prilikama, s ciljem eliminiranja slabosti i smanjivanja prijetnji za brži lokalni rast i razvoj, identificirana su odgovarajuća strateška i dugoročna opredjeljenja Općine Usora, odnosno sljedeći strateški fokusi:

Strateški fokus 1. Razviti sektor malih i srednjih poduzeća s izvoznom orijentacijom iskorištenjem postojećih poslovnih zona, razvojnih fondova i potencijala dijaspore, te povećati stopu zaposlenosti podrškom poduzetničkim inicijativama, razvoju poljoprivrede i turizma.

Potrebno je fokusirati se na poboljšanje uvjeta za investiranje u lokalno gospodarstvo, i to u sektoru malih i srednjih poduzeća, te iskoristiti postojeće potencijale za poboljšanje poslovnog okruženja kroz jačanje i proširenje kapaciteta postojećih poslovnih zona, te osiguranje kvalitetnog napajanja el. energijom i povećanje kapaciteta pristupa internetu proizvodnih firmi koje djeluju u okviru ovih poslovnih zona. Neki od mogućih modaliteta su unaprjeđenje i uvođenje stimulacija za MSP sektor i razvoj povoljnog poslovnog okruženja (programi i mjere podrške jačanja MSP, te uspostava javno-privatnog partnerstva i transfera za grant podršku MSP sektoru), koji će stvoriti uvjete za dodatno privlačenje investitora.

Posebnu ulogu u ovom segmentu mogu igrati MSP u dijaspori koja putem dijeljenja iskustava i programa usavršavanja lokalnih poduzetnika, mogu povećati postojeći kapaciteti MSP. Za dodatno privlačenje poslovnih investicija, potrebno je promovirati investicijske lokacije, raditi na uvođenju međunarodno priznatih standarda u oblasti dobre uprave (BFC, ISO), i institucionalizirati suradnju s dijasporom s primarnim ciljem povećanja razvojnih aktivnosti na području općine.

Neophodno je iskoristiti nadležnost Općine nad osnovnim i srednjim obrazovanjem kako bi se kroz sustav formalnog i neformalnog obrazovanja MSP sektoru olakšao pristup kvalificiranoj radnoj snazi a time osiguralo i zapošljavanje domaćih kadrova na području općine Usora uz poboljšanje standarda zaposlenih.

Poticanjem i ulaganjem u poljoprivrednu proizvodnju, mogu da se osiguraju značajni resursi za razvoj općine. Međutim, postoji problem nedovoljne razvijenosti malih obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava, stoga je evidentna potreba podrške za razvoj intenzivne specijalizirane poljoprivredne proizvodnje, osobito u segmentu voćarstva i proizvodnje povrća u zaštićenom prostoru. U pogledu iskorištenja poljoprivrednog potencijala i uvezivanja s „lancima vrijednosti“, poljoprivredi je neophodna podrška radi jačanja i proširenja niza servisnih kapaciteta, kao što su otkupni kapaciteti za skladištenje i hlađenje poljoprivrednih proizvoda (voća i povrća).

Strateški fokus 2. Izgraditi komunalnu i unaprijediti društvenu infrastrukturu, povećati učinkovitost pružanja javnih usluga, poboljšati kvalitetu života i sigurnost građana, prilagođavati obrazovni sustav prema mjerama gospodarstva te izgraditi mehanizme i instrumente za postizanje ravnopravnosti spolova u općini Usora iskorištenjem dostupnih domaćih i međunarodnih razvojnih fondova i investicijskih potencijala dijaspore.

Obzirom na demografsku sliku, potrebno je posebnu pozornost posvetiti mladim ljudima i njihovom zadržavanju i privlačenju u općinu Usora, kako bi se održao pozitivan migracioni saldo. Pored zapošljavanja, unaprjeđenje ponude i kvaliteta društvenih, kulturnih i sportskih sadržaja, značajno može utjecati na ostanak mladih, te je u tom kontekstu potrebno izgraditi novu i adaptirati postojeću sportsku i kulturnu infrastrukturu, diversificirati i poboljšati ponudu sportsko-kulturnih aktivnosti u suradnji s dijasporom i povećati broj građana, posebno mladih, koji sudjeluju u ovim aktivnostima.

Općina Usora je među prvima uvela poticajne mjere za kupnju prve nekretnine u sklopu kojih je mladima na raspolaganju po 10.000 KM, što značajno umanjuje inicijalne investicije koje mladi moraju da ulože za rješavanje stambenog pitanja te na taj način dodatno potiče njihov ostanak.

Kvalitetne komunalne usluga, predstavljaju osnovu ne samo za zadržavanje mladih nego i za sveukupni razvoj općine, te je potrebno nastaviti poboljšavati vodovodnu infrastrukturu te nastaviti sa izgradnjom kanalizacione infrastrukture. Fokus na izgradnju komunalne infrastrukture, čišćenje i uređenje riječnih korita i potoka, te osobito jačanje kadrovskih kapaciteta Civilne zaštite će lokalnu zajednicu učiniti privlačnijom i sigurnijom za život. Pažnju svakako treba usmjeriti i jačanju svijesti o rodnoj ravnopravnosti te aktivnije uključivanje i poticanje na uključivanje žena u politički život općine Usora, te kreiranje novih i unaprjeđenje postojećih zdravstvenih usluga za žene s područja općine Usora.

Strateški fokus 3. Iskoristiti sve dostupne resurse uključujući privatne inicijative i javno privatno partnerstvo, kako bi se primijenili načela dugoročno održivog razvoja u oblastima zaštite okoliša i prevencije šteta od elementarnih nepogoda, sa osobitim naglaskom na primjenu mjera energetske učinkovitosti i poboljšano upravljanje otpadom.

Nedovoljno razvijen sustav selektiranog prikupljanja otpada upravljanja krutim otpadom, kao i nedovoljno korištenje dostupnih obnovljivih izvora energije (posebice sunca i biomase) i mjera energetske učinkovitosti predstavlja jednu od slabosti lokalne zajednice koja dovodi do pogoršanja kvaliteta života te u velikoj mjeri narušava zaštitu životne sredine. Nadalje, izloženost elementarnim nepogodama, posebno poplavama, jedna je od najvećih prijetnji koja ugrožava razvoj općine, čemu su dokaz i nedavne elementarne nepogode koje su značajno utjecale, kako na društvenu i javnu infrastrukturu, tako i na gospodarstvo te usmjerile proračunska sredstva u sanaciju šteta umjesto u razvojne svrhe. Jačanje kapaciteta lokalne zajednice da odgovori na rizike od prirodnih, ekoloških i drugih opasnosti uključuje: izgradnju i uređenje komunalne infrastrukture, uređenje vodotoka i zaštitu izvorišta vode, sanaciju divljih deponija i unaprjeđenje kapaciteta za zaštitu i prevenciju prirodnih katastrofa.

IV.2.3. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA

IV.2.3.1. Vizija

Vizija predstavlja idealnu sliku o tome kako će općina izgledati u budućnosti. Definicija vizije na pojednostavljen način opisuje zajednicu u budućnosti, kako bi bila pamtljiva i svima razumljiva.

Vizija je zasnovana na fundamentalnim vrijednostima stanovnika općine Usora i predstavlja osnovu za definiranje dugoročnih pravaca razvoja općine. Utemeljenje vizije razvoja nalazimo u ranijim razvojnim dokumentima Općine (Strategija razvoja Općine Usora 2007-2012), strateškim fokusima temeljenim na SWOT analizi i stavovima članova Općinskog razvojnog tima (na radionicama tokom procesa izrade Strategije). Vizija je definirana za razdoblje od pet i više godina, a osvrće se na prioritetna područja djelovanja i sadrži sve relevantne vrijednosti koje zajednica priznaje za komparativne prednosti i mogućnosti koje je potrebno iskoristiti na putu ostvarivanja razvoja.

U tom smislu, šira verzija vizije razvoja Općine Usora je predstavljena kao:

Usora je dinamična poduzetnička sredina s razvijenom infrastrukturom i visokim životnim standardom koja uvažavajući načela održivog razvoja i unaprjeđenja kvaliteta života sa svojim obrazovanim, ekološki osviještenim građanima i dijasporom predstavlja odgovornog partnera u razvoju regije.

Kako je opće prisutna potreba za usklađivanjem suvremenih razvojnih tokova i očuvanja tradicionalnih i autentičnih vrijednosti lokalne zajednice, predlaže se i sljedeća, sažeta i marketinški orijentirana verzija vizije razvoja Općine Usora za naredno razdoblje:

OPĆINA USORA – ZAJEDNICA VELIKIH MOGUĆNOSTI

Ostvarenjem vizije, Općina Usora će postati:

- lokalna zajednica s razvijenim gospodarstvom,
- lokalna zajednica s kvalitetnom komunalnom infrastrukturom,
- sigurna za život,
- lokalna zajednica s kvalitetnim sustavom obrazovanja, privlačna za život mladih ljudi,

- lokalna zajednica koja nudi podjednake mogućnosti svim svojim građanima u pogledu dostupnosti javnih usluga,
- lokalna zajednica s implementiranim učinkovitim rješenjima korištenja obnovljivih izvora energije i primjene energetske učinkovitosti,
- lokalna zajednica koja poštuje i cijeni ulogu dijaspora u lokalnom razvoju općine i koja se oslanja na kapacitete koje dijaspora neminovno posjeduje.

IV.2.3.2. Strateški ciljevi

Strateški ciljevi proizilaze iz vizije razvoja i definiranih strateških fokusa, te predstavljaju njihovu transformaciju u konkretizirane glavne pravce razvitka, odnosno izražavaju krajnje rezultate koje treba postići do kraja planiranog razdoblja.

Očekivani utjecaj strateških ciljeva na sveukupni razvoj općine Usora u narednom razdoblju će se pratiti i sagledavati putem sljedećih makro indikatora:

Na osnovu strateških fokusa, izvedeni su sljedeći strateški ciljevi razvoja:

Strateški cilj 1: Razvijeno gospodarstvo i povećan stupanj vanjskih ulaganja

Indikatori praćenja napretka, odnosno indikatori putem kojih će se evidentirati utjecaj strateškog cilja su:

- Broj zaposlenih na području općine veći je za najmanje 10 % do 2027. u odnosu na 2020.g.
- Do 2027. godine, povećan broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika za najmanje 5 % u odnosu na 2020. godinu.
- Do 2027. godine indeks razvijenosti općine povećan za najmanje 10 % u odnosu na 2020.g.

Strateški cilj 2: Unaprijeđen životni standard i sigurnost građana

Indikatori praćenja napretka, odnosno indikatori putem kojih će se evidentirati utjecaj strateškog cilja su:

- Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana javnim komunalnim uslugama za najmanje 25 % u odnosu na 2022.g.
- Do 2027.g. socijalni transferi po glavi stanovnika veći za 10 % u odnosu na 2020.g
- Do 2027.g. uspostavljene funkcionalne strukture civilne zaštite
- Do 2027. Godine povećana socijalna sigurnost građana za 10 %

Strateški cilj 3: Primijenjena načela dugoročno održivog razvoja i unaprijeđena zaštita okoliša

Indikatori praćenja napretka, odnosno indikatori putem kojih će se evidentirati utjecaj strateškog cilja su:

- Do 2027.g.investicije u energetska učinkovitost povećane za najmanje 20 % u odnosu na 2020.
- Do 2027.g. najmanje 70 % anketiranih stanovnika zadovoljno uslugama odvoza čvrstog otpada i odvodnje otpadnih voda
- Do 2027.g. povećan broj domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu za 5 % u odnosu na 2020.

- Do 2027.g. povećan broj domaćinstava priključenih na vodovodnu mrežu za 5 % u odnosu na 2020.
- Povećana proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora za 10 % do 2027.

OPĆINA USORA – ZAJEDNICA VELIKIH MOGUĆNOSTI

V. SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI

V.1. USKLAĐENOST, KOMPLEMENTARNOST I MEĐUSOBNI UTJECAJ SEKTORSKIH PLANOVA

Prilikom izrade sektorskih razvojnih planova poseban fokus je stavljen na komplementarnost svakog od planova te se vodilo računa da implementacija jednog plana nema negativan utjecaj na implementaciju ostala dva sektorska plana.

Elementi sektorskog plana gospodarskog razvoja usklađeni su s načelima zaštite životne sredine i svakako će imati utjecaj i na društveni razvoj općine. Jačanjem poduzetničke infrastrukture se istovremeno unaprjeđuje i društvena infrastruktura lokalne zajednice.

Strateške intervencije definirane u sektoru društvenog razvoja se prvenstveno odnose na uravnotežen razvoj društvene infrastrukture te povećanja kapaciteta lokalne zajednice da prevenira i učinkovito odgovori na rizike od katastrofa. Unaprjeđenje društvene infrastrukture pogoduje jačanju poslovne atraktivnosti općine, dok uređenje vodotoka i sanacija klizišta unaprjeđuje zaštitu okoliša. Uspostava

učinkovite lokalne uprave i OCD, te jačanje njihovih kapaciteta za povlačenje sredstava iz eksternih izvora imaju pozitivan utjecaj na implementaciju sva tri sektorska razvojna plana.

Sektor zaštite okoliša predviđa strateške intervencije čija realizacija ima pozitivan utjecaj na kvalitet života svih građana, posebno na stanje komunalne i javne infrastrukture. Osnovni projekti u sektoru zaštite okoliša jesu rekonstrukcija i izgradnja vodovodnog i kanalizacijskog sustava, unaprjeđenje infrastrukture za selektivno prikupljanje otpada, te primjena energetske učinkovitosti u javnim objektima i javnoj rasvjeti. Poboljšanje komunalne i javne infrastrukture značajno će doprinijeti povećanju mogućnosti za privlačenje investicija, a time i kvalitetnijeg društvenog života građana.

V.2. PLAN LOKALNOG GOSPODARSKOG RAZVOJA

Sektorski plan lokalnog ekonomskog razvoja općine Usora urađen je na temelju socio-ekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva kao i analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru ekonomije.

Analizom je utvrđeno da se gospodarski razvoj općine Usora i dalje bazira na poslovnim inicijativama mikro, malih i srednjih poduzeća, obrta i razvoju poljoprivredne proizvodnje. U tom kontekstu, Općinski razvojni tim definirao je sljedeće fokuse gospodarskog razvoja:

- Unaprjeđenje postojećih i uvođenje novih administrativnih usluga potencijalnim investitorima.
- Uspostavljanje prijenosa znanja i vještina i poticanje zajedničkih investicija dijaspori s privatnim sektorom.
- Jačati sustavni pristup lokalnom gospodarskom razvoju kroz pružanje podrške dijaspori, unaprjeđenje suradnje, te stvaranje uvjeta za veći doprinos dijaspori razvoju Općine.

V.2.1. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i indikatorima

Uzimajući u obzir prethodno identificirane fokuse gospodarskog razvoja općine, Općinski razvojni tim je definirao sljedeće ciljeve ekonomskog razvoja:

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
1.1. Razvijen sektor mikro, malih i srednjih poduzeća do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027. godine, povećan broj mikro, malih i srednjih poduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10 % u odnosu na 2021. godinu.; ⇒ Ishod 2: Do 2027.g. razina realiziranih investicija unutar poslovnih zona iznosi najmanje 2.000.000 KM.; ⇒ Ishod 3: Dijaspore je do 2027.g. realizirala investicije u ekonomski, društveni i okolišni razvoj općine u vrijednosti najmanje 1.000.000	⇒ Broj mikro, malih i srednjih poduzeća na 1000 stanovnika; ⇒ Vrijednost realiziranih investicija unutar poslovnih zona; ⇒ Broj novih radnih mjesta u realnom sektoru

	KM. ⇒ Ishod 4: Do 2027.g. otvoreno do 200 novih radnih mjesta u realnom sektoru.	
1.2 Razvijena primarna poljoprivredna proizvodnja do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. ostvareno najmanje 500.000 KM prihoda od plasmana povrća;	⇒ Prihodi od proizvodnje povrća;
1.3 Razvijeni turistički potencijali općine Usora do 2027. g.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. ostvareno najmanje 150.000 KM prihoda od turističkih djelatnosti	⇒ Prihodi od turističkih djelatnosti

V.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših razina

Sektorski ciljevi u oblasti gospodarskog razvoja usklađeni su s važećim strateškim dokumentima, pravcima razvoja i planovima viših razina, i to:

Strategija razvoja FBiH (2021.-2027.)

- Strateški cilj 1: Ubrzan ekonomski razvoj;
 - Prioritet 1.3. Podržavati razvoj poslovnog privatnog sektora;
 - Prioritet 1.4. Podržavati izvoz i stvaranje proizvoda više dodane vrijednosti.

Strategija razvoja Zeničko-dobojske županije (2021. – 2027.)

- Strateški cilj 1: Osigurati resursno efikasan i održiv razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj poduzetništva;
 - Prioritet: 1.2. Poticati razvoj ruralnih područja uz jačanje poljoprivrede i šumarstva;
 - Prioritet: 1.3. Razviti turističku ponudu, infrastrukturu i poduzetništvo za održivi turizam;
 - Prioritet: 1.4. Unaprijediti poslovni ambijent i poduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje;

Strateški plan ruralnog razvoja BiH (2018. – 2021.)

- Strateški cilj 2: Jačanje Konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i ruralnih područja kroz povećanje nivoa investicija i unaprjeđenje prijenosa znanja i promoviranje inovacija.

Agenda 2030: Ciljevi održivog razvoja u BiH

- Razvojni pravac 2: Pametni rast;
 - Akcelerator 2.1 Jačanje povoljnog okruženja za poduzetništvo i inovacije za proizvodnju dobara visoke dodane vrijednosti za izvoz
 - Akcelerator 2.2 Povećanje investicija u infrastrukturu
 - Akcelerator 2.3 Unapređenje pristupa i kvalitete obrazovanja i obuke
 - Akcelerator 2.5 Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem

V.2.3. Inicijative međuopćinske suradnje

Najznačajnije oblasti i inicijative koje predstavljaju potencijal za međuopćinsku suradnju u domenu gospodarskog razvoja su:

- Zajedničke aktivnosti s ciljem iskorištenja turističkih potencijala uz rijeku Usora,
- Zajednički nastup i udruživanje gospodarstvenika na sajmovima i apliciranje prema EU fondovima.

V.2.4. Programi, projekti i mjere

PROGRAM	MJERA/PROJEKT
1.1.1. Program jačanja gospodarske suradnje s dijasporom	1.1.1.1. Dijasporna program s Fondacijom MOZAIK, projekt Ionac pro
1.1.2. Program jačanja poslovnih zona	1.1.2.1. Proširenje industrijske zone Sr. Omanjska
	1.1.2.2. Poduzetnička zona 'Srednja Omanjska' – rekonstrukcija prometnice - nastavak
	1.1.2.3. Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – rekonstrukcija pristupnih prometnica
	1.1.2.4. Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja mostova
	1.1.2.5. Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja prometnica i ostale infrastrukture u zoni
1.1.3. Program razvoja poduzetništva i MSP	1.1.3.1. Uspostava industrijske zone Ularice
1.2.1. Program razvoja plasteničke proizvodnje	1.2.1.1. Socijalno – ekonomska podrška iznimno ranjivim obiteljima – dodjela platenika
1.3.1. Program razvoja turizma	1.3.1.1. Zaštita korita rijeke Usore te izgradnja pješačkih i biciklističkih staza

V.3. PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA

Izrada Sektorskog plana društvenog razvoja općine Usora urađena je na temelju socio-ekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva, kao i analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru društvenog razvoja. Fokusi društvenog razvoja općine Usora za naredno razdoblje su:

- Unapređenje učinkovitosti lokalne uprave u cilju kvalitetnijeg i učinkovitijeg pružanja usluga građanima
- Unaprjeđenje kvaliteta života lokalnog stanovništva kroz poboljšanje usluga iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite, posebice za građane koji se nalaze u trećoj životnoj dobi,
- Poboljšanje uvjeta školovanja učenika osnovnih i srednjih razreda,
- Poboljšanje uvjeta ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja
- Unaprjeđenje nastavnog programa za srednjoškolce koji će odgovoriti potrebama tržišta rada.
- Jačanje kapaciteta lokalne zajednice za smanjenje rizika od katastrofa, prvenstveno u segmentu mapiranja klizišta i deminiranja poljoprivrednog/šumskog zemljišta,

- Jačanje kapaciteta civilne zaštite za prevenciju i pravovremeni odgovor na katastrofe i nesreće uzrokovane prirodnim i drugim opasnostima,
- Jačanje rodne ravnopravnosti u svim sferama života u općini Usora,
- Poboljšanje sportske i kulturne infrastrukture.

V.3.1. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
2.1. Unaprijeđena zdravstvena i socijalna sigurnost građana do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana uslugama socijalne zaštite za najmanje 10 % u odnosu na 2021. g.; ⇒ Ishod 2: Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana uslugama zdravstvene zaštite za najmanje 15 % u odnosu na 2021. g.;	⇒ Anketa građana o zadovoljstvu uslugama socijalne zaštite. ⇒ Anketa građana o zadovoljstvu uslugama zdravstvene zaštite
2.2. Smanjeni rizici od katastrofa do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027. zadovoljstvo građana radom CZ na sprečavanju posljedica prirodnih katastrofa veće je za najmanje 10 % u odnosu na 2020.g.; ⇒ Ishod 2: Do 2027. g. rizici od klizišta i mina smanjeni za kategoriju niže u odnosu na 2020.g.	⇒ Anketa o zadovoljstvu građana radom CZ; ⇒ Kategorizacija rizika od klizišta; ⇒ Kategorizacija rizika od mina.
2.3. Do 2027.g. svi mladi imaju pristup osnovnom i srednjem obrazovanju usklađenim s potrebama tržišta rada.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. najmanje 70 % anketiranih roditelja je zadovoljno prostornim uvjetima u školi u kojima borave njihova djeca.; ⇒ Ishod 2: Do 2027.g. najmanje 70 % ispitanih učenika je zadovoljno obrazovnim programima u formalnom obrazovanju na teritoriji općine Usora	⇒ Anketa o zadovoljstvu roditelja o prostornim uvjetima u kojima se odvija obrazovanje; ⇒ Anketa o zadovoljstvu učenika obrazovnim programima u formalnom i neformalnom obrazovanju
2.4 Do 2027. godine povećan obuhvat djece institucionaliziranim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja	⇒ Ishod 1: do 2027. godine broj djece koja koriste neke od usluga predškolske ustanove je povećan za najmanje 70 % u odnosu na 2021. godinu; ⇒ Ishod 2: Do 2027. godine najmanje 70 % anketiranih roditelja je zadovoljno prostornim uvjetima predškolske ustanove u kojoj borave njihova djeca; ⇒ Ishod 3: Do 2027. godine najmanje 70 % anketiranih roditelja je zadovoljno odgojno-obrazovnim programima i drugim uslugama koje nudi predškolska ustanova	⇒ Podatci o broju djece koja koriste usluge predškolske ustanove; ⇒ Anketa o zadovoljstvu roditelja prostornim uvjetima predškolske ustanove; ⇒ Anketa o zadovoljstvu roditelja odgojno-obrazovnim programima i uslugama koje nudi predškolska ustanova.
2.5. Poboljšani sportsko-kulturni sadržaji i učinkovitost lokalne uprave do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. zadovoljstvo građana sportskim i kulturnim dešavanjima uvećano za najmanje 10 % u odnosu na 2021.g.; ⇒ Ishod 2: Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana kvalitetom usluge javne uprave za najmanje 20 % u odnosu na 2021. g.; ⇒ Ishod 3: Do 2025.g. potpisan sporazum s	⇒ Anketa o zadovoljstvu građana sportskim i kulturnim dešavanjima na području JLS; ⇒ Anketa o zadovoljstvu građana kvalitetom usluge javne uprave. ⇒ Sporazum s donatorima / investitorima o financiranju

	donatorima/investitorima o financiranju izgradnje zgrade muzeja.	izgradnje zgrade muzeja.
2.6. Unaprijeđena lokalna putna infrastruktura do 2027.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. broj kilometara novoizgrađenih / saniranih lokalnih cesta veći za 20 % u odnosu na 2020.	⇒ Ugovori s izvođačima radova

V.3.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših razina

Definirani sektorski ciljevi u oblasti društvenog razvoja usklađeni su sa važećim strateškim dokumentima, pravicima razvoja i planovima viših razina, i to:

Strategija razvoja FBiH (2021.-2027.)

- Strateški cilj 2: Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj;
 - Prioritet 2.1. Unaprjeđivati obrazovni sustav;
 - Prioritet 2.2. Poboľšavati ishode zdravstvenog sustava;
- Strateški cilj 4. Transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor;
 - Prioritet 4.2. Staviti javnu upravu u službu građana;
 - Prioritet 4.3. Unaprjeđivati odgovornost u oblasti javnih financija;

Strategija razvoja Zeničko-dobojske županije (2021. – 2027.)

- Strateški cilj 2: Unaprijediti kvalitet života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja;
 - Prioritet: 2.1. Unapređenje usluga u sektoru obrazovanja, uz usklađivanje s potrebama tržišta rada;
 - Prioritet: 2.2. Obogaćivanje aktivnosti i infrastrukture za sport i kulturu;
 - Prioritet: 2.3. Pružanje stručnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;
 - Prioritet: 2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija;

Strateški plan ruralnog razvoja BiH (2018. – 2021.)

- Strateški cilj 4: Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje klimatskim promjenama.

Agenda 2030: Ciljevi održivog razvoja u BiH

- Razvojni pravac 1: Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom;
 - Akcelerator 1.1 Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor;
 - Akcelerator 1.3. Otpornost na katastrofe:
- Strateški cilj 3: Društvo jednakih mogućnosti;
 - Akcelerator 3.1 Unapređenje politike socijalne zaštite;
 - Akcelerator 3.3 Efikasna zdravstvena zaštita za sve.

V.3.3. Inicijative međuopćinske suradnje

Najznačajnije oblasti i inicijative koje predstavljaju potencijal za međuopćinsku suradnju u domenu društvenog razvoja su:

- Suradnja s susjednim općinama u segmentu uvođenja dobrih praksi u lokalnu samoupravu i unapređenja usluga koje se pružaju građanima,
- Posebno je važno sagledati mogućnosti međuopćinske suradnje u segmentu jačanja kapaciteta lokalne zajednice za smanjenje rizika od prirodnih i drugih opasnosti,

- Jačanje suradnje vezane uz zajedničke projekte izgradnje komunalne i prometne infrastrukture.

V.3.4. Programi, projekti i mjere

PROGRAM	MJERA/PROJEKT
2.1.1. Program unaprijeđena socijalne sigurnosti	2.1.1.1 Izrada socijalne karte općine Usora
2.1.2. Program unaprijeđena zdravstvenih usluga	2.1.2.1. Izgradnja područne ambulante JU DZ primarijus dr. Mijo Grgić u Omanjskoj
	2.1.2.2. Proširenje zgrade JU DZ primarijus dr. Mijo Grgić
	2.1.2.3. Kupovina rendgen aparata za Dom zdravlja primarijus dr. Mijo Grgić
2.2.1. Program jačanja kapaciteta CZ i vatrogasne postrojbe	2.2.1.1. Izgradnja objekta vatrogasnog doma Ularice
2.2.2. Program smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća	2.2.2.1. Obrana i zaštita od poplave
2.3.1. Program unaprjeđenja obrazovne infrastrukture	2.3.1.1. Dovršetak izgradnje moderne dvorane
2.3.2. Program unaprjeđenja nastavnog sadržaja	2.3.2.1. Opremanje školskih kabineta i nabava neophodne opreme
	2.3.2.2. Uvođenje „Informatičkog smjera“ u Mješovitoj srednjoj školi Stjepana Radića
2.4.1. Program unaprjeđenja predškolskog odgoja i obrazovanja	2.4.1.1. Izgradnja dječjeg vrtića
	2.4.1.2. Završni radovi gradnje dječjeg vrtića
	2.4.1.3. Opremanje nove zgrade dječjeg vrtića
2.5.1. Program unaprjeđenja sportske i kulturne infrastrukture i kulturnih sadržaja	2.5.1.1. Izgradnja Usorskog kulturnog centra u Sivši
	2.5.1.2. Izgradnja igrališta za djecu i vanjski fitnes, lokalitet Žabljak općina Usora
2.5.2. Program unaprjeđenja lokalne uprave	2.5.2.1. Unapređenje učinkovitosti lokalne uprave kroz pojednostavljenje procedura i uspostavljanje digitalnog arhiva
	2.5.2.2. Uspostava sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK), te korištenje elektroničke platforme za uspostavu i upravljanje sustavom FUK
2.6.1. Program izgradnje i unaprjeđenja lokalne putne infrastrukture	2.6.1.1. Rekonstrukcija lokalnih prometnica
	2.6.1.2. Izgradnja moderne prometne infrastrukture
	2.6.1.3. Izrada projektne dokumentacije za most preko rijeke Usore
	2.6.1.4. Izrada projektne dokumentacije za spajanje PZ "Srednja Omanjska"- PZ "Žabljak"

V.4. PLAN ZAŠTITE OKOLIŠA

Izrada Sektorskog plana zaštite okoliša općine Usora urađena je na temelju socio-ekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva kao i analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru zaštite okoliša. Fokusi razvoja sektora zaštite okoliša općine Usora za naredno razdoblje su:

- Iskoristiti razvojne fondove domaćih i međunarodnih organizacija i mogućnost dobivanja kreditnih sredstava, unaprijediti i dodatno izgraditi vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu s ciljem povećanja pokrivenost stanovništva i gospodarskih subjekata kvalitetnom pitkom vodom i odvodnjom otpadnih voda.
- Iskoristiti dostupnost međunarodnih razvojnih sredstava i uvesti sustav selektivnog prikupljanja otpada
- Primjenom mjera EE u javnoj rasvjeti i javnim objektima, smanjiti potrošnju energenata (neobnovljivih izvora energije). Prilikom primjene mjera EE (utopljanja) u javnim objektima voditi se načelom „obnova na bolje“ i primijeniti adekvatne materijale i mjere koji direktno utiču na smanjenje rizika od prirodnih i drugih opasnosti.

V.4.1. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
3.1 Unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. pokrivenost građana kanalizacionom mrežom je za najmanje 10 % veće u odnosu na 2020.g. ⇒ Ishod 2: Do 2022.g. pokrivenost domaćinstava vodovodnom mrežom veća za 10 %	⇒ Izvješće JKP i Općinskog načelnika;
3.2 Unaprijeđeni kapaciteti JKP do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. zadovoljstvo građana uslugama JKP je za 10 procentnih poena veće u odnosu na 2021.g.; ⇒ Ishod 2: Do 2027.g. ostvareno najmanje 20.000 KM prihoda od prodaje selektiranog otpada na godišnjoj razini.	⇒ Anketa o zadovoljstvu građana uslugama JKP ⇒ Iznos ostvarenog prihoda od prodaje selektiranog otpada.
3.3. Unaprijeđena energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije do 2027.g.	⇒ Ishod 1: Do 2027.g. iznos troškova javne rasvjete po jednom rasvjetnom tijelu je manji za najmanje 20 % u odnosu na 2020.g.;	⇒ Iznos troškova javne rasvjete po jednom rasvjetnom tijelu;

V.4.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših razina

Sektorski ciljevi u oblasti zaštite okoliša usklađeni su s važećim strateškim dokumentima, pravcima razvoja i planovima viših razina, i to:

Strategija razvoja FBiH (2021.-2027.)

- Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv razvoj;

- Prioritet 3.1. Unaprjeđivati zaštitu i korištenje prirodnih resursa;
- Prioritet 3.3. Povećati energetska efikasnost;
- Prioritet 3.5. Poticati razvoj ruralnih prostora;

Strategija razvoja Zeničko-dobojske županije (2021. – 2027.)

- Strateški cilj 3: Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetska efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu;
 - Prioritet: 3.1. Povećanje energetske efikasnosti;
 - Prioritet: 3.2. Usklađivanje razvoja energetskog i industrijskog sektora u smjeru energetske tranzicije, smanjenja emisija i prema načelima zaštite okoliša;
 - Prioritet: 3.3. Osigurati održivi sustav upravljanja prirodnim resursima i unaprijediti kvalitet medija okoliša;
 - Prioritet: 3.4. Poticanje održivog i okolišno prihvatljivog prostornog planiranja.

Transportna strategija FBiH (2016. – 2030.)

- Strateški cilj 6: Zadovoljavanje potreba s aspekta održavanja i unapređenja i razvoja saobraćajne infrastrukture;
- Strateški cilj 9: Minimalni utjecaj na životnu sredinu

V.4.3. Inicijative međuopćinske suradnje

Općina Usora ima uspostavljenu međuopćinsku suradnju s općinom Tešanj na projektu izgradnje kanalizacijskog sustava.

V.4.4. Programi, projekti i mjere

PROGRAM	MJERA/PROJEKT
3.1.1. Program izgradnje kanalizacionog sustava	3.1.1.1. Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Makljenovac
	3.1.1.2. Program izgradnje kanalizacijskog sustava Faza – projektiranje – Alibegovci
	3.1.1.3. Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Sr. Omanjska
3.1.2. Program izgradnje vodovodnog sustava	3.1.2.1. Pобољшanje usluga vodoopskrbe
3.2.1. Program unaprjeđenja usluga JKP	3.2.1.1. Jačanje kapaciteta JKP "USORA" d.o.o. Sivša
3.2.2. Program selektiranog prikupljanja otpada	3.2.2.1. Formiranje zelenih otoka u naseljenim mjestima
	3.2.2.2. Razdvajanje otpada na mjestu nastanka otpada (odvojeno prikupljanje plastike, stakla i kućnog otpada)
3.3.1. Program primjene energetske učinkovitosti	3.3.1.1. Zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete s LED lampama
3.3.2. Program korištenja obnovljivih izvora energije	3.3.2.1. Prelazak javne rasvjete na solarno napajanje

VI. OPERATIVNI DIO

VI.1.PLAN IMPLEMENTACIJE STRATEŠKIH PROJEKTA I MJERA ZA 3 GODINE (1+2)

	NOSITELJ	PLANIRANA SREDSTVA ZA RAZDOBLJE 2022. – 2024.							
		2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA	OSTALI VANJSKI IZVORI	VANJSKI IZVOR (ime)
SC: 1. RAZVIJENO GOSPODARSTVO I POVEĆAN STUPANJ VANJSKIH ULAGANJA	Općina Usora, Služba za g.i fin.	340.000,00	350.000,00	570.000,00	1.260.000,00	520.000,00	0,00	740.000,00	ZDK / FBiH, Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 1.1. Razvijen sektor mikro, malih i srednjih poduzeća do 2027.g.	Općina Usora, Služba za g.i fin.	340.000,00	300.000,00	500.000,00	1.140.000,00	520.000,00	0,00	620.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 1.1.1. Program jačanja gospodarske suradnje s dijasporom	Općina Usora, Služba za g.i fin.	40.000,00	0,00	0,00	40.000,00	20.000,00	0,00	20.000,00	Donatori, DUZH, EU
1.1.1.1. Dijasporna program s Fondacijom MOZAIK, projekt Ionac pro	Općina Usora, Služba za g.i fin.	40.000,00	0,00	0,00	40.000,00	20.000,00	0,00	20.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 1.1.2. Program jačanja poslovnih zona	Služba za gospodarstvo i financije	280.000,00	300.000,00	500.000,00	1.080.000,00	500.000,00	0,00	580.000,00	Donatori, DUZH, EU
1.1.2.1. Proširenje industrijske zone Sr. Omanjska	Općina Usora, Služba za g.i fin.	80.000,00	100.000,00	100.000,00	280.000,00	100.000,00	0,00	180.000,00	Donatori, DUZH, EU
1.1.2.2. Poduzetnička zona 'Srednja Omanjska' – rekonstrukcija prometnice - nastavak	Općina Usora, Služba za g.i fin.	200.000,00	0,00	0,00	200.000,00	200.000,00	0,00	0,00	Ministarstvo gospodarstva ZDŽ, FMRPO, Vlada FBiH
1.1.2.3. Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – rekonstrukcija pristupnih prometnica	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	200.000,00	300.000,00	500.000,00	200.000,00	0,00	300.000,00	Ministarstvo gospodarstva ZDŽ, FMRPO, Vlada FBiH
1.1.2.4. Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja mostova	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	0,00	100.000,00	100.000,00	0,00	0,00	100.000,00	Ministarstvo gospodarstva ZDŽ, FMRPO, Vlada FBiH
1.1.2.5. Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja prometnica i ostale infrastrukture u zoni	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Program 1.1.3. Program razvoja poduzetništva i MSP	Općina Usora, Služba za g.i fin.	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	Donatori, DUZH, EU

	NOSITELJ	PLANIRANA SREDSTVA ZA RAZDOBLJE 2022. – 2024.							
		2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA	OSTALI VANJSKI IZVORI	VANJSKI IZVOR (ime)
1.1.3.1. Uspostava industrijske zone Ularice	Općina Usora, Služba za g.i fin.	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 1.2. Razvijena primarna poljoprivredna proizvodnja do 2027.g.	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	0,00	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 1.2.1. Program razvoja plasteničke proizvodnje	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	0,00	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	Donatori, DUZH, EU
1.2.1.1. Socijalno – ekonomska podrška iznimno ranjivim obiteljima – dodjela plastenika	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	0,00	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 1.3. Razvijeni turistički potencijali općine Usora do 2027. g.	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	50.000,00	50.000,00	100.000,00	0,00	0,00	100.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 1.3.1. Program razvoja turizma	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	50.000,00	50.000,00	100.000,00	0,00	0,00	100.000,00	Donatori, DUZH, EU
1.3.1.1. Zaštita korita rijeke Usore te izgradnja pješačkih i biciklističkih staza	Općina Usora, Služba za g.i fin.	0,00	50.000,00	50.000,00	100.000,00	0,00	0,00	100.000,00	Donatori, DUZH, EU
SC: 2. UNAPRIJEĐEN ŽIVOTNI STANDARD I SIGURNOST GRAĐANA	Općina Usora, Služba struč. op. poslova i dušt. djel.	1.180.000,00	1.150.000,00	2.020.000,00	4.350.000,00	1.305.000,00	0,00	3.045.000,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 2.1. Unaprijeđena zdravstvena i socijalna sigurnost građana do 2027.g.	Općina Usora, Služba struč. op. poslova i dušt. djel.	50.000,00	200.000,00	150.000,00	400.000,00	130.000,00	0,00	270.000,00	<i>Donatori, DUZH, EU</i>
Program 2.1.1. Program unaprijeđena socijalne sigurnosti	Općina Usora, Služba struč. op. poslova i dušt. djel.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
2.1.1.1 Izrada socijalne karte općine Usora	Općina Usora, Služba struč. op. poslova i dušt. djel.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.1.2. Program unaprijeđena zdravstvenih usluga	Općina Usora, Služba struč. op. poslova i dušt. djel., JU Dom zdravlja	50.000,00	200.000,00	150.000,00	400.000,00	130.000,00	0,00	270.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.1.2.1. Izgradnja područne ambulante JU DZ primarijus dr. Mijo Grgić u Omanjskoj	Općina Usora, Služba struč. op. poslova i dušt. djel., JU Dom zdravlja	50.000,00	50.000,00	0,00	100.000,00	30.000,00	0,00	70.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.1.2.2. Proširenje zgrade JU primarijus dr. Mijo Grgić	Općina Usora, Služba struč. op. poslova i dušt.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0.000,00	Donatori, DUZH, EU

	NOSITELJ	PLANIRANA SREDSTVA ZA RAZDOBLJE 2022. – 2024.							
		2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA	OSTALI VANJSKI IZVORI	VANJSKI IZVOR (ime)
	djel., JU Dom zdravlja								
2.1.2.3. Kupovina rendgen aparata za dom zdravlja primarijus dr. Mijo Grgić	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., JU Dom zdravlja	0,00	150.000,00	150.000,00	300.000,00	100.000,00	0,00	200.000,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 2.2. Smanjeni rizici od katastrofa do 2027.g.	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel.	100.000,00	100.000,00	300.000,00	500.000,00	200.000,00	0,00	300.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.2.1. Program jačanja kapaciteta CZ i vatrogasne postrojbe	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., CZ i VJ	100.000,00	100.000,00	300.000,00	500.000,00	200.000,00	0,00	300.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.2.1.1. Izgradnja objekta vatrogasnog doma Ularice	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., CZ i VJ	100.000,00	100.000,00	300.000,00	500.000,00	200.000,00	0,00	300.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.2.2. Program smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., CZ i VJ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
2.2.2.1. Obrana i zaštita od poplave	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., CZ i VJ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 2.3. Do 2027.g. svi mladi imaju pristup osnovnom i srednjem obrazovanju usklađenim sa potrebama tržišta rada.	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., O.Š., S.Š.	430.000,00	120.000,00	40.000,00	590.000,00	240.000,00	0,00	350.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.3.1. Program unaprjeđenja obrazovne infrastrukture	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., O.Š., S.Š.	400.000,00	100.000,00	0,00	500.000,00	200.000,00	0,00	300.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.3.1.1. Dovršetak izgradnje moderne dvorane	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., O.Š., S.Š.	400.000,00	100.000,00	0,00	500.000,00	200.000,00	0,00	300.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.3.2. Program unaprjeđenja nastavnog sadržaja	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., O.Š., S.Š.	30.000,00	20.000,00	40.000,00	90.000,00	40.000,00	0,00	50.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.3.2.1. Opremanje školskih kabineta i nabava neophodne opreme	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., O.Š., S.Š.	10.000,00	20.000,00	40.000,00	70.000,00	20.000,00	0,00	50.000,00	ZDK, FBiH, Donatori, DUZH, EU
2.3.2.2. Uvođenje „Informatičkog smjera“ u srednjoj školi	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., O.Š., S.Š.	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 2.4. Do 2027. godine povećan obuhvat djece	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt.	200.000,00	200.000,00	800.000,00	1.200.000,00	170.000,00	0,00	1.030.000,00	Donatori, DUZH, EU

	NOSITELJ	PLANIRANA SREDSTVA ZA RAZDOBLJE 2022. – 2024.							
		2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA	OSTALI VANJSKI IZVORI	VANJSKI IZVOR (ime)
institucionaliziranim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja	djel., Vrtić								
Program 2.4.1. Program unaprjeđenja predškolskog odgoja i obrazovanja	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., Vrtić	200.000,00	200.000,00	800.000,00	1.200.000,00	170.000,00	0,00	1.030.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.4.1.1. Izgradnja vrtića	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., Vrtić	200.000,00	200.000,00	200.000,00	600.000,00	70.000,00	0,00	530.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.4.1.2. Završni radovi gradnje vrtića	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., Vrtić	0,00	0,00	300.000,00	300.000,00	70.000,00	0,00	230.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.4.1.3. Opremanje nove zgrade vrtića	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., Vrtić	0,00	0,00	300.000,00	300.000,00	30.000,00	0,00	270.000,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 2.5. Poboljšani sportsko-kulturni sadržaji i učinkovitost lokalne uprave do 2027.g.	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., udruženja građana, JU Opća biblioteka	50.000,00	180.000,00	230.000,00	460.000,00	85.000,00	0,00	375.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.5.1. Program unaprjeđenja sportske i kulturne infrastrukture i kulturnih sadržaja	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., udruženja građana, JU Opća biblioteka	40.000,00	160.000,00	200.000,00	400.000,00	50.000,00	0,00	350.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.5.1.1. Izgradnja kulturnog centra u Sivši	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., udruženja građana, JU Opća biblioteka	0,00	100.000,00	200.000,00	300.000,00	0,00	0,00	300.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.5.1.2. Izgradnja igrališta za djecu i vanjski fitnes, lokalitet Žabljak općina Usora	Općina Usora, Služba struč., op. poslova i dušt. djel., udruženja građana, sportski klubovi	40.000,00	60.000,00	0,00	100.000,00	50.000,00	0,00	50.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.5.2. Program unaprjeđenja lokalne uprave	Općina Usora, Općinske službe	10.000,00	20.000,00	30.000,00	60.000,00	35.000,00	0,00	25.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.5.2.1. Unapređenje učinkovitosti lokalne uprave kroz pojednostavljenje procedura i uspostavljanje digitalnog arhiva	Općina Usora, Općinske službe	0,00	20.000,00	30.000,00	50.000,00	25.000,00	0,00	25.000,00	ZDK / FBiH, Donatori
2.5.2.2. Uspostava sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK), te	Općina Usora, Općinske službe	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	10.000,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU

	NOSITELJ	PLANIRANA SREDSTVA ZA RAZDOBLJE 2022. – 2024.							
		2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA	OSTALI VANJSKI IZVORI	VANJSKI IZVOR (ime)
korištenje elektroničke platforme za uspostavu i upravljanje sustavom FUK									
Sektorski cilj 2.6. Unaprijeđena lokalna cestovna infrastruktura do 2027.	Općina Usora, Općinske službe	350.000,00	350.000,00	500.000,00	1.200.000,00	480.000,00	0,00	720.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 2.6.1. Program izgradnje i unaprijeđenja lokalne cestovne infrastrukture	Općina Usora, Općinske službe	350.000,00	350.000,00	500.000,00	1.200.000,00	480.000,00	0,00	720.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.6.1.1. Rekonstrukcija lokalnih prometnica	Općina Usora, Općinske službe	150.000,00	150.000,00	300.000,00	600.000,00	240.000,00	0,00	360.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.6.1.2. Izgradnja moderne prometne infrastrukture	Općina Usora, Općinske službe	200.000,00	200.000,00	200.000,00	600.000,00	240.000,00	0,00	360.000,00	Donatori, DUZH, EU
2.6.1.3. Izrada projektne dokumentacije za most preko rijeke Ustore	Općina Usora, Općinske službe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	ZDK, FMPU, Donatori, DUZH, EU
2.6.1.4. Izrada projektne dokumentacije za spajanje PZ "Srednja Omanjska" - PZ "Žabljak"	Općina Usora, Općinske službe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	ZDK, FMPU, Donatori, DUZH, EU
SC: 3. PRIMIJENJENA NAČELA DUGOROČNO ODRŽIVOG RAZVOJA I UNAPRIJEĐENA ZAŠTITA OKOLIŠA	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	40.000,00	140.000,00	180.000,00	100.000,00	0,00	80.000,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 3.1. Unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura do 2027.g.	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	90.000,00	90.000,00	60.000,00	0,00	30.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 3.1.1. Program izgradnje kanalizacijskog sustava	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	90.000,00	90.000,00	60.000,00	0,00	30.000,00	Donatori, DUZH, EU
3.1.1.1. Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Makljenovac	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	30.000,00	30.000,00	20.000,00	0,00	10.000,00	Fond za zaštitu okoliša FBiH
3.1.1.2. Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Alibegovci	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	30.000,00	30.000,00	20.000,00	0,00	10.000,00	Donatori, DUZH, EU
3.1.1.3. Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Sr. Omanjska	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	30.000,00	30.000,00	20.000,00	0,00	10.000,00	Donatori, DUZH, EU

	NOSITELJ	PLANIRANA SREDSTVA ZA RAZDOBLJE 2022. – 2024.							
		2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA	OSTALI VANJSKI IZVORI	VANJSKI IZVOR (ime)
Program 3.1.2. Program izgradnje vodovodnog sustava	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
3.1.2.1. Poboljšanje usluga vodoopskrbe	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 3.2 Unaprijeđeni kapaciteti JKP do 2027.g.	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Program 3.2.1. Program unaprijeđenja usluga JKP	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
3.2.1.1. Jačanje kapaciteta JKP "USORA" d.o.o. Sivša	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Program 3.2.2. Program selektiranog prikupljanja otada	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
3.2.2.1. Formiranje zelenih otoka u naseljenim mjestima	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
3.2.2.2. Razdvajanje otpada na mjestu nastanka otpada (odvojeno prikupljanje plastike, stakla i kućnog otpada)	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Donatori, DUZH, EU
Sektorski cilj 3.3. Unaprijeđena energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije do 2027.g.	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	40.000,00	50.000,00	90.000,00	40.000,00	0,00	50.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 3.3.1. Program primjene energetske učinkovitosti	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	40.000,00	0,00	40.000,00	30.000,00	0,00	10.000,00	Donatori, DUZH, EU
3.3.1.1. Zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete s LED lampama	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	40.000,00	0,00	40.000,00	30.000,00	0,00	10.000,00	Donatori, DUZH, EU
Program 3.3.2. Program korištenja obnovljivih izvora energije	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	50.000,00	50.000,00	10.000,00	0,00	40.000,00	Donatori, DUZH, EU
3.3.2.1. Prelazak javne rasvjete na solarno napajanje	Općina Usora - Općinske službe, JKP	0,00	0,00	50.000,00	50.000,00	10.000,00	0,00	40.000,00	FBiH, ZDK, Donatori, DUZH, EU
		2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA	OSTALI VANJSKI IZVORI	
UKUPNO:		1.520.000,00	1.540.000,00	2.730.000,00	5.790.000,00	1.925.000,00	0,00	3.865.000,00	

VI.2 Plan organizacijskih i ljudskih kapaciteta za implementaciju, praćenje i vrednovanje strategije

Pregled postojećih kapaciteta za implementaciju strategije

Prema do sada ustaljenoj proaksi, proces upravljanja razvojem je do sada vodio **Općinski načelnik, zajedno sa stručnim općinskim službama.**

Međutim, izradom nove Strategije razvoja (u skladu s MiPRO metodologijom) i njenim usvajanjem, ključnu ulogu u implementaciji, praćenju, vrednovanju i izvještavanju o realizaciji Strategije će imati:

Općinski načelnik kroz jasno uspostavljanje mehanizama i definiranje odgovornosti službi u pogledu implementacije dijelova Strategije iz njihove nadležnosti te osiguravanja njihove koordinacije.

Općinsko vijeće koje razmatra Izvješće o realizaciji strateških dokumenata Općine, uključujući i Strategiju razvoja kao vodeći strateški dokument koji je osnova za kreiranje i usvajanje svih ostalih razvojnih politika Općine.

Jedinstveni općinski organ kroz svoje organizacione jedinice (Kabinet načelnika i službe) koji priprema Program razvoja općine, prostorne i urbanističke planove i sudjeluje u izradi i operacionalizaciji plana implementacije strateških intervencija 1+2.

Općinski razvojni tim (ORT) čiji je zadatak da sudjeluje u procesu planiranja na općinskom nivou i prati implementaciju Strategije razvoja te sudjeluje u izradi godišnjeg plana implementacije i izvješća o realizaciji Strategije kojeg zadužene općinske službe podnose Načelniku, odnosno Općinskom vijeću na usvajanje. ORT je sastavljen od predstavnika: općinskih službi, javnih ustanova i poduzeća te predstavnika nevladinog sektora i sektora gospodarstva.

Partnerska grupa, sastavljena od ključnih aktera lokalnog razvoja, koja kao konzultativno tijelo sudjeluje u procesu planiranja, revidiranja i praćenja implementacije Strategije.

Potrebe za unapređenjem pristupa upravljanju razvojem

U cilju kvalitetnijeg upravljanja lokalnim razvojem, općinski razvojni tim se na radionici tokom izrade integrirane strategije razvoja općine

Usora usuglasio sa sljedećim prijedlozima i preporukama:

- Potrebno je da Načelnik donese pravilnik o PPVI proceduri (pravilnik o planiranju, praćenju, vrednovanju i izvještavanju o realizaciji Strategije razvoja općine Usora)
- Pravilnikom definirati operativne uloge u implementaciji, praćenju, vrednovanju i izvještavanju o realizaciji Strategije razvoja općine Usora.
- Ključnu operativnu ulogu u implementaciji, praćenju i vrednovanju strategije dodijeliti Službi za gospodarstvo i financije koja će preuzeti ulogu JURA-e.

- Služba za gospodarstvo i financije (JURA) će biti izravno zadužena za sve procese upravljanja razvojem, uključujući kontinuiranu vertikalnu i horizontalnu komunikaciju unutar općinskog organa, te s ostalim bitnim akterima na području općine, uz svakodnevnu suradnju s načelnikom općine. U suradnji s drugim općinskim službama će koordinirati pripremu i usklađivanje okvirnih i godišnjih programa rada službi i plana proračuna, sukladno prioritetima iz strategije, kako bi se osigurala povezanost plana realizacije strategije s financijskim okvirom.
- Uz tehničku pomoć Službe za gospodarstvo i financije, svaka općinska služba realizira i prati obveze vezane za implementaciju, praćenje i vrednovanje Strategije iz svoje nadležnosti, uključujući: izradu godišnjeg plana implementacije strategije, ugradnju prioriteta u planove rada službi, razradu svakog projekta uključujući indikatore za praćenje i vrednovanje, te izvještavanje.
- Sve službe će informacije o projektnim aktivnostima – evidencije, obrade podataka, analize u vezi s upravljanjem razvojem i svakim pojedinačnim projektom – dostavljati Službi za gospodarstvo i financije, radi praćenja, daljih analiza i preporuka. Služba za gospodarstvo i financije vodi ukupne evidencije iz oblasti ključnih indikatora razvoja, sektorsko-strateških indikatora, kao i programskih/projektnih indikatora, definiranih Strategijom razvoja općine Usora, koristeći tablice varijabli za praćenje indikatora, dane u prilogu ove strategije.
- Redovito i kvalitetno popunjavanje ove tablice dovest će i do znatno boljeg odvijanja funkcije praćenja i evaluacije.
- Potrebno je revidirati pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta uposlenih u općinskoj upravi i opise poslova (posebice šefova službi i samostalnih upravnih jedinica) dovesti ih u vezu s obvezama i odgovornostima u planiranju, praćenju, vrednovanju i izvještavanju o implementaciji strategije,
- Potrebno je definirati bar jedno radno mjesto u svakoj službi koje će pored dosadašnjih poslova obavljati i poslove iz domena strateškog planiranja koje se veže za tu Službu. Pored ovoga u Službi za gospodarstvo i financije ili u Kabinetu načelnika odrediti jednog uposlenika koji će ispred općinske administracije biti zadužen za proces koordinacije strateškog razvoja po MIPRO metodologiji, a koji će između ostalog biti zadužen za izradu Indikativnog financijskog plana u smislu definiranja proračunskih kodova potrebnih za adekvatnu pripremu istog.
- Za članove Službe za gospodarstvo i financije jasno definirati poslove vezane za upravljanje razvojem.
- Važnu ulogu u implementaciji, praćenju i vrednovanju strategije imat će Partnerstvo za razvoj općine Usora. Partnerstvo čine, pored predstavnika općinskog vijeća i izvršne vlasti, predstavnici javnih ustanova, poslovnog sektora, mjesnih zajednica, nevladinih organizacija, sportskih i organizacija za kulturu, žena, marginaliziranih kategorija stanovništva (izbjegli, raseljeni, povratnici, dijaspora, nacionalne manjine i dr.), kao i drugi relevantni akteri koji su se odazvali pozivu za Partnerstvo. Partnerstvo se sastoji od 3 sektora: društvenog, okolišnog i ekonomskog.
- Partnerstvo će se u fazi implementacije Strategije sastajati najmanje dva puta godišnje, fokusirajući se na razmatranje godišnjeg izvještaja o implementaciji i na godišnje ažuriranje trogodišnjeg plana implementacije, a po potrebi može se sastati i više puta, ukoliko se ukaže potreba.
- Do funkcionalne uspostave JURA-e u sastavu Službe za gospodarstvo i financije, poslove planiranja, praćenja i vrednovanja Strategije će preuzeti Općinski razvojni tim

Kontrolno vrednovanje implementacije strategije razvoja izvršit će se sa istekom petogodišnjeg razdoblja (2025), a finalno vrednovanje sa istekom razdoblja implementacije strategije (2027). Uz kontrolno vrednovanje izvršit će se redefiniranje sektorskih razvojnih planova i provjera daljnje validnosti strateških ciljeva, dok će finalno vrednovanje poslužiti i kao podloga za novi ciklus strateškog planiranja.

Pregled osnovnih aktivnosti i odgovornosti za implementaciju Integrirane strategije razvoja općine Usora

Osnovne uloge i odgovornosti za implementaciju , praćenje, vrednovanje i izvještavanje		
Aktivnosti(*)	Nadležnost (tko?) /	Rokovi
Priprema/ažuriranje Kalendara aktivnosti Jedinice za upravljanje razvojnim aktivnostima (JURA-e)	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nositelji i sudionici procesa: Ostali službenici JURA-e (**) i Općinskog Razvojnog Tima	31.1. tekuće godine
Definiranje prioriteta na osnovu strateško-programskih dokumenata za naredni 1+2 planski ciklus	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e zajedno s Kabinetom načelnika Nositelji i sudionici u procesu: Šefovi nadležnih općinskih službi; Kolegij načelnika općine; Ostali članovi JURA-e i općinskog razvojnog tima	Do 15.4. tekuće godine
Priprema trogodišnjih/godišnjih planova rada službi, uključujući projekte iz strategije razvoja i vezane redovne aktivnosti	Inicijator i vlasnik procesa: Šefovi nadležnih općinskih službi Nositelji i sudionici u procesu: Rukovoditelj JURA-e	Do 30.9. tekuće godine
Izrada Trogodišnjeg/Godišnjeg plana rada općinske uprave	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e zajedno s Kabinetom načelnika Nositelji i sudionici u procesu: Kolegij načelnika općine	31.10. tekuće godine (I nacrt) 31.12. tekuće godine (II nacrt)
Uključivanje strateških projekta i aktivnosti u plan Proračuna (<u>za narednu godinu</u>)	Inicijator i vlasnik procesa: Šef Službe za financije i gospodarstvo Nositelji i sudionici procesa: Rukovoditelj JURA-e; Kolegij načelnika općine	1.-30.11 tekuće godine (prvi nacrt); 1.-15.12 tekuće godine (prijedlog)
Usklađivanje trogodišnjih/godišnjih planova rada službi i Trogodišnjeg/Godišnjeg plana rada općinske uprave sa usvojenim Proračunom (<u>za narednu godinu</u>)	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e zajedno s Kabinetom načelnika općine Nositelji i sudionici procesa: Šefovi nadležnih službi; Kolegij načelnika općine	15.10. tekuće godine (I nacrt) 5.11. tekuće godine (II Nacrt) 15.12. tekuće godine (III Nacrt) 15.01. naredne godine

		(prijedlog)
Usvajanje Godišnjeg plana rada općinske uprave (<u>za narednu godinu</u>)	Inicijator i vlasnik procesa: Načelnik općine Nosioci i učesnici u procesu: Općinsko vijeće	do 15.1. naredne godine
Razrada projekta iz Godišnjeg plana rada JLS	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nositelji i sudionici procesa: Ostali službenici JURA-e i Općinskog razvojnog tima, Nadležne općinske službe	Kontinuirano
Praćenje i privlačenje eksternih izvora financiranja projekta	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nositelji i sudionici procesa: Nadležne općinske službe; Ostali službenici JURA-e i ORT-a	Kontinuirano
Praćenje provođenja Godišnjeg plana rada općinske uprave i ostvarenja strateških i sektorskih ciljeva	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nositelji i sudionici procesa: Ostali službenici JURA-e i ORT-a; Šefovi općinskih službi	Kontinuirano
Izrada i razmatranje polugodišnjih izvješća o realizaciji planova rada općinske uprave	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj općinskih službi, Rukovoditelj JURA-e Nositelji i sudionici procesa: Kolegij načelnika općine; Rukovoditelj JURA-e; Ostali službenici JURA-e i ORT-a	31.6. tekuće godine
Izrada godišnjih izvještaja o radu općinskih službi	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj općinskih službi Nositelji i sudionici procesa: Kolegij načelnika općine; Rukovoditelj JURA-e; Ostali službenici JURA-e i ORT-a	Do 15.4. tekuće godine (za prethodnu godinu)
Uključivanje Partnerske grupe u praćenje provođenja strategije lokalnog razvoja	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nositelji i sudionici u procesu: Ostali službenici JURA-e i ORT-a; Partnerska grupa	1. sastanak PG-a: Do 28.2. (za prethodnu godinu) 2. sastanak PG-a: Do 31.7. (za prvih 6 mjeseci tekuće godine)
Priprema i razmatranje Izvješća o razvoju (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nositelji i sudionici u procesu: Ostali službenici JURA-e i ORT-a; Šefovi općinskih službi	Do 28.2. Tekuće godine u odnosu na onu prethodnu godinu (za koju se priprema izvješće)

Priprema i razmatranje Godišnjeg izvješća o radu općinske uprave (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e zajedno s kabinetom načelnika općine Nositelji i sudionici procesa: Šefovi općinskih službi; Kolegij načelnika općine	Do 15.5. tekuće godine u odnosu na prethodnu godinu (za koju se priprema izvješće)
Usvajanje i objavljivanje Izvješća o razvoju (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: Načelnik općine Nositelji i sudionici procesa: Općinsko vijeće	Usvajanje do 15.5. tekuće godine u odnosu na onu za koju se priprema izvješće. Objavljivanje Izvješća je 7 dana po usvajanju godišnjeg izvješća.
Usvajanje i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o radu općine (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: Načelnik općine Nositelji i sudionici procesa: Općinsko vijeće	Usvajanje do 15.5. tekuće godine u odnosu na onu za koju se priprema izvješće. Objavljivanje Izvješća je 7 dana po usvajanju godišnjeg izvješća.
Ostale važne aktivnosti: ▪ Redovno ažuriranje web stranice JLS u domenu informacija koje se odnose na razvojne aktivnosti ▪ Redovni kontakti s višim razinama vlasti ▪ Uspostavljanje i unaprjeđenje međuopćinske/međuopćinske suradnje ▪ Pokretanje procesa finalne evaluacije strategije razvoja	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nosioci i sudionici: Ostali službenici JURA-e i članovi ORT-a	Kontinuirano

PRILOZI

PRILOG 1: INTEGRIRANI PREGLED LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE

Projekt /mjera	Ukupni očekivani ishod projekta/mjere (outcome)	Izvori financiranja		
		Proračun	Eksterni izvori	Ukupno
STRATEŠKI CILJ 1. RAZVIJENO GOSPODARSTVO I POVEĆAN STUPANJ VANJSKIH ULAGANJA				
Sektorski cilj 1.1. Razvijen sektor mikro, malih i srednjih poduzeća do 2027.g.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027. godine, povećan broj mikro, malih i srednjih poduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10 % u odnosu na 2021. godinu.; Ishod 2: Do 2027.g. razina realiziranih investicija unutar poslovnih zona iznosi najmanje 2.000.000 KM.; Ishod 3: Dijaspore je do 2027.g. realizirala investicije u ekonomski, društveni i okolišni razvoj općine u vrijednosti najmanje 1.000.000 KM. Ishod 4: Do 2027.g. otvoreno do 200 novih radnih mjesta u realnom sektoru.	Indikatori sektorskog cilja	• Broj mikro, malih i srednjih poduzeća na 1000 stanovnika • Vrijednost realiziranih investicija unutar poslovnih zona. • Broj novih radnih mjesta u realnom sektoru.
1.1.1. Program jačanja gospodarske suradnje s dijasporom				
1.1.1.1. Dijaspore program s Fondacijom MOZAIK, projekt lonac pro	Do 2027.g. ostvareno najmanje 5 novih investicija u gospodarski, društveni i okolišni razvoj općine od strane dijaspore	20.000,00	20.000,00	40.000,00
1.1.2. Program jačanja poslovnih zona				
1.1.2.1. Proširenje industrijske zone Sr. Omanjska	Do 2027. godine, povećan broj mikro, malih i srednjih poduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10 % u odnosu na 2021. godinu.;	100.000,00	200.000,00	300.000,00
1.1.2.2.Poduzetnička zona 'Srednja Omanjska' – rekonstrukcija prometnice - nastavak	Do 2027. godine, povećan broj mikro, malih i srednjih poduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10 % u odnosu na 2021. godinu.;	200.000,00	100.000,00	300.000,00
1.1.2.3.Poduzetnička	Do 2027. godine, povećan broj	200.000,00	300.000,00	500.000,00

zona 'Ularice' – faza radova – rekonstrukcija pristupnih prometnica	mikro, malih i srednjih poduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10 % u odnosu na 2021. godinu.;			
1.1.2.4.Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja mostova	Do 2027.g. razina realiziranih investicija unutar poslovnih zona iznosi najmanje 2.000.000 KM.;	0,00	100.000,00	100.000,00
1.1.2.5.Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja prometnica i ostale infrastrukture u zoni	Do 2027. godine, povećan broj mikro, malih i srednjih poduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10 % u odnosu na 2021. godinu.;	200.000,00	300.000,00	500.000,00
1.1.3. Program razvoja poduzetništva i MSP				
1.1.3.1. Uspostava industrijske zone Ularice	Do 2027.g. razina realiziranih investicija unutar poslovnih zona iznosi najmanje 2.000.000 KM.;	20.000,00	30.000,00	50.000,00
Sektorski cilj 1.2. Razvijena Primarna poljoprivredna proizvodnja do 2027.g	Očekivani sektorski ishodi	Do 2027.g. ostvareno najmanje 500.000 KM prihoda od plasmana povrća.;	Indikatori sektorskog cilja	Prihodi od proizvodnje povrća
1.2.1. Program razvoja plasteničke proizvodnje				
1.2.1.1. Socijalno – ekonomska podrška iznimno ranjivim obiteljima – dodjela platenika	Do 2027.g. količina povrća uzgojenog u zaštićenom prostoru na godišnjoj razini je za najmanje 30 % veća u odnosu na 2021.	20.000,00	20.000,00	40.000,00
Sektorski cilj 1.3. Razvijeni turistički potencijali općine Usora do 2027. g	Očekivani sektorski ishodi	Do 2027.g. ostvareno najmanje 150.000 KM prihoda od turističkih djelatnosti	Indikatori sektorskog cilja	Prihodi od turističkih djelatnosti
1.3.1. Program razvoja turizma				

1.3.1.1. Zaštita korita rijeke Usore te izgradnja pješačkih i biciklističkih staza	Do 2027. povećani prihodi od turističke djelatnosti za 10 % u odnosu na 2020.	200.000,00	0,00	200.000,00
UKUPNO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ		960.000,00	1.070.000,00	2.030.000,00

STRATEŠKI CILJ 2. UNAPRIJEĐEN ŽIVOTNI STANDARD I SIGURNOST GRAĐANA

Sektorski cilj 2.1 Unaprijeđena zdravstvena i socijalna sigurnost građana do 2027.g.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana uslugama socijalne zaštite za najmanje 10 % u odnosu na 2021. g.; Ishod 2: Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana uslugama zdravstvene zaštite za najmanje 15 % u odnosu na 2021. g.;	Indikatori sektorskog cilja	Anketa građana o zadovoljstvu uslugama socijalne zaštite. Anketa građana o zadovoljstvu uslugama zdravstvene zaštite.
2.1.1. Program unaprijeđena socijalne sigurnosti				
2.1.1.1 Izrada socijalne karte općine Usora	Do 2027.g. smanjen broj registriranih socijalno ugroženih obitelji za najmanje 20 % u odnosu na 2021.	10.000,00	0,00	10.000,00
2.1.2. Program unaprijeđena zdravstvenih usluga				
2.1.2.1. Izgradnja područne ambulante JU DZ primarijus dr. Mijo Grgić u Omanjskoj	Do 2027. povećani kapaciteti za pružanje primarne zdravstvene zaštite za 30 % u odnosu na 2020.	30.000,00	70.000,00	100.000,00
2.1.2.2. Proširenje zgrade JU primarijus dr. Mijo Grgić	Do 2027. povećani kapaciteti za pružanje primarne zdravstvene zaštite za 30 % u odnosu na 2020.	200.000,00	300.000,00	500.000,00
2.1.2.3. Kupovina rendgen aparata za dom zdravlja primarijus dr. Mijo Grgić	Do 2027. povećani kapaciteti za pružanje primarne zdravstvene zaštite za 30 % u odnosu na 2020.	100.000,00	200.000,00	300.000,00

Sektorski cilj 2.2 Smanjeni rizici od katastrofa do 2027.g.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027. zadovoljstvo građana radom CZ na sprečavanju posljedica prirodnih katastrofa veće je za najmanje 10 procentnih poena u odnosu na 2020.g.; Ishod 2: Do 2027. rizici od klizišta i mina smanjeni za kategoriju niže u odnosu na 2018.g.	Indikatori sektorskog cilja	Anketa o zadovoljstvu građana radom CZ; Kategorija rizika od klizišta Kategorija rizika od mina
2.2.1. Program jačanja kapaciteta CZ i vatrogasne postrojbe				
2.2.1.1. Izgradnja objekta vatrogasnog doma Ularice	Do 2027.g. izgrađen i u funkciju stavljen suvremeni vatrogasni dom i ispostavljena vatrogasan postrojba.	500.000,00	1.500.000,00	2.000.000,00
2.2.2. Program smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća				
2.2.2.1. Obrana i zaštita od poplave	Do 2027. smanjene štete od poplava za 20 % ba godišnjem nivou u odnosu na 2020.	0,00	2.000.000,00	2.000.000,00
Sektorski cilj 2.3. do 2027.g. svi mladi imaju pristup osnovnom i srednjem obrazovanju usklađenim s potrebama tržišta rada.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027.g. najmanje 70 % anketiranih roditelja je zadovoljno prostornim uvjetima u školi u kojima borave njihova djeca. Ishod 2: Do 2027.g. najmanje 70 % ispitanih učenika je zadovoljno obrazovnim programima u formalnom i neformalnom obrazovanju na teritoriji općine Usora	Indikatori sektorskog cilja	Anketa o zadovoljstvu roditelja o prostornim uvjetima u kojima se odvija obrazovanje Anketa o zadovoljstvu učenika obrazovnim programima u formalnom i neformalnom obrazovanju
2.3.1. Program unaprjeđenja obrazovne infrastrukture				
2.3.1.1. Dovršetak izgradnje moderne dvorane	Do 2027. unaprijeđena odgojno obrazovna infrastruktura na području općine izgradnjom novih sadržaja.	200.000,00	300.000,00	500.000,00
2.3.2. Program unaprjeđenja nastavnog sadržaja				

2.3.2.1. Opremanje školskih kabineta i nabava neophodne opreme	Do 2027. unaprijeđena odgojno obrazovna infrastruktura na području općine nabavkom neophodne opreme.	50.000,00	100.000,00	150.000,00
2.3.2.2. Uvođenje „Informatičkog smjera“ u srednjoj školi Mješovita srednja škola Stjepan Radić	Do 2027. unaprijeđen odgojno obrazovni proces i uvedena nova zanimanja u skladu s potrebama tržišta rada.	20.000,00	0,00	20.000,00
Sektorski cilj 2.4 Do 2027. godine povećan obuhvat djece institucionaliziran im oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja	Očekivani sektorski ishodi Ishod 1: Do 2027. godine broj djece koja koriste neke od usluga predškolske ustanove je povećan za najmanje 70 % u odnosu na 2021. godinu; Ishod 2: Do 2027. godine najmanje 70 % anketiranih roditelja je zadovoljno prostornim uvjetima predškolske ustanove u kojoj borave njihova djeca; Ishod 3: Do 2027. godine najmanje 70 % anketiranih roditelja je zadovoljno odgojno-obrazovnim programima i drugim uslugama koje nudi predškolska ustanova		Indikatori sektorskog cilja	Podatci o broju djece koja koriste usluge predškolske ustanove; Anketa o zadovoljstvu roditelja prostornim uvjetima predškolske ustanove; Anketa o zadovoljstvu roditelja odgojno-obrazovnim programima i uslugama koje nudi predškolska ustanova.
2.4.1. Program unaprjeđenja predškolskog odgoja i obrazovanja				
2.4.1.1. Izgradnja vrtića	Do 2027. godine broj djece koja koriste usluge predškolske ustanove povećan za 70 % u odnosu na 2021. godinu te povećano zadovoljstvo roditelja;	500.000,00	1.300.000,00	1.800.000,00
2.4.1.2. Završni radovi gradnje vrtića	Do 2027. godine broj djece koja koriste usluge predškolske ustanove povećan za 70 % u odnosu na 2021. godinu te povećano zadovoljstvo roditelja;	100.000,00	300.000,00	400.000,00

2.4.1.3. Opremanje nove zgrade vrtića	Do 2027. godine broj djece koja koriste usluge predškolske ustanove povećan za 70 % u odnosu na 2021. godinu te povećano zadovoljstvo roditelja;	30.000,00	270.000,00	300.000,00
Sektorski cilj 2.5 Poboljšani sportsko-kulturni sadržaji i učinkovitost lokalne uprave do 2027.g.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027.g. zadovoljstvo građana sportskim i kulturnim dešavanjima uvećano za najmanje 10 % u odnosu na 2021.g.; Ishod 2: Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana kvalitetom usluge javne uprave za najmanje 20 % u odnosu na 2021. g.; Ishod 3: Do 2025.g. potpisan sporazum s donatorima/investitorima o financiranju izgradnje zgrade muzeja.	Indikatori sektorskog cilja	Anketa o zadovoljstvu građana sportskim i kulturnim dešavanjima na području JLS; Anketa o zadovoljstvu građana kvalitetom usluge javne uprave. Sporazum s donatorima / investitorima o financiranju izgradnje zgrade muzeja.
2.5.1. Program unaprjeđenja sportske i kulturne infrastrukture i kulturnih sadržaja				
2.5.1.1. Izgradnja kulturnog centra u Sivši	Do 2027.g. najmanje 1.000 građana na godišnjem nivou posjeti sportske i kulturne događaje organizirane u kulturnom centru	500.000,00	1.500.000,00	2.000.000,00
2.5.1.2. Izgradnja igrališta za djecu i vanjski fitness, lokalitet Žabljak općina Usora	Do 2027.g. najmanje 1.000 građana na godišnjem nivoukoristi sportsku infrastrukturu.	50.000,00	50.000,00	100.000,00
2.5.2. Program unaprjeđenja lokalne uprave				
2.5.2.1. Unaprjeđenje učinkovitosti lokalne uprave kroz pojednostavljenje procedura i uspostavljanje	Do 2027. godine smanjeno korištenje papira u općinskoj administraciji za 20 % u odnosu na 2020.	25.000,00	25.000,00	50.000,00

digitalnog arhiva				
2.5.2.2. Uspostava sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK), te korištenje elektroničke platforme za uspostavu i upravljanje sustavom FUK	Do 2027. povećana učinkovitost financijskog upravljanja općinske administracije za 20 % u odnosu na 2020.	10.000,00	0,00	10.000,00
Sektorski cilj 2.6 Unaprijeđena lokalna putna infrastruktura do 2027.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027.g. broj kilometara novoizgrađenih / saniranih lokalnih cesta veći za 20 % u odnosu na 2020.	Indikatori sektorskog cilja	Ugovori s izvođačima radova
2.6.1. Program izgradnje i unaprijeđenja lokalne putne infrastrukture				
2.6.1.1. Rekonstrukcija lokalnih prometnica	Do 2027.g. broj kilometara saniranih lokalnih cesta veći za 20 % u odnosu na 2020.	300.000,00	500.000,00	800.000,00
2.6.1.2. Izgradnja moderne prometne infrastrukture	Do 2027.g. broj kilometara novoizgrađenih lokalnih cesta veći za 20 % u odnosu na 2020.	400.000,00	600.000,00	1.000.000,00
2.6.1.3. Izrada projektne dokumentacije za most preko rijeke Usore	Do 2027.g. broj kilometara novoizgrađenih lokalnih cesta veći za 20 % u odnosu na 2020.	30.000,00	0,00	30.000,00
2.6.1.4. Izrada projektne dokumentacije za spajanje PZ "Srednja Omanjska"- PZ "Žabljak"	Do 2027.g. razina realiziranih investicija unutar poslovnih zona iznosi najmanje 2.000.000 KM.;	0,00	15.000,00	15.000,00
UKUPNO ZA DRUŠTVENI SEKTOR		3.055.000,00	9.030.000,00	12.085.000,00

STRATEŠKI CILJ 3. PRIMIJENJENA NAČELA DUGOROČNO ODRŽIVOG RAZVOJA I UNAPRIJEĐENA ZAŠTITA OKOLIŠA

Sektorski cilj 3.1 Unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura do 2027.g.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027.g. pokrivenost građana kanalizacionom mrežom je za najmanje 10 % veće u odnosu na 2020.g. Ishod 2: Do 2022.g. pokrivenost domaćinstava vodovodnom mrežom veća za 10 %	Indikatori sektorskog cilja	Izvješće JKP i Općinskog načelnika
3.1.1. Program izgradnje kanalizacionog sustava				
3.1.1.1. Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Makljenovac	Do 2027.g. pokrivenost građana kanalizacionom mrežom je za najmanje 10 % veće u odnosu na 2020.g.	20.000,00	10.000,00	30.000,00
3.1.1.2. Program izgradnje kanalizacijskog sustava Faza – projektiranje – Alibegovci	Do 2027.g. pokrivenost građana kanalizacionom mrežom je za najmanje 10 % veće u odnosu na 2020.g.	20.000,00	10.000,00	30.000,00
3.1.1.3. Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Sr. Omanjska	Do 2027.g. pokrivenost građana kanalizacionom mrežom je za najmanje 10 % veće u odnosu na 2020.g.	20.000,00	10.000,00	30.000,00
3.1.2. Program izgradnje vodovodnog sustava				
3.1.2.1. Poboljšanje usluga vodoopskrbe	Do 2027.g. stanovnici općine se kontinuirano snabdijevaju bistrom pitkom vodom, bez zamućenja.	100.000,00	200.000,00	300.000,00
Sektorski cilj 3.2 Unaprijeđeni kapaciteti JKP do 2027.g..	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2022.g. zadovoljstvo građana uslugama JKP je za 10 procentnih poena veće u odnosu na 2021.g.; Ishod 2: Do 2027.g. ostvareno najmanje 20.000 KM prihoda od prodaje selektiranog otpada na godišnjem nivou.	Indikatori sektorskog cilja	Anketa o zadovoljstvu građana uslugama JKP Iznos ostvarenog prihoda od prodaje selektiranog otpada.
3.2.1. Program unaprjeđenja usluga JKP				
3.2.1.1. Jačanje kapaciteta JKP "USORA" d.o.o. Sivša	Do 2027. prihodi od pruženih usluga JKP „Usora“ povećani za 10 % u odnosu na 2020.	50.000,00	250.000,00	300.000,00
3.2.2. Program selektiranog prikupljanja otada				

3.2.2.1. Formiranje zelenih otoka u naseljenim mjestima	Do 2027.g najmanje 50 % stanovništva sudjeluje u prikupljanju elektronskog otpada	100.000,00	100.000,00	200.000,00
3.2.2.2. Razdvajanje otpada na mjestu nastanka otpada (odvojeno prikupljanje plastike, stakla i kućnog otpada)	Do 2027.g. najmanje 2000 t selektivno prikupljanog otpada plasirano na dalju obradu	100.000,00	200.000,00	300.000,00
Sektorski cilj 3.3 Unaprijeđena energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije do 2027.g.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do 2027.g. iznos troškova javne rasvjete po jednom rasvjetnom tijelu je manji za najmanje 20 % u odnosu na 2020.g.;	Indikatori sektorskog cilja	Iznos troškova javne rasvjete po jednom rasvjetnom tijelu;
3.3.1. Program primjene energetske učinkovitosti				
3.3.1.1. Zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete s LED lampama	Do 2027.g. količina potrošnje energije po jednom rasvjetnom tijelu je 30 % manja u odnosu na 2020.g.	30.000,00	30.000,00	60.000,00
3.3.2. Program korištenja obnovljivih izvora energije				
3.3.2.1. Prelazak javne rasvjete na solarno napajanje	Do 2027.g. najmanje 10 rasvjetnih tijela javne rasvjete se napaja energijom iz solarnog sustava.	50.000,00	150.000,00	200.000,00
UKUPNO ZA ZAŠTITU OKOLIŠA		490.000,00	960.000,00	1.450.000,00

PRILOG 2: Tablica varijabli za praćenje indikatora Integrirane strategije lokalnog razvoja općine Usora 2022. – 2027.

Naziv varijable	Tip	Definicija	Vremenski okvir praćenja	Službena statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije
STRATEŠKI CILJ 1. RAZVIJENO GOSPODARSTVO I POLJOPRIVREDA.				

Broj zaposlenih						Osnovni	Zaposleni su osobe za koje je dostavljen obrazac za prijavu zaposlenih nadležnoj poreskoj službi.					2016– 2027	Izvjeshće Federalnog zavoda za statistiku.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika						Osnovni	Broj poslovnih subjekata sa sjedištem ili poslovnicom na području općine Usora koji su registrirani u poreskoj upravi (doo, dd ili dno) ili nadležnoj općinskoj službi (obrta) .					2016-2027	Izvjeshće poreske uprave i Izvjeshće nadležne općinske službe pri kojoj se registriraju obrti.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Broj stanovnika						Izvedeni	Broj stanovnika koji su se izjasnili da žive na općini Usora.					2016-2027	Godišnji statistički bilten Federalnog zavoda za Statistiku.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Indeks razvijenosti općine						Osnovni	Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te se na temelju odstupanja vrijednosti pokazatelja od državnog prosjeka jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstavaju u skupine razvijenosti.					2016-2027	Izvjeshće Federalnog zavoda za statistiku.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
SEKTORSKI CILJ 1.1. Razvijeno sektor mikro, malih i srednjih poduzeća do 2027. g													
Broj mikro, malih i srednjih poduzeća						Osnovni	Mikro, mala ili srednja poduzeća predstavljaju pravne osobe registrirana kod nadležnog suda, klasificirana prema broju uposlenih i prometu.					2016-2027	Izvjeshće nadležnog suda na zahtjev općine.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Iznos realiziranih investicija unutar poslovnih zona						Osnovni	Vrijednost potpisanih ugovora odnosno investicionih ulaganja unutar poslovnih zona					2016-2027	Izvjeshće općinske Službe za financije i gospodarstvo
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		

Iznos investicija stranih investitora i dijaspore u gospodarski, društveni i okolišni razvoj općine						Osnovni	Vrijednost realiziranih investicija podržanih od strane stranih investitora i dijaspore u oblasti gospodarskog, društvenog i okolišnog razvoja					2016-2027	Izvešće općinske Službe za financije i gospodarstvo, Izvešće implementatora projekta
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Broj novih radnih mjesta u realnom sektoru						Osnovni	Broj novih prijava uposlenika evidentiranih kod nadležnih poreskih službi, ali se ne odnosi na broj uposlenika zaposlenih u državnim agencijama, zavodima, javnim ustanovama ili institucijama.					2016-2027	Izvešće poreske službe na zahtjev općine.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
1.1.1.1. Projekt: Dijaspore program s Fondacijom MOZAIK, projekt Ionac pro													
Program rada						Izlaz	Uspostavljen program rada sa dijasporom koji je usvojen od strane pokrovitelja projekta ili implementatora.					2016-2027	Izvešće općinske Službe za financije i gospodarstvo, Izvešće implementatora projekta
Broj investicija						Ishod	Broj novih investicija u ekonomski, društveni i okolišni razvoj općine					2016-2027	Izvešće općinske Službe za financije i gospodarstvo, Izvešće implementatora projekta
1.1.2.1. Projekt: Proširenje industrijske zone Sr. Omanjska													
Broj građevinskih parcela						Izlaz	Proširena industrijska zona za najmanje 3 građevinske parcele					2022-2027	Urbanistička i projektno-tehnička dokumentacija proširenja industrijske zone.
Prostorno planska dokumentacija						Izlaz	Prostorno – planska dokumentacija usklađena s regulacionim planovima općine na osnovu koje je moguće dobiti odobrenje za građenje.					2022-2027	Izvešće revizije projekta. Suglasnosti Službe za graditeljstvo i prostorno uređenje
Izgrađena osnovna infrastruktura						Izlaz	Projektno - tehnička dokumentacija uređenja prostora zone					2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Broj poslovnih subjekata						Ishod	Broj registriranih poslovnih subjekata koji djelatnost obavljaju u sklopu zone u odnosu na 2020. godinu					2022-2027	Izvešće o radu poslovne zone.
1.1.2.2. Projekt: Poduzetnička zona 'Srednja Omanjska' rekonstrukcija prometnice - nastavak													
Dužina asfaltiranih prometnica						Izlaz	Duljina asfaltiranih prometnica u sklopu zone					2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Kapacitet zone						Ishod	Popunjenost prostornih kapaciteta zone					2022-2027	Izvešće o radu zone.

1.1.2.3. Projekt: Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – rekonstrukcija pristupnih prometnica												
Dužina asfaltiranih prometnica							Izlaz	Duljina asfaltiranih prometnica u sklopu zone			2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Kapacitet zone							Ishod	Popunjenost prostornih kapaciteta zone			2022-2027	Izvešće o radu zone.
1.1.2.4. Projekt: Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja mostova												
Dužina asfaltiranih prometnica							Izlaz	Duljina mostova u sklopu zone			2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Kapacitet zone							Ishod	Popunjenost prostornih kapaciteta zone			2022-2027	Izvešće o radu zone.
1.1.2.5. Projekt: Poduzetnička zona 'Ularice' – faza radova – izgradnja prometnica i ostale infrastrukture u zoni												
Dužina asfaltiranih prometnica							Izlaz	Duljina izgrađenih prometnica u sklopu zone			2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Ostala infrastruktura							Izlaz	Količina (duljina) prateće infrastrukture			2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Kapacitet zone							Ishod	Popunjenost prostornih kapaciteta zone			2022-2027	Izvešće o radu zone.
1.1.3.1. Mjera: Uspostava industrijske zone Ularice												
Broj građevinskih parcela							Izlaz	Uspostavljene najmanje 3 građevinske parcele			2022-2027	Urbanistička i projektno-tehnička dokumentacija proširenja industrijske zone.
Prostorno planska dokumentacija							Izlaz	Prostorno – planska dokumentacija usklađena s regulacionim planovima općine na osnovu koje je moguće dobiti odobrenje za građenje.			2022-2027	Izvešće revizije projekta. Suglasnosti Službe za graditeljstvo i prostorno uređenje
Izgrađena osnovna infrastruktura							Izlaz	Projektno - tehnička dokumentacija uređenja prostora zone			2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Broj poslovnih subjekata							Ishod	Broj registriranih poslovnih subjekata koji djelatnost obavljaju u sklopu zone u odnosu na 2020. godinu			2022-2027	Izvešće o radu poslovne zone.
SEKTORSKI CILJ 1.2. Razvijena primarna poljoprivredna proizvodnja do 2027.g.												
Prihod od plasmata voća i povrća. (iznos u KM)							Osnovni	Ukupan iznos prihoda poljoprivrednih gazdinstva koja se bave proizvodnjom povrća i koja su registrirana u registru poljoprivrednih gazdinstva te ostvaruju poticaje za proizvodnju povrća.			2022-2027	Izvešće službe za financije i gospodarstvo.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	

1.2.1.1 Projekt: Socijalno – ekonomska podrška iznimno ranjivim obiteljima – dodjela plastenika												
Broj podržanih poljoprivrednih proizvođača							Izlaz	Broj poljoprivrednih proizvođača podržanih u formiranju novih površina pod plasticima/staklenicima u svrhu poljoprivredne proizvodnje.			2022-2027	Izvešće službe za financije i gospodarstvo.
Površina[m2]							Izlaz	Površina koja je dodatno zaštićena plasticima/staklenicima			2022-2027	Izvešće službe za financije i gospodarstvo.
Proizvedene količine							Ishod	Količina povrća uzgojenog u zaštićenom prostoru na godišnjoj razini u odnosu na 2021. godinu.			2022-2027	Izvešće službe za financije i gospodarstvo.
SEKTORSKI CILJ 1.3. Razvijeni turistički potencijali općine Usora do 2027. g.												
Prihod od turističke djelatnosti. (iznos u KM)							Osnovni	Ukupan iznos prihoda fizičkih i pravnih osoba koja ostvaruju prihode od turističkih djelatnosti.			2022-2027	Izvešće službe za financije i gospodarstvo.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		2023	2024	2025	2026	2027
1.3.1.1 Projekt: Zaštita korita rijeke Usore te izgradnja pješačkih i biciklističkih staza												
Dužina uređenog korita i izgrađene biciklističke staze							Izlaz	Uređenje najmanje 5 km riječnog korita i izgrađena 4 kilometra biciklističkih staza.			2022-2027	Urbanistička i projektno-tehnička dokumentacija.
Prostorno planska dokumentacija							Izlaz	Prostorno – planska dokumentacija usklađena s regulacionim planovima općine na osnovu koje je moguće dobiti odobrenje za građenje.			2022-2027	Izvešće revizije projekta. Suglasnosti Službe za graditeljstvo i prostorno uređenje
Izgrađena osnovna infrastruktura							Izlaz	Projektno - tehnička dokumentacija uređenja prostora i izgrađenj biciklističke staze			2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Broj turista - posjetitelja							Ishod	Broj turista koji koriste novoizgrađene sadržaje			2022-2027	Izvešće o broju posjeta.

Naziv varijable	Tip	Definicija	Vremenski okvir praćenja	Službena statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije
STRATEŠKI CILJ 2. UNAPRIJEĐEN ŽIVOTNI STANDARD I SIGURNOST GRAĐANA				
Migracioni saldo	Izvedeni	Odnos broja stanovnika koji su napustili općinu u odnosu na broj stanovnika koji je doselio u općinu.	2016– 2027	Nadležna općinska služba za praćenje demografskih podataka, Statistički bilten Federalnog zavoda za

														statistiku.	
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027				
Rizici od poplava i klizišta						Osnovni	Kategorizacija rizika od poplava sa osnovnim parametrima ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara poplavama na području općine. (Vrlo visok, Visok, Umjeren, Nizak, izričito nizak). Aktivnostima osigurati stepen niži nivo rizika u odnosu na 2020. godinu				2016– 2027		Procjena ugroženosti općine na prirodne i druge nesreće; Izvješće službe za civilnu zaštitu i vatrogasne postrojbe.		
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027				
Iznos socijalnih transfera						Osnovni	Najvažniji socijalni transferi sa stajališta redukcije siromaštva jesu mirovine, naknade za vrijeme nezaposlenosti, obiteljske naknade i naknade socijalne pomoći. Implementacijom programa i mjera smanjiti iznos socijalnih transfera za 5 % u odnosu na 2020. godinu.				2016– 2027		Statistički bilten Federalnog zavoda za statistiku, Izvješće službe za socijalni rad.		
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027				
SEKTORSKI CILJ 2.1. Unaprijeđena zdravstvena i socijalna sigurnost građana do 2027.g.															
Anketa građana o zadovoljstvu uslugama socijalne zaštite.						Osnovni	Broj zadovoljnih građana općine mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu građana uslugama socijalne zaštite, gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)				2016– 2027		Izvješće o provedenoj anketi, Izvješće službe za socijalni rad.		
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027				
Anketa građana o zadovoljstvu uslugama zdravstvene zaštite						Osnovni	Broj zadovoljnih građana općine mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu građana uslugama zdravstvene zaštite, gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)				2016– 2027		Izvješće o provedenoj anketi, Izvješće o radu JU Dom zdravlja		
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027				

2.1.1.1 Projekt: Izgrada socijalne karte općine Usora.				
Izrađena socijalna karta općineUsora	Izlaz	Izrađena socijalna karta u elektroničkom obliku s podacima svih korisnika socijalne pomoći, klasificiranih prema „ranjivim grupama“ kao i vrstama pomoći koje koriste.	2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Broj registriranih socijalno ugroženih porodica	Ishod	Socijalno ugrožene porodice su porodice u teškom materijalnom stanju i kao takve registrirane su u centru za socijalni rad općine Usora.	2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
2.1.2.1 Projekt: Izgradnja područne ambulate JU DZ primarijus dr. Mijo Grgić u Omanjskoj				
Površina prostora ambulate [m ²]	Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija	2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Površina prostora vanjskog uređenja objekta [m ²]	Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija.	2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Broj timova obiteljske medicine	Ishod	Broj timova obiteljske medicine angažiranih na pružanju zdravstvenih usluga u područnoj ambulanti u Omajskoj.	2022-2027	Izvješće JU DZ primarijus dr. Mijo Grgić
2.1.2.2 Projekt: Proširenje zgrade JU primarijus dr. Mijo Grgić				
Površina prostora zgrade [m ²]	Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija	2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Površina prostora vanjskog uređenja objekta [m ²]	Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija.	2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Broj timova obiteljske medicine	Ishod	Broj timova obiteljske medicine angažiranih na pružanju zdravstvenih usluga u područnoj ambulanti MZ Ozimica.	2022-2027	Izvješće JU DZ primarijus dr. Mijo Grgić
2.1.2.3 Projekt: Kupovina rendgen aparata za dom zdravlja primarijus dr. Mijo Grgić				
Prostor ordinacije	Izlaz	Rekonstruiran prostor radiološke ordinacije u skladu s projektno - tehničkom dokumentacijom.	2022-2027	Izvješće Implementatora projekta.
Rentgen aparat	Izlaz	Tehnička dokumentacija o nabavci, ugradnji i kalibraciji aparata	2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Broj osoba koje su koristile usluge rentgen aparata	Ishod	Broj stanovnika općine koji su koristili nove usluge	2022-2027	Izvješće o radu Doma zdravlja.
SEKTORSKI CILJ 2.2. Smanjeni rizici od katastrofa do 2027.g.				
Anketa o zadovoljstvu građana radom CZ	Osnovni	Broj zadovoljnih građana općine mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu građana radom	2022-2027	Izvješće općinske službe za civilnu zaštitu i vatrogasne

							službi i jedinica civilne zaštite na području općine, gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)						jedinice. Izvješće o provedenoj anketi.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Kategorija rizika od klizišta.						Pomoćni	Kategorizacija rizika od klizišta sa osnovnim parametrima ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara klizištima na području općine. (Vrlo visok, Visok, Umjeren, Nizak, izričito nizak)					2022-2027	Procjena ugroženosti općine na prirodne i druge nesreće; Izvješće općinske službe za civilnu zaštitu i vatrogasne jedinice.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Kategorija rizika od mina.						Pomoćni	Kategorizacija rizika od mina sa osnovnim parametrima ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara minama na području općine. (Vrlo visok, Visok, Umjeren, Nizak, izričito nizak)					2018-2022	Procjena ugroženosti općine na prirodne i druge nesreće; Izvješće općinske službe za civilnu zaštitu i vatrogasne jedinice.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
2.2.1.1 Projekt: Izgradnja objekta vatrogasnog doma Ularice													
Površina prostora zgrade [m ²]						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija					2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Površina prostora vanjskog uređenja objekta [m ²]						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija.					2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Broj profesionalnih vatrogasaca						Izlaz	Broj vatrogasaca s kojima je potpisan ugovor o angažmanu (ugovor o radu ili ugovor o djelu).					2022-2027	Izvješće implementatora projekta
Broj intervencija profesionalne vatrogasne postrojbe						Ishod	Lista svih registriranih dojava od strane dispečera vatrogasne postrojbe i lista intervencija vatrogasne postrojbe.					2022-2027	Izvješće općinske službe za civilnu zaštitu.
2.2.2.1 Projekt: Obrana i zaštita od poplave													
Površina izgrađenih obaloutvrda						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija					2022-2027	Izvješće implementatora projekta.
Broj intervencija na saniranju šteta						Ishod	Lista svih intervencija na području općine s ciljem saniranja šteta nastalih poplavama.					2022-2027	Izvješće općinske službe za civilnu zaštitu.

SEKTORSKI CILJ 2.3. Do 2027.g. svi mladi imaju pristup osnovnom i srednjem obrazovanju usklađenim sa potrebama tržišta rada.												
Anketa o zadovoljstvu roditelja o prostornim uvjetima u kojima se odvija obrazovanje.						Osnovni	Broj zadovoljnih roditelja prostornim uvjetima u školi u kojima borave njihova djeca, mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu roditelja gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)				2022-2027	Izvešće o provedenoj anketi.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Anketa o zadovoljstvu učenika obrazovnim programima u formalnom obrazovanju.						Osnovni	Broj učenika zadovoljnih obrazovnim programima u formalnom obrazovanju na teritoriji općine Usora, mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu učenika, gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)				2022-2027	Izvešće o provedenoj anketi.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
2.3.1.1 Projekt: Dovršetak izgradnje moderne dvorane												
Izgrađena površina dvorane [m ²]						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija odobrena od strane revizije projekta i na osnovu koje je dobivena dozvola za građenje.				2022-2027	Izvešće implementatora projekta.
Broj učenika korisnika dvorane						Ishod	Broj učenika upisanih u školu na godišnjem nivou.				2022-2027	Izvešće menadžmenta škole
2.3.2.1 Projekt: Opremanje školskih kabineta i nabava neophodne opreme												
Nabavka multimedijalnih sredstava i tehničke potpore: pametne ploče, tableti, računala, 3d printeri, roboti.						Izlaz	Tehnička dokumentacija opreme koja je nabavljena, otpremnice ili računi za nabavljenu opremu.				2022-2027	Izvešće implementatora projekta.
Broj učenika						Ishod	Broj učenika koji pohađa nastavu..				2022-2027	Izvešće menadžmenta škole
2.3.2.2 Projekt: Uvođenje „Informatičkog smjera“ u srednjoj školi Mješovita srednja škola Stjepan Radić												
Broj osoba koje provode nastavni proces						Izlaz	Broj osoba u svojstvu profesora koje sudjeluju				2022-2027	Izvešće implementatora

						u implementaciji projekta.						projekta.	
Broj educiranih učenika						Ishod	Broj učenika koji su završili informatički smjer				2022-2027	Izvešće menadžmenta škole.	
Broj učenika zainteresiranih za strukovna zanimanja						Ishod	Broj učenika koji završava osnovne škole i koji je zainteresiran za upis u škole sa strukovnim zanimanjima.				2022-2027	Izvešće službe za opću upravu i društvene djelatnosti	
SEKTORSKI CILJ 2.4. Do 2027. godine povećan obuhvat djece institucionaliziranim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja													
Anketa o zadovoljstvu roditelja o prostornim uvjetima u kojima se odvija predškolski odgoj.						Osnovni	Broj zadovoljnih roditelja prostornim uvjetima u vrtiću u kojima borave njihova djeca, mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu roditelja gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)				2022-2027	Izvešće o provedenoj anketi.	
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
2.4.1.1. Projekt: Izgradnja vrtića													
Izgrađena površina vrtića [m ²]						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija odobrena od strane revizije projekta i na osnovu koje je dobivena dozvola za građenje.				2022-2027	Izvešće implementatora projekta.	
Broj djece korisnika vrtića						Ishod	Broj djece upisane u vrtić na godišnjem nivou.				2022-2027	Izvešće menadžmenta vrtića	
2.4.1.2. Projekt: Završni radovi gradnje vrtića													
Izgrađena površina vrtića [m ²]						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija odobrena od strane revizije projekta i na osnovu koje je dobivena dozvola za građenje.				2022-2027	Izvešće implementatora projekta.	
Broj djece korisnika vrtića						Ishod	Broj djece upisane u vrtić na godišnjem nivou.				2022-2027	Izvešće menadžmenta vrtića	
2.4.1.3. Projekt: Opremanje nove zgrade vrtića													
Nabavljena oprema						Izlaz	Tehnička dokumentacija opreme koja je nabavljena, otpremnice ili računi za nabavljenu opremu.				2022-2027	Izvešće implementatora projekta.	
Broj djece korisnika vrtića						Ishod	Broj djece upisane u vrtić na godišnjem nivou.				2022-2027	Izvešće menadžmenta vrtića	
SEKTORSKI CILJ 2.5. Poboljšani sportsko-kulturni sadržaji i učinkovitost lokalne uprave do 2027.g.													

Anketa o zadovoljstvu građana sportskim i kulturnim dešavanjima na području JLS						Osnovni	Broj građana zadovoljnih sportskim i kulturnim dešavanjima na teritoriji JLS, mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu građana gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)					2022-2027	Izvešće o provedenoj anketi.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Anketa o zadovoljstvu građana kvalitetom usluge javne uprave						Osnovni	Broj građana zadovoljnih kvalitetom usluge javne uprave, mjeren na osnovu anketa o zadovoljstvu građana gradirana po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)					2022-2027	Izvešće o provedenoj anketi.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Sporazum sa donatorima/investitorima o financiranju izgradnje infrastrukture						Osnovni	Potpisan sporazum s donatorima i investitorima o financiranju izgradnje infrastrukture dostupan u tiskanom obliku.					2022-2027	Izvešće nadležne općinske službe.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
2.5.1.1 Projekt: Izgradnja kulturnog centra u Sivši													
Izgrađen kulturni centar u Sivši						Izlaz	Tehničko – projektna dokumentacija odobrena od strane Revidenta projekta, na osnovu koje je dobivena dozvola za građenje.					2022-2027	Izvešće implementatora projekta.
Broj građana koji posjećuju kulturni centar						Ishod	Broj građana koji na godišnjem nivou posjeti kulturne događaje organizirane u kulturnim centru					2022-2027	Izvešće menadžmenta sportske dvorane.
2.5.1.2 Projekt: Izgradnja igrališta za djecu i vanjski fitnes, lokalitet Žabljak općina Usora													
Izgrađeno igralište i vanjski fitnes						Izlaz	Tehničko – projektna dokumentacija odobrena od strane Revidenta projekta, na osnovu koje je dobivena dozvola za građenje.					2021-2022	Izvešće implementatora projekta.
Broj građana koji posjećuju izgrađene sadržaje						Ishod	Broj građana koji na godišnjem nivou koriste izgrađene sadržaje.					2021-2022	Izvešće upravitelja igralištem.
2.5.2.1 Projekt: Unapređenje učinkovitosti lokalne uprave kroz pojednostavljenje procedura i uspostavljanje digitalnog arhiva													

Izrađena projektna dokumentacija						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija izrađena i odobrena				2022-2027		Izvešće implementatora projekta.
Broj korisnika digitaliziranih procedura						Ishod	Broj građana i uposlenika JLS koji koriste digitalizirane usluge				2022-2027		Izvešće implementatora projekta.
2.5.2.2 Projekt: Uspostava sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK), te korištenje elektroničke platforme za uspostavu i upravljanje sustavom FUK													
Izrađena projektna dokumentacija						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija za uspostavu FUK izrađena sukladno zakonu				2022-2027		Izvešće implementatora projekta.
Uspostavljena elektronička platforma						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija i oprema za uspostavu platforme				2022-2027		Izvešće implementatora projekta.
Broj korisnika digitaliziranih procedura						Ishod	Broj građana i uposlenika JLS koji koriste digitalizirane usluge				2022-2027		Izvešće implementatora projekta.
SEKTORSKI CILJ 2.6. Unaprijeđena lokalna putna infrastruktura do 2027.													
Izvešća o provedenoj sanaciji i izgradnji lokalnih cesta						Osnovni	Dužina saniranih i novoizgrađenih cesta na području općine u km.				2022-2027		Izvešće nadzora radova.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
2.6.1.1. Projekt: Rekonstrukcija lokalnih prometnica													
Dužina asfaltiranih prometnica						Izlaz	Duljina asfaltirane prometnice				2022-2027		Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Broj korisnika						Ishod	Broj stanovnika koji svakodnevno prometuju rekonstruiranom prometnicom				2022-2027		Izvešće Službe za gospodarstvo i financije.
2.6.1.2. Projekt: Izgradnja moderne prometne infrastrukture													
Dužina asfaltiranih prometnica						Izlaz	Duljina asfaltirane prometnice				2022-2027		Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Broj korisnika						Ishod	Broj stanovnika koji svakodnevno prometuju izgrađenim prometnicama				2022-2027		Izvešće Službe za gospodarstvo i financije.
2.6.1.3. Projekt: Izrada projektne dokumentacije za most preko rijeke Usore													
Izrađena projektna dokumentacija						Izlaz	Projektno – tehnička dokumentacija izrađena i odobrena				2022-2027		Izvešće implementatora projekta.
Broj korisnika						Ishod	Broj stanovnika koji svakodnevno prometuju mostom				2022-2027		Izvešće Službe za gospodarstvo i financije.

2.6.1.4. Projekt: Izrada projektne dokumentacije za spajanje PZ "Srednja Omanjska"- PZ "Žabljak"				
Broj građevinskih parcela	Izlaz	Uspostavljene najmanje 3 građevinske parcele	2022-2027	Urbanistička i projektno-tehnička dokumentacija proširenja zone.
Prostorno planska dokumentacija	Izlaz	Prostorno – planska dokumentacija usklađena s regulacionim planovima općine na osnovu koje je moguće dobiti odobrenje za građenje.	2022-2027	Izvešće revizije projekta. Suglasnosti Službe za graditeljstvo i prostorno uređenje
Izgrađena osnovna infrastruktura	Izlaz	Projektno - tehnička dokumentacija uređenja prostora zone	2022-2027	Izvešće nadzornog organa ili komisije za tehnički prijem.
Broj poslovnih subjekata	Ishod	Broj registriranih poslovnih subjekata koji djelatnost obavljaju u sklopu zone u odnosu na 2020. godinu	2022-2027	Izvešće o radu zone.

Naziv varijable						Tip	Definicija						Vremenski okvir praćenja	Zvanična statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije
STRATEŠKI CILJ 3. PRIMJENJENA NAČELA DUGOROČNO ODRŽIVOG RAZVOJA I UNAPRIJEĐENA ZAŠTITA OKOLIŠA														
Broj stanovnika obuhvaćenih sustavom odvodnje otpadnih voda						Osnovni	Broj zaključenih ugovora domaćinstava s davateljem usluge odvodnje otpadnih voda.						2022- 2027	Izvešće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027			
Anketa o zadovoljstvu građana uslugama odvoza krutog otpada						Osnovni	Odgovor na pitanje: „Koliko ste zadovoljni uslugama odvoza krutog otpada?“ gradirani po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)						2022- 2027	Anketa o zadovoljstvu građana, Izvešće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027			
Broj domaćinstava koja se snabdijevaju kontroliranom pitkom vodom						Osnovni	Broj zaključenih ugovora domaćinstava sa isporučiteljem usluge kontrolirane pitke vode.						2022- 2027	Izvešće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027			

SEKTORSKI CILJ 3.1. Unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura do 2027.g.												
Anketa o zadovoljstvu građana odvodnjom otpadnih voda (kanalizacijom)						Osnovni	Odgovor na pitanje: „Koliko ste zadovoljni uslugama odvodnje otpadnih voda?“ gradirani po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)					2022- 2027 Anketa o zadovoljstvu građana, Izvješće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Anketa o zadovoljstvu građana vodosnabdijevanjem.						Osnovni	Odgovor na pitanje: „Koliko ste zadovoljni uslugama vodosnabdijevanja?“ gradirani po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan)					2022–2027 Anketa o zadovoljstvu građana, Izvješće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
3.1.1.1. Projekt: Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Makljenovac												
Dužina projektiranog kanalizacijskog kolektora.						Izlaz	Potvrda o izradi projektne dokumentacije od strane kontrole ili nadležne inspekcije u tiskanoj ili elektroničkoj formi					2022-2027 Izvješće implementatora projekta
Broj domaćinstava prigradskih naselja pokrivenih uslugama pročišćavanja otpadnih voda						Ishod	Broj ugovora o usluzi odvodnje otpadnih voda zaključen između domaćinstava i davatelja usluge					2022-2027 Izvješće JP Komunalno
3.1.1.2. Projekt: Program izgradnje kanalizacijskog sustava Faza – projektiranje – Alibegovci												
Dužina projektiranog kanalizacijskog kolektora.						Izlaz	Potvrda o izradi projektne dokumentacije od strane kontrole ili nadležne inspekcije u tiskanoj ili elektroničkoj formi					2022-2027 Izvješće implementatora projekta
Broj domaćinstava prigradskih naselja pokrivenih uslugama pročišćavanja otpadnih voda						Ishod	Broj ugovora o usluzi odvodnje otpadnih voda zaključen između domaćinstava i davatelja usluge					2022-2027 Izvješće JP Komunalno
3.1.1.3. Projekt: Program izgradnje kanalizacijskog sustava faza – projektiranje – Sr. Omanjska												
Dužina projektiranog kanalizacijskog kolektora.						Izlaz	Potvrda o izradi projektne dokumentacije od strane kontrole ili nadležne inspekcije u tiskanoj ili elektroničkoj formi					2022-2027 Izvješće implementatora projekta
Broj domaćinstava prigradskih naselja pokrivenih uslugama pročišćavanja otpadnih voda						Ishod	Broj ugovora o usluzi odvodnje otpadnih voda zaključen između domaćinstava i davatelja usluge					2022-2027 Izvješće JP Komunalno

3.1.2.1. Projekt: Poboljšanje usluga vodoopskrbe												
Broj izgrađenih šahtova						Izlaz	Potvrda završetku radova od strane kontrole ili nadležne komisije za prijem radova u tiskanoj ili elektroničkoj formi.					2022-2027 Izvešće implementatora projekta, Izvešće komisije za prijem radova.
Broj ugrađenih vodomjera						Izlaz	Potvrda o nabavci i ugradnji opreme od strane kontrole ili nadležne komisije za prijem radova u tiskanoj ili elektroničkoj formi.					2022-2027 Izvešće implementatora projekta, Izvešće komisije za prijem radova.
Broj domaćinstava pokriven gradskim sustavom vodoopskrbe						Ishod	Broj ugovora zaključenih između davatelja usluge vodoopskrbe i korisnika usluge – domaćinstava ruralnih naselja					2022-2027 Izvešće JP Komunalno
SEKTORSKI CILJ 3.2. Unaprijeđeni kapaciteti JKP do 2027.g.												
Anketa o zadovoljstvu građana prikupljanjem otpada i odvoza smeća						Osnovni	Odgovor na pitanje: „Koliko ste zadovoljni uslugama prikupljanja i odvoza smeća?“ gradirani po likertovoj skali (1-vrlo nezadovoljan, 2 – nezadovoljan, 3-djelimično zadovoljan, 4 - vrlo zadovoljan, 5 – apsolutno zadovoljan).					2022-2027 Anketa o zadovoljstvu građana, Izvešće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Iznos ostvarenog prihoda od prodaje selektiranog otpada						Osnovni	Ugovori, fakture, otpremnice i računi izdati po osnovu prodaje selektiranog otpada na godišnjem nivou.					2022-2027 Izvešće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
3.2.1.1 Projekt: Jačanje kapaciteta JKP "USORA" d.o.o. Sivša												
Nabavka vozila za prijevoz komunalnog otpada						Izlaz	Ugovor o nabavci i isporuci specijalnog vozila za odvoz komunalnog otpada ili potvrda nadležnog organa o prijemu vozila, dostupna u tiskanoj ili elektroničkoj formi.					2022-2027 Izvešće implementatora projekta
Broj privrednih subjekata koji koristi uslugu odvoza komunalnog otpada						Ishod	Broj ugovora s korisnicima – gospodarskim subjektima o odvozu komunalnog otpada potvrđen u printam ili elektronskom obliku od strane davatelja usluge.					2022-2027 Izvešće JP Komunalno
Teritorija s koje se vrši odvoz krutog otpada.						Ishod	Potvrda u printanoj ili elektronskoj verziji o područjima s kojih se vrši prikupljanje i odvoz krutog otpada					2022-2027 Izvešće JP Komunalno
Uspostavljen sustav prikupljanja i zbrinjavanja elektronskog otpada						Izlaz	Procedure o načinu, vrsti i mjestima prikupljanja elektronskog otpada u printanoj ili elektronskoj formi.					2022-2027 Izvešće implementatora projekta.

3.2.2.1. Formiranje zelenih otoka u naseljenim mjestima														
Broj metalnih kontejnera							Izlaz	Potvrda o nabavci metalnih kontejnera za smeće volumena 1,1 m3.					2022-2027	Izvešće implementatora projekta
Broj PVC kanti							Izlaz	Potvrda o nabavci PVC kanti za smeće volumena 120 l.					2022-2027	Izvešće implementatora projekta
3.2.2.2. Razdvajanje otpada na mjestu nastanka otpada (odvojeno prikupljanje plastike, stakla i kućnog otpada)														
Nabavka opreme za kućno selektiranje otpada							Izlaz	Potvrda o nabavci opreme.					2022-2027	Izvešće implementatora projekta
Količina selektivno prikupljenog otpada [tona]							Ishod	Izveštaj o količini selektivno prikupljenog krutog otpada koji je plasiran u dalju obradu.					2022-2027	Izvešće JP Komunalno
SEKTORSKI CILJ 3.3. Unaprijeđena energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije do 2027.g.														
Iznos troškova javne rasvjete po jednom rasvjetnom tijelu (u KM)							Osnovni	Razlika u iznosima računa za utrošak električne energije za potrebe javne rasvjete po jednom rasvjetnom tijelu u odnosu na iznos računa iz 2020.g.					2022-2027	Fakture za utrošenu električnu energiju za potrebe javne rasvjete. Izvešće JP Komunalno
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027			
Sporazum s potencijalnim investitorima o financiranju zamjene rasvjetnih tijela							Osnovni	Tiskana ili elektronska forma Sporazuma o financiranju izgradnje zamjene rasvjetnih tijela.					2022-2027	Nadležna općinska služba.
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027			
3.3.1.1. Projekt: Zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete s LED lampama														
Izrađen energetska pregled							Izlaz	Elaborat o energetskom pregledu dostupan u printanom ili elektroničkom obliku					2022-2027	Izvešće implementatora projekta
Broj zamijenjenih rasvjetnih tijela							Izlaz	Potvrda kontrole ili nadzora o broju zamijenjenih rasvjetnih tijela (najmanje 100)					2022-2027	Izvešće implementatora projekta
Potrošnja električne energije.							Ishod	Razlika u iznosima računa za utrošak električne energije po jednom rasvjetnom tijelu u odnosu na iznos računa iz 2020.g.					2022-2027	Fakture za utrošenu električnu energiju za potrebe javne rasvjete.
3.3.2.1. Mjera: Prelazak javne rasvjete na solarno napajanje														
Broj instaliranih solarnih panela							Izlaz	Izvešće nadzornog organa ili kontrole o broju i snazi instaliranih solarnih panela dostupan u tiskanoj ili elektroničkoj formi.					2022-2027	Izvešće implementatora projekta

Broj rasvjetnih tijela	Ishod	Potvrda o broju instaliranih rasvjetnih tijela javne rasvjete koja se snabdijevaju energijom iz instaliranih solarnih sustava.	2022-2027	Izvešće implementatora projekta
------------------------	-------	--	-----------	---------------------------------

Objašnjenja načina unosa u prazna polja u redovima u gornjoj tablici gdje su označene godine 2016. – 2027:

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027

- **U polja, koja se odnose na godine prije početka implementacije strategije,** unose se početne vrijednosti („baseline“ podatci) iz socioekonomske analize ili drugih validnih izvora podataka. Ova polja se unose prije usvajanja strategije.
- **U polja, koja se odnose na godine tokom prvih pet godina implementacije strategije,** unose se vrijednosti ostvarenih indikatora. Ova polja se unose prije usvajanja dokumenta revidirane strategije (prema MiPRO-u, strategija se revidira nakon 5 godina implementacije).
- **U polja koja se odnose na implementaciju budućih 5 godina strategije,** unesena je oznaka „*“ što znači da će se za ove godine ostvarenja indikatora pratiti putem drugih dostupnih alata (na sektorskomj i projektnoj razini kao što je pojašnjeno ispod) pri čemu Tablica varijabli služi kako bi se definirale varijable koje se prate, polazne osnove i vezani trendovi te periodi praćenja svake varijable.
- **Naime, početni podatci i ostvarene vrijednosti indikatora u prethodnom razdoblju implementacije,** kao i vrijednosti indikatora u budućoj implementaciji, se nakon usvajanja revidirane strategije prate putem SMI tablice (sektorska razina i razina makro indikatora) te putem alata koje JLS koristi za praćenje projekta (nivo projektnih indikatora). U ove alate podatke unosi Jedinica za razvojne aktivnosti (JURA) te ih kasnije redovno ažurira u suradnji s službom/odjeljenjem zaduženim za implementaciju pojedinih projekta, odnosno, za praćenje indikatora.

Prilog 3: plan implementacije strateških projekta i mjera za 3 godine (1+2)

Nakon usvajanja Strategije navesti elektroničku poveznicu za preuzimanje – (s web stranice Općine Usora)

Prilog 4: Procjena mogućnosti financiranja prioriteta razvojne strategije općine Usora (2022-2024.)

Procjena financija je pripremljena putem konsultacija ključnih članova Općinskog razvojnog tima i Službe za financije i gospodarstvo, te je usuglašena s načelnikom općine Usora. Procjena će biti korištena kao polazna osnova za pripremu sektorskih planova razvojne strategije općine Usora.

Pregled procjene po glavnim financiranja za razdoblje 2022. – 2024. godine

Okvirna procjena po godinama u KM					
2022	2023	2024	2022-2024	SREDSTVA IZ PRORAČUNA	OSTALI VANJSKI IZVORI
1.520.000,00	1.534.855,18	2.730.000,00	5.784.855,18	2.160.000,00	3.624.855,18

Prijedlog okvirne raspodjele financiranja po sektorima razvoja za razdoblje 2022. – 2024.

Ekonomski sektor	Društveni sektor	Sektor zaštite životne sredine	Ukupno
1.260.000,00	4.344.855,18	180.000,00	5.784.855,18

Napomene/obrazloženja

Iz Proračuna općine Usora	• U općinskom Proračunu cilj je zadržati prihode kako porezne tako i neporezne zato što bi s tom tendencijom pratili potrebe koje smo ovom strategijom predvidjeli. • Prema projekciji Federalnog ministarstva financija, u narednom razdoblju se očekuje rast proračunskih prihoda po stopi od 3 % na godišnjem nivou.
Eksterni izvori (<i>kredit, entiteti, županije, država, javna poduzeća i privatni izvori, sl.</i>)	• Zeničko–dobojska županija, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku. • Fond za zaštitu okoliša F BiH za projekte zbrinjavanja krutog otpada. • Županijska uprava CZ • Županijsko ministarstvo obrazovanja za unaprjeđenje obrazovnih kapaciteta
Iz eksternih izvora (<i>IPA, donatori i ostalo</i>) (u KM)	• UNDP za izgradnju lokalne infrastrukture, vodoopskrbnog sustava i podršku projektima dijaspore. • Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske za projekte iz oblasti kulture i sporta. • IPA Sredstva Europske unije. • Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske za projekte u sektoru obrazovanja. • Županijsko ministarstvo za rad i socijalnu politiku.

